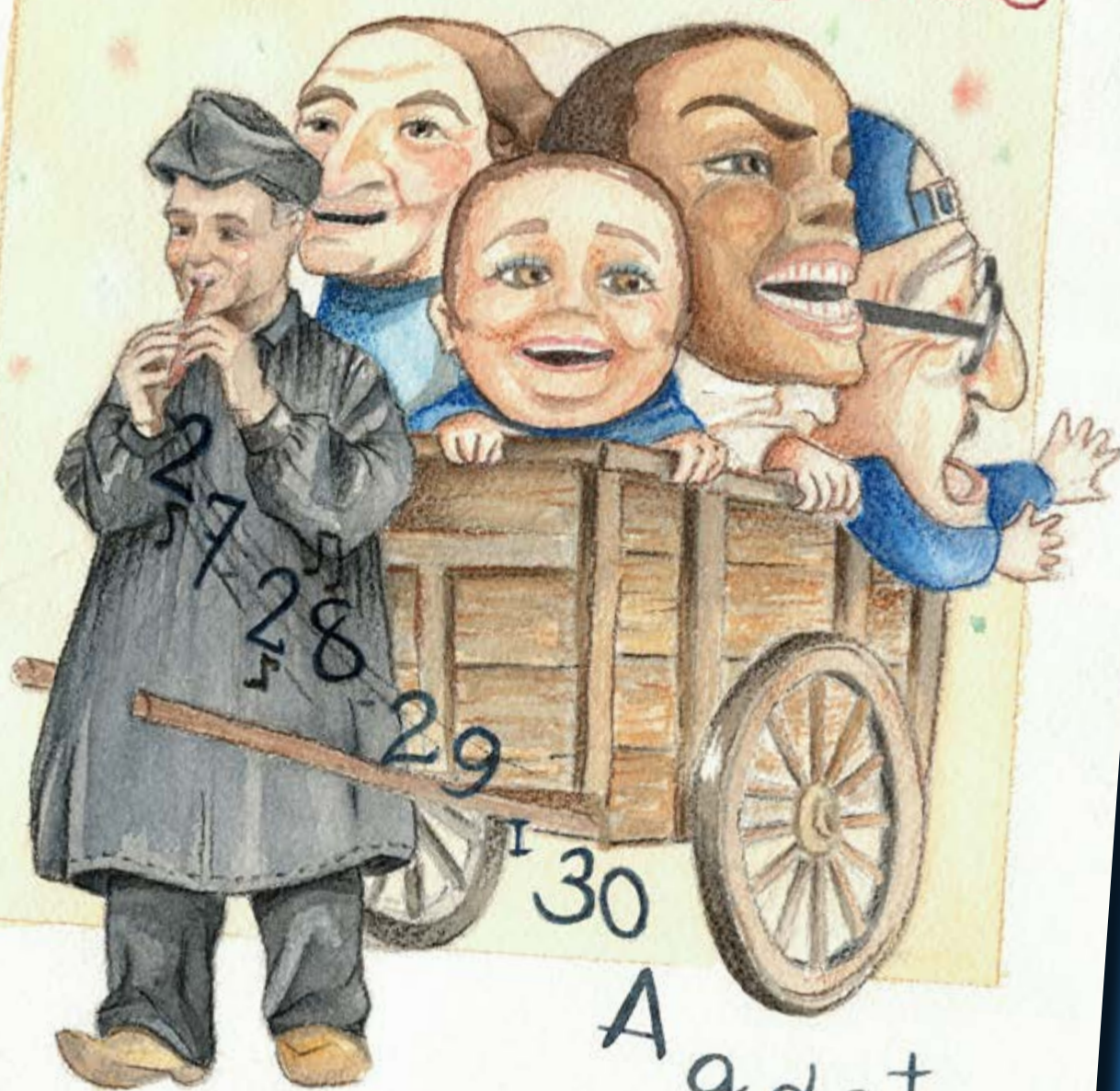

FESTA MAJOR

SACALM
SAINT HILARY

Agost

→ 2026 ←

Programa de Festa Major de Sant Hilari Sacalm 2026

Portada: «sense títols» de Núria Andreu Forcada

Contraportada: “Sota les guspíes” de Maria Carme Porta Brugués
i “En cinc paraules” de Ricard Sousa de Jesús.

-
- **Coordinació i edició:** Regidories de Cultura i de comunicació de l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm.
 - **Disseny gràfic i maquetació:** Vilabsurda Comunicació Ltd. (www.vilabsurda.cat)
 - **Impressió:** Gràfiques Montseny. — **D.L GI:** 830-2021

Benvolguts hilariencs i hilarienques,

Durant els darrers quatre anys he tingut l'honor d'obrir aquesta magnífica publicació del programa de Festa Major per desitjar-vos, a tots plegats, uns bons dies de festa, un bon final d'estiu i un bon inici del nou curs i de la nova etapa que representa el mes de setembre. La Festa Major de Sant Hilari també és això: el final d'un temps de vacances i l'inici d'un nou curs, ple d'alegria, gresca i activitat, gràcies a aquests dies tan especials.

Cada quatre anys, però, també és moment d'iniciar un nou cicle. Per això, després de quatre programes escrits amb la il·lusió de poder aportar i treballar intensament pel nostre municipi, arriba el moment de mirar enrere, valorar la feina feta i prendre consciència de totes les novetats assolides en molts àmbits del poble. Uns canvis que, d'una manera o altra, també són presents durant aquests dies de Festa Major, que és la festa de tothom.

També és un bon moment per explicar la idea de poble que volem continuar construint i que es reflecteix en l'organització de la Festa Major. Un poble participatiu, que pensa en tothom i que posa el bé col·lectiu al centre de les seves decisions. Aquesta manera d'entendre Sant Hilari també la volem traslladar a la nostra festa gran.

Som conscients que els joves es trobaran en un món que canvia de manera vertiginosa. Per això, hem de donar-los veu i protagonisme. Durant la Festa Major, des de l'àrea de Joventut s'han programat activitats pensades especialment per a ells, i al setembre s'estrenarà el nou Espai Jove, que ha de convertir-se en un lloc de trobada on puguin expressar les seves inquietuds i trobar tot allò que els calgui. Així mateix, la gent gran, que ja disposa de l'Oficina de la Gent Gran, també té un paper destacat dins la programació i en la vida del nostre municipi.

Perquè la Festa Major funcioni, també és important disposar d'uns bons serveis públics. La Policia Local vetllarà per la seguretat de tots els assistents, mentre que la brigada, els nous sistemes de neteja i el model de residus i reciclatge ens permetran gestionar els espais de manera més eficient. Durant aquests dies queda ben clar que el poble hi col·labora activament i que comparteix el compromís de mantenir Sant Hilari net i endreçat.

Estem orgullosos d'aquest poble que sap adaptar-se als canvis que demana l'època actual, que continua sentint-se part d'un projecte col·lectiu i que es bolca en les múltiples activitats que conformen una autèntica xarxa de convivència. La Festa Major vol potenciar precisament això: activitats pensades per a públics diversos, però que tothom pot gaudir i compartir.

Sant Hilari és un poble viu, que progressa dia rere dia cap a una societat més sostenible i igualitària i que té en les associacions i en la vida social un dels seus grans pilars. Aquests dies tornarem a sortir al carrer per posar de manifest aquest teixit social, aquesta manera de ser, de gaudir i de sentir-nos part d'un poble que continua creixent.

Fem-ho amb respecte cap a totes les sensibilitats, però sense deixar escapar cap oportunitat de celebrar, compartir i viure intensament la nostra Festa Major.

Vull agrair sincerament a totes les persones que, durant aquests quatre anys, han treballat desinteressadament perquè cada Festa Major fos un èxit. I no només a les que l'han feta possible, sinó també a totes aquelles que s'han implicat en les múltiples activitats i propostes que, durant tot l'any, conformen el dia a dia del poble. Gràcies a totes elles, i a la implicació de tot el poble, podem continuar fent de la Festa Major un espai de convivència, orgull i sentiment compartit per tots els hilariencs i hilarienques.

Us desitjo una molt bona Festa Major!

Índex

	 Pregó - Festa Major 2025	5
	 Pregó Jove - Festa Major 2025	9
Història	 L'hospital medieval de Sant Hilari Sacalm - Beca	10
	 Un hilarienc jutjat al costat de Macià	15
	 L'escorxador municipal de Sant Hilari Sacalm	17
	 El rastre de la guilla: història del símbol de Sant Hilari	19
	 1926 a Sant Hilari	21
100 anys	 Josep Ximeno Planas i el negoci de l'estiueig	23
	 Josep Ximeno Planas	26
	 80 anys cantant Sant Hilari - Veus Alegres	28
	 Fa 50 anys a Sant Hilari	31
50 anys	 La lluita pel traçat de l'Eix transversal	32
	 Crida de la Marxa de la Llibertat a Sant Hilari	34
	 50 anys dels Petits Cantaires	35
Memòria	 Jordi Fatjó - Punts de l'Aigua	36
	 En record a l'Àngel Serradesanferm	37
	 Arxiu: tres fons personals per a Sant Hilari Sacalm	38
	 Fotos d'abans	41
	 Racó de poesia	45
	 Programació Festa Major 2026	46
	 Fotos Activitats 2025-2026	48
	 Ensenyaments Municipals	52
	 Escoles	54
	 Concursos i Premis	56
	 Entitats	58
	 Resum meteorològic Sant Hilari Sacalm 2025	80
	 Telèfons d'Interès	81
	 Col·laboradors	82

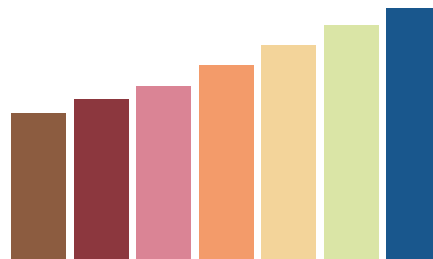
Pregó

Miguel Sánchez Reina
PHOTOGRAPHY

Soc en Xavier Tudela, membre de la Junta actual del Grup Sardanista. El pregó el farem entre diferents representants del Grup.

A mi m'agradaria remarcar dues dates assenyalades per a la nostra associació. En primer lloc, el 25è aniversari de l'estrena de la sardana l'Aplec de la Pedregada, una composició escrita en honor de la pedregada del 1999 que tothom recordarà per a tota la vida. Vint-i-cinc anys d'aquesta sardana, escrita per Miquel Tudela, el meu avi i pare de l'actual president, Joan Tudela.

I, en segon lloc, també celebrem el 50è aniversari de la fundació del Grup Sardanista Sant Hilari, que va ser l'any 1975. En aquest escrit hi trobarem pràcticament tots els membres fundadors: la Dolors Vilà Serradesanferm, la Núria Rotllant Canaleta, en Jaume Fàbregas Suñé, l'Antoni Busquets Bosch, en Jordi Puig Masnou, en Joan Cullerell Cullerell i la Pilar Moreno Garriga (esposa del difunt Ramon Rosquellas que va ser president del grup).

Jaume Fàbregas
Actor i humorista
President del 1975 al 1982
i del 1990 al 2002

Us explicaré com va començar tot. Un dia del 1974 vam anar a ballar sardanes i, tot ballant, se'ns va acudir de fer un curset per ensenyar a ballar-ne. De seguida vam posar fil a l'agulla. Vam trobar un lloc al centre: el Cinema Centro, una sala on feien cinema i teatre però que atès que estava gairebé en ruïnes, després acabaria pràcticament en desús. La nostra sorpresa va ser que s'hi van apuntar 400 persones. Així que vam fer el curs dos dies a la setmana.

Va ser un èxit, ho vam gaudir molt i hi havia molta gent. De fet, molts dels que llegiu aquestes paraules segurament vàreu aprendre a ballar sardanes aquell any. I com que va ser un èxit, l'any següent ens vam engrescar i vam organitzar un aplec. Va ser el primer aplec.

La realitat és que va costar molt organitzar-lo. Primer de tot perquè, a diferència d'avui en dia, l'entrada als aplecs era de pagament. A la gent no li agradava gaire això. Ara, 50 anys després, no sé si encara passa.

El primer aplec el vam fer als Col·legis Nacionals. Va quedar molt bonic tot i que a molta gent no li va agradar. Va ser molt difícil pagar-ho i ho vam fer gràcies a les aportacions de l'Ajuntament, com sempre, i a particulars. No vam acabar els torrons i vam decidir que l'any següent en fariem un altre. I així va ser.

El segon aplec va ser el 1976. Però, com que van persistir els mateixos problemes, vam decidir descansar quatre anys. Així, el tercer aplec es va celebrar el 1980, el quart el 1981, el cinquè el 1982, i aquí sí que vam quedar morts.

Després vam estar 11 anys sense organitzar cap aplec. Fèiem altres coses: cursets de sardanes, alguns concerts al Teatre Catalunya, ballades a l'estiu, etc. I finalment, després d'11 anys d'espera, el 1993 vam fer un altre aplec.

En aquesta ocasió, però, calia assegurar-nos que els diners no fossin un obstacle. I com pots fer un aplec sense que els diners siguin un obstacle? Trobant patrocinador.

Així doncs, vam preguntar a Font Vella i a Fontdor a veure si podien patrocinar l'aplec. En Xavi Colon va escriure un dossier que qui el llegia no podia negar-se a participar.

El primer a respondre a la proposta va ser Fontdor. Va dir que estaven disposats a pagar l'aplec. Per a nosaltres va ser com tocar el cel. Va ser un any fantàstic perquè ho van pagar tot, fins i tot el dinar, del primer Aplec de Sardanes Fontdor.

Que consti que va ser el primer poble de Catalunya i l'únic, crec, que va tenir un aplec patrocinat. I va ser el primer Aplec de Sant Hilari-Fontdor. És clar, el dia de l'aplec vam haver de convidar a dinar les autoritats: l'alcalde i tots els membres de l'Ajuntament. Hi vam anar tots els de la Junta i també vam convidar el director general del grup Vichy (grup propietari de Fontdor), el senyor Renat. Era un peix gros i, com és comprensible, estàvem molt nerviosos, ja que volíem quedar molt bé amb un àpat que ell havia finançat.

I, al mateix temps, volíem que l'any següent tornessin a patrocinar l'aplec. Necessitàvem, doncs, que tot estigués molt ben organitzat. El dinar va ser a Can Brugués, a qui vam demanar que, sobretot, servissin aigua de la marca Fontdor. Va començar l'aplec i tot va

anar molt bé. Després vam anar a dinar i, només entrar, ens vam adonar que a les taules només hi havia ampolles de Font Vella. I vam dir: «Ja l'hem parida, ara sí que l'any vinent no tindrem pas aplec». Hauríeu d'haver vist com alguns anaven agafant les ampolles de les taules i les anaven posant a una llar de foc apagada del menjador per amagar-les mentre jo mirava d'entretenir el director general. Jo em posava davant seu perquè no veiés res, però ell era més alt i ho veia... tot! Un xou! Fins al punt que el senyor Renat em va dir: «Jaume, no et preocupis, l'aigua de la Font Vella també és bona». Tot i això, ens el vam guanyar perquè s'ho va passar molt bé. Recordo que vam fer uns discursos molt emotius i, finalment, van pagar l'aplec següent. En total Fontdor en va pagar quatre, els anys 1993, 1994, 1995 i 1996.

Quan va arribar el cinquè any i ja s'acostaven les dates de l'aplec Fontdor ens va comunicar que, a causa dels problemes econòmics que tenien, no el podien finançar. Però vam tenir la sort que l'Ajuntament ens va dir que se n'ocuparia i, entre el que van pagar i el que nosaltres vam aportar vam poder dur a terme l'aplec d'aquell any.

L'any següent, doncs, vam haver de trobar un nou patrocinador. Com qui no vol la cosa, vam tornar a la Font Vella per demanar-los la seva col·laboració, tot i que en primera instància s'havien enfiadat en entendre que tot i que també els ho havíem demanat a ells, finalment l'aplec només el patrocinava Fontdor. La solució va ser, llavors, que Font Vella pagués els concerts que es van fer durant aquella època. Uns concerts espectaculars i inoblidables de la Cobla Ciutat de Girona, de la Montgrins, etc.

Així, a partir d'aquell any va ser Font Vella qui va pagar l'aplec. I, per tant, vam haver de canviar el nom. A partir de llavors i fins a l'actualitat s'anomena Aplec Sant Hilari-Font Vella.

Per acabar, volia recordar un moment molt trist de tots aquells anys. Va ser el 2007. El setembre d'aquell any va morir el que era el president: en Ramon Rosquellas, «Rusqui». Va ser una pèrdua molt important per a nosaltres perquè era un personatge del poble. Era un ballador incansable de sardanes, una persona amb molta energia i moltes ganes de treballar. Es va trobar a faltar molt i molt. Suposo que avui en Ramon, no sé si des de dalt o des de baix, ens pot veure. I, si ens pot veure: «T'envio una forta abraçada de tot cor de part nostra».

Xavier Colon

Antic regidor de cultura i professor.
Juntament amb la seva dona, la Mireia,
van ser els impulsors de la sardana a l'escola

Si us preguntés com podríem fer un llibre sobre la història de Sant Hilari, estic força segur que em diríeu que buscant documents antics, amb records de la gent gran, amb fotografies, etc. Però també estic segur que poca gent pensaria que la història de Sant Hilari es podria explicar a través de la sardana.

La veritat és que sí. Gairebé un centenar de composicions han estat dedicades al nostre poble i cadascuna d'elles és un retrat de la seva vida, de la seva gent i del seu entorn. A veure si surt aquest llibre. Intentarem acabar-lo en onze capítols. Som-hi.

Capítol primer. Situació del nostre poble. Tenim sardanes com *A les Guillerries*, de M. S. Puigferrer; *Sant Hilari, la joia de les Guillerries*, de Jaume Pons, i *Les Guillerries*, de Pere Masats. Sardanes que ens situen clarament en el territori català.

El capítol dos gira entorn dels aspectes geogràfics i climàtics. Tenim sardanes que expliquen els cims, les valls, les pedregades: *Sant Miquel de les Formigues*, de Josep Cassú; *Vallclara*, de Lluís Torres; *L'Aplec de la Pedregada*, de Miquel Tudela; *Salvats de la Pedra*, de Francesc Camps, i *Hilariencia*, de Ricard Viladesau.

Passem al capítol tres, que fa referència al nom del nostre poble, esmentant la magnífica sardana *A Sant Hilari Sacalm*, de Martirià Font, qui no només ens va deixar escrit en música el nom del nostre poble, sinó que ens explica d'on prové el nom de Sant Hilari i el seu topònim, Sacalm.

Parlem, ara, del capítol quatre, les nostres fonts. Aquestes fonts que formen part de la nostra identitat i que esclaten en sardanes com *Vila de les 100 Fonts*, de Martirià Font; *Les fonts de Sant Hilari*, de Pere Masats; *Font Vella*, dues sardanes dedicades a la Font Vella amb el mateix títol, de Josep Vicens i Francesc Mas Ros; *Fontdor*, de Miquel Tudela, o *Font d'en Gurb*, de Marià Brugués.

Pel que fa al capítol cinc, parlem de la vida a pagès. La vida pagesa i les masies també les podríem introduir en aquest capítol amb la sardana *El Mas Moragas*, de Salvador Coll. Una sardana, a més, dedicada al nostre heroi nacional.

Ara podem passar al capítol sis, places i carrers. Molts racons del nostre poble també tenen la seva música: *L'Hort Nou*, de Miquel Tudela; *La Plaça dels Hotels*, de Pere Fontàs, o *La Plaça del Dr. Gravalosa*, també de Marià Brugués.

Pel que fa al capítol set podríem parlar de les nostres entitats. Un poble sense entitats és sens dubte un poble mort. A Sant Hilari tenim la gran sort de tenir moltes entitats de tota mena, amb persones que, desinteressadament, fan més dinàmica la vida del poble. I moltes d'aquestes entitats han estat font d'inspiració per als compositors de sardanes: *Nois Alegres*, de Mas Ros; *Collegi Sant Josep*, de Miquel Tudela; *Petits Cantaires*, d'Antoni Miralpeix; *Sardanistes Hilariencs*, de Francesc Camps, o *El Triplet del Barça* de Miquel Tudela, dedicat als barcelonistes.

El capítol vuit fa referència a les nostres tradicions. La nostra cultura popular i les nostres festes tenen sardanes com ara: *Bruixes i Minairons* i *Poble que canta*, ambdues d'Antoni Miralpeix (aquesta última dedicada als 10 anys dels Petits Cantaires i als 40 dels Nois Alegres, amb lletra d'en Quico Danés i interpretada arreu de Catalunya). També *La Festa dels Nois Alegres*, de Conrad Saló; *L'Aplec de Sant Hilari*, de Miquel Tudela, o *La Cançó de Lladre*, de Josep Lluís Moraleda, dedicada al nostre bandoler de capçalera, en Serrallonga.

Quant al capítol nou, podríem parlar de personatges i moments històrics ja que personatges populars i esdeveniments històrics han estat immortalitzats en sardanes com ara *Moragues, heroi de Catalunya*, de Joaquim Soms o *el Pacte dels Vigatants*, d'en Francesc Camps. Curiosament, hi ha tres sardanes anomenades *En Jaumet de Sant Hilari*, de tres autors diferents, Josep Casanovas Molist, Josep Casanovas Gafarot, i Francesc Riumalló.

Pel que fa al capítol deu, podem parlar de sardanes dedicades a la gent del poble com ara: *Som de Sant Hilari*, de Tomàs Gil; *Sou el que no hi ha*; *Gràcies, Sant Hilari*, de Francesc Camps; *Vint-i-cinc roses per Sant Hilari*, de Pere Fontàs o *Jovenalla hilariencia* i *Sant Hilari vila enyorada* de Xavier Tudela.

I també sardanes dedicades a persones relacionades amb l'activitat sardanista, entre d'altres —perquè n'hi ha més—: *En Jaume Met*; *En Xavi i la Mireia*, *En Joan i la Nuri*; *Clàudia*; *Rusqui*, etc. de Miquel Tudela. Aquesta última, *Rusqui*, està dedicada a qui va ser el nostre president, en Ramon Rosquellas, i que ens va deixar el 2007. També tenim *L'Emma, la Marta i la Mireia*, de Tomàs Gil o *La Mercè i en Miquel*, de Martirià Font.

I acabo amb el capítol onze, dedicat a l'economia de Sant Hilari. També hi ha sardanes dedicades a les activitats econòmiques que han fet créixer el poble. Per exemple, *La baldufa de les Guillerries*, d'Emili Juanals, que està dedicada a la indústria de la torneria. *La Font Vella*, dues sardanes, una de Josep Vicens i una altra de Francesc Mas Ros; *Fontdor*, de Miquel Tudela, o *Notes d'Aigua*, de Montserrat Pujolar.

I ara acabo... Les sardanes, com heu pogut veure, són un llibre obert sobre Sant Hilari. Cada compàs explica una pàgina, cada títol és un capítol i cada melodia és un tros de memòria col·lectiva. Ara que el Grup Sardanista Sant Hilari fa 50 anys, també celebrem que la nostra història es pot ballar en rotllana. Perquè mentre hi hagi qui compoqui, qui balli i qui escolti, Sant Hilari continuarà sonant i continuarà ballant.

Consol Cors, «la Celo»
Presidenta del 2008 al 2018

Els setze anys que vaig estar al Grup Sardanista els recordo com una molt bona experiència. Durant aquesta època hi va haver molts canvis en els membres de la Junta, però tots plegats vam continuar amb la feina feta fins llavors. Un exemple n'és el lliurament d'escuts d'or a directors, compositors i músics. En total, en van ser catorze. Recordo gratament tant els dinars de celebració com el dia que anàvem a casa seva per convidar-los. Es mostraven molt agraïts.

Vaig entrar de presidenta quan, malauradament, el nostre president ens va deixar. Per això, voldria parlar una mica d'ell, d'en «Rusqui»: una persona amant de la sardana i de tot el que es feia al nostre poble i a Catalunya; entusiasta, un bon amic, bona persona, bon company i amb molts projectes. Recordo que tenia moltes ganes de fer l'Aplec de l'Eix, però no hi va ser a temps... I, per acabar, i en el seu nom, com finalitzava sempre algunes sardanes: «Dos dosos, dos tresos i visca!».

Antoni Busquets

M'agradaria esmentar i agrair el paper d'una persona que també va tenir un protagonisme important en els concerts que organitzàvem: en Francesc Danés, ja que les presentacions que feia varen ser considerades obres mestres.

Joan Tudela Bisellach
Vocal del Grup des del 2011
President des del 2018

En les paraules anteriors s'han repassat els inicis i la trajectòria del Grup Sardanista. Després de fer un agraïment a totes les persones que ens han portat fins aquí, cal fer cinc cèntims de la nostra actualitat.

Actualment, la Junta té tres objectius principals. El primer és vetllar per conservar el que s'ha fet fins ara i, sobretot, mantenir viva la flama de l'Aplec anual de sardanes que enguany ha celebrat la 37a edició.

En segon lloc, treballem perquè el Grup Sardanista no només es consolidi sinó que també creixi tant en nombre de socis com en cohesió i sentit de pertinença. En aquest sentit, estem procurant millorar la comunicació amb els associats per tal que s'assabentin de tots els actes i també perquè disposin de la informació administrativa i econòmica de l'entitat. Per fer-ho, hem creat un grup de WhatsApp, organitzem l'Assemblea anual i, enguany, celebrarem la 2a Festa del Soci que clourà la temporada sardanística del 2025 amb la commemoració del 50è aniversari. Serà una jornada dedicada especialment als socis i sòcies i esperem que tothom en gaudeixi.

Per acabar, el tercer objectiu és fer tot el possible perquè la sardana perduri i no es perdi. Per aconseguir-ho, és necessari donar-la a conèixer a les noves generacions. En aquest sentit, l'any passat vam endegar, amb la col·laboració de la Regidoria d'Educació de l'Ajuntament, un projecte de sardanes a totes les escoles del poble. El nostre objectiu és transmetre que la sardana no és quelcom carrinclò i passat de moda sinó una mostra de cultura catalana moderna i divertida. Fa dos anys que hi som i, tot i que és una feina de formiga, pacient, ja comencem a veure algun brot verd. De fet, a la Junta acabem d'incorporar un jove molt il·lusionat amb la sardana que ha sorgit d'aquest projecte, l'Adrià Barbeiro Sánchez, que s'ha ofert per col·laborar amb tots nosaltres. També, fruit del primer any de sardanes a les escoles, cinc noies (la Judit, la Maria, l'Alba, la Jana i l'Abril) ens segueixen a totes les audicions i ballades que organitzem i mostren molt d'interès per la sardana, cosa que agraïm molt perquè ens omple de satisfacció.

Per al curs vinent tenim previst continuar amb els tallers de sardanes a diferents cursos de les escoles i l'institut del poble i també organitzarem la tercera edició d'un curs per aprendre a ballar sardanes o a comptar-les i repartir-les, els dissabtes de gener a abril.

Us desitgem a tothom una molt bona Festa Major.

Per acabar i arrodonir el pregó amb la música de la sardana, ho farem ballant-ne una de molt especial. Es tracta d'una sardana dedicada a la colla que va ser la llavor d'aquest Grup Sardanista ara fa 50 anys: la sardana de Miquel Tudela titulada Anella de Set. Convidem aquesta junta inicial, els membres del Grup Sardanista i tothom qui vulgui a ballar-ne quatre tirades: dues de curts i dues de llargues.

Pregó Jove

La Comissió de Festes Jove de Sant Hilari protagonitza el primer Pregó Jove

La Festa Major 2025 va incorporar una novetat al seu programa amb la celebració del primer Pregó Jove, una iniciativa que dona veu a la joventut. Els encarregats d'estrenar aquesta proposta van ser els membres de la Comissió de Festes Jove de Sant Hilari, una entitat nascuda el 13 de gener de 2020 amb l'objectiu de promoure activitats adreçades als joves i fomentar la seva implicació en la vida social i festiva del municipi.

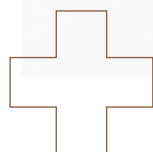
Des del balcó de l'Ajuntament, van reivindicar l'orgull de poble i la voluntat de fer créixer la participació dels joves, alhora que van recordar les principals activitats impulsades per l'entitat des de la seva creació. Durant el Pregó Jove hi va haver ball amb els Geganters de Sant Hilari i es va estrenar l'himne "Tot d'un glop", creat especialment per a l'ocasió.

QR per escoltar "Tot d'un glop"

BECA OMNIUM + AJUNTAMENT

L'HOSPITAL MEDIEVAL DE SANT HILARI SACALM

Aina Palarea

Resum Aquest article descriu la fundació, el finançament i el govern de l'hospital medieval de Sant Hilari Sacalm a partir de la descoberta del seu document fundacional, fins ara desconegut. L'anàlisi permet fixar amb precisió la data de creació (1435) i reconstruir-ne les característiques institucionals i econòmiques. L'estudi situa aquesta fundació dins d'un programa més ampli de promoció artística, religiosa i memorial dut a terme per Ponç de Gurb i el seu pare, Ramon, com a senyors de Solterra i de la Rovira, que estava orientat a consolidar la seva presència social i simbòlica en l'àmbit parroquial.

Introducció A l'Europa del segle XII, l'augment de les desigualtats socioeconòmiques i els diversos canvis en el pensament religiós (com ara el retorn a l'Evangeli, la difusió de la devoció de la humanitat a Crist i la consolidació de l'ideal ascètic) van afavorir la configuració d'una nova sensibilitat envers la pobresa. Aquesta sensibilitat impulsà una expansió de les obres caritatives i assistencials, que s'organitzaren principalment entorn de set àmbits d'actuació: vestir els nus, donar de beure als assetegats, alimentar els afamats, alliberar els captius, guarir els malalts, acollir els forasters i enterrar els morts. La implementació efectiva d'aquest programa assistencial i caritatiu arreu de Catalunya fou possible gràcies al desplegament d'un conjunt d'institucions: les ordres religioses trinitàries i mercedàries, les almoines, les confraries, els bacins de pobres i els hospitals.¹

A finals de l'època medieval, Sant Hilari Sacalm, com a nucli de sagrera i centre parroquial en un entorn de poblament dispers, comptava amb almenys dos d'aquests mecanismes. D'una banda, disposava d'una almoina destinada al repartiment de pa entre els més desfavorits, finançada amb les deixes testamentàries dels habitants de la parròquia, generalment fixades entre una i quatre quarteres de gra.² De l'altra, Sant Hilari Sacalm també tenia un hospital de pobres fundat l'any 1435. Tanmateix, malgrat que l'existència d'aquest hospital medieval és ben coneguda des de principis del segle XX, fins ara no s'havia pogut establir amb precisió ni la data de la seva fundació ni les seves característiques, atès que no s'havia trobat mai el document fundacional.³ La troballa fortuïta d'aquest document en els fons notariais de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic ha permès, per primera vegada, fixar amb exactitud el moment de la seva creació, així com reconstruir-ne els trets essencials (Fig. 1).

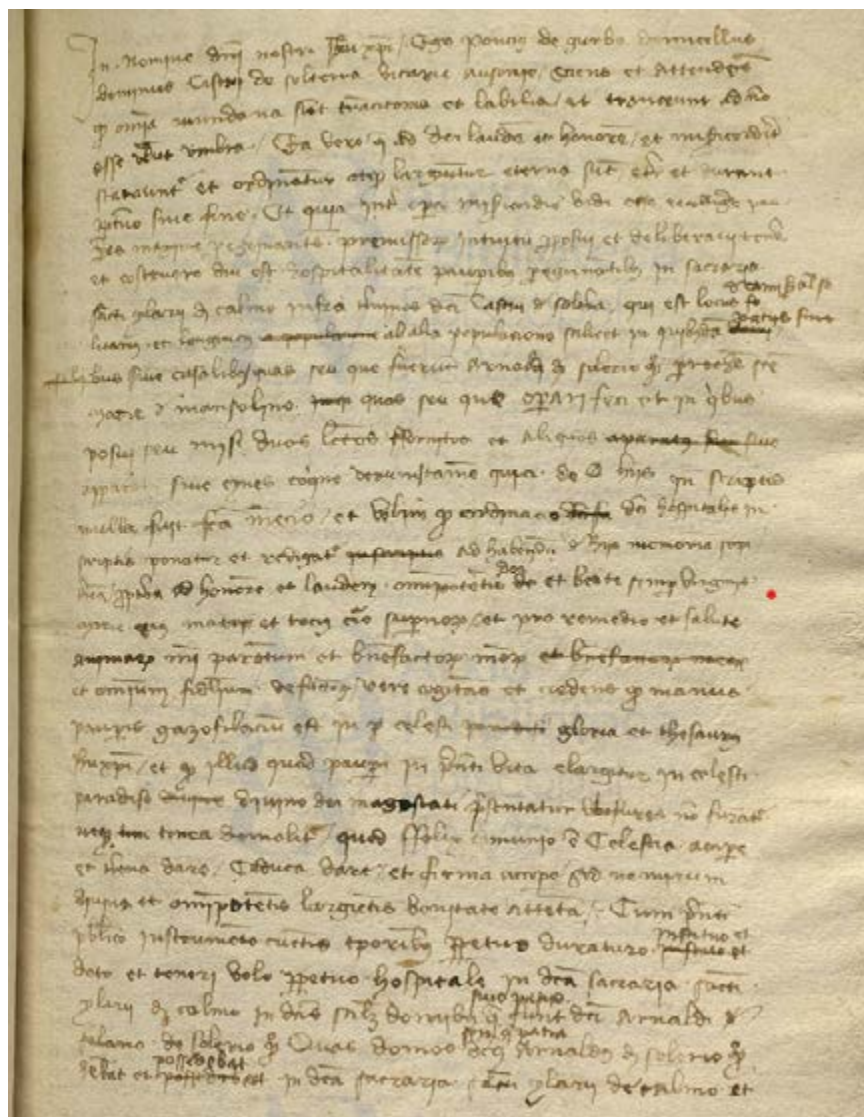

BECA ÒMNIUM FAJUNTAMENT

Per sisè any consecutiu, Òmnium Cultural Selva Interior i l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm impulsen la beca per a l'elaboració d'un article sobre la vila destinat a ser publicat al Programa de Festa Major. El treball guanyador d'aquesta edició és el de la investigadora Aina Palarea, que ens parla de la fundació de l'hospital medieval de Sant Hilari Sacalm a partir de la descoberta del seu document fundacional.

A la foto: Jordi Rotllant, alcalde de Sant Hilari; Aina Palarea, guanyadora de la beca, Quimi Sarquedas, representant d'Òmnium Cultural, i Rosa Andreu, responsable de l'Arxiu Municipal de Sant Hilari.

Fig. 1 - Primer foli del document fundacional de l'hospital de Sant Hilari Sacalm. Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic, Arxiu de la Cúria Fumada, vol. 3541, ff.199r-200v [en línia]. Disponible a: <https://arxiu.abev.net/index.php/3541-0399-jpg>

La fundació de l'hospital de Sant Hilari

El dia 7 de març de l'any 1435, Ponç de Gurb, com a senyor de Solterra i la Rovira, fundà l'hospital de Sant Hilari Sacalm, culminant així un projecte que el seu pare, Ramon de Gurb, ja havia concebut en el seu testament realitzat l'any 1402 (Fig. 2).⁴ En les seves darreres voluntats, aquest últim havia disposat la creació d'un hospital destinat a acollir i alimentar els pobres de Crist, en el cas que cap dels seus tres fills el sobrevisqués.⁵ Tanmateix, com que el fill gran, Ponç de Gurb, heretà les senyories de Gurb i Solterra, fou ell qui final-

ment duagué a terme la fundació efectiva de l'hospital, tot introduint-hi alguns canvis respecte al projecte inicial del seu pare. En aquest sentit, l'hospital s'ubicà al lloc anomenat «Camisera» (possiblement l'actual Camí serrat), en unes cases (*domos*) propietat d'Arnau Soler, difunt propietari del mas Soler, les quals li haurien estat cedides l'any 1408 mitjançant una donació *inter vivos*. Ponç de Gurb hauria adequat l'espai, dotant-lo de dos llits i de diversos estris de cuina necessaris per a l'acollida de pobres i pelegrins.⁶

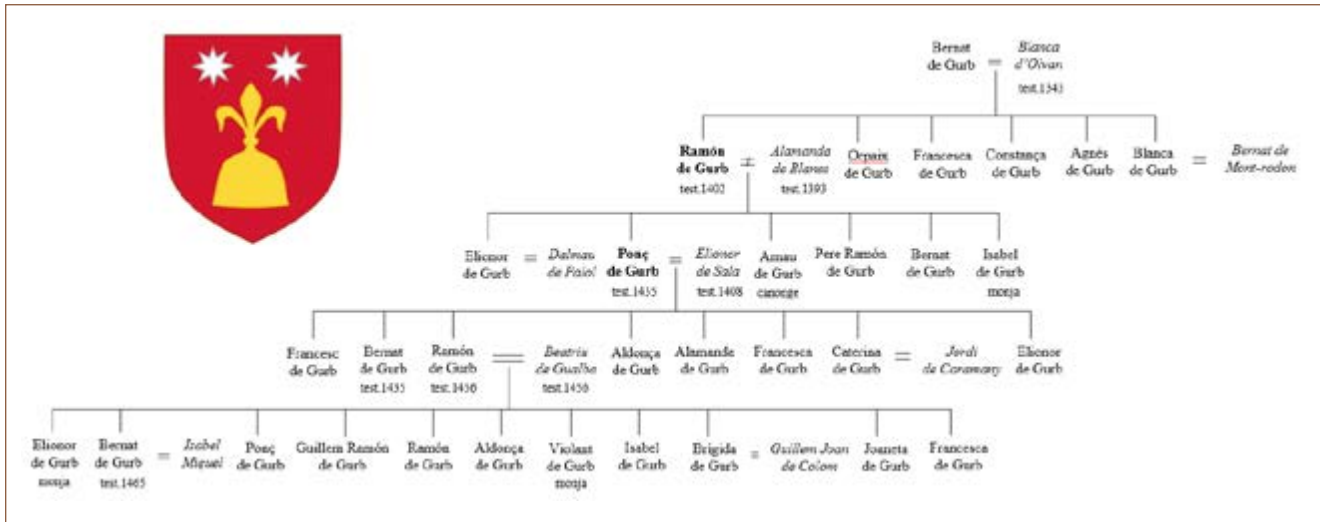

Fig. 2 - Llinatge dels Gurb-Solterra, des de Bernat IV fins al seu rebesnet Bernat V, a partir dels seus testaments. Cal destacar el fill, Ramon, i el net, Ponç, principals promotors artístics i culturals de Sant Hilari Sacalm (BC, perg. 5, reg. 208, 24 de desembre de 1338; BC, perg. 5, reg. 304, 5 de novembre de 1393; BC, perg. 5, reg. 446, 16 d'octubre de 1402; ABEV, APSHS, T/1, 2 d'octubre de 1408; BC, perg. 5, reg. 1426, 7 de febrer de 1435; BC, perg. 5, reg. 1161, 8 de desembre de 1435; BC, perg. 5, reg. 1525, 13 de setembre de 1456; BC, perg. 5, reg. 741, 14 d'octubre de 1456).

Nou mesos més tard, en redactar el seu testament, Ponç de Gurb també preveïa la fundació d'una capella dedicada als sants Jaume i Antoni i a santa Quitèria, en el cas que no sobrevisqués cap dels seus hereus (Fig. 3). Segons les seves últimes voluntats, l'eventual ubicació d'aquesta capella hauria estat determinada pel rector i pels operaris de la parròquia de Sant Hilari, és a dir, pels mateixos responsables de l'hospital, fet que indicaria que la capella hauria format part del conjunt hospitalari. Ponç de Gurb hauria dotat la futura capella amb els elements mínims per a la celebració de la litúrgia, inclosos un altar amb el seu missal i calze, i les vestimentes litúrgiques per tal que el prevere pogués oficiar les misses. La fundació d'aquesta capella hauria anat associada a un benefici presbiteral, fundat pel mateix Ponç de Gurb i destinat a garantir la celebració diària de misses i de les hores canòniques per a commemorar l'ànima del difunt i les dels seus familiars i benefactors.⁷ Tanmateix, tot indica que aquesta fundació no s'hauria arribat a materialitzar mai, atès que el seu fill, Ramon de Gurb, acabà hereutant la totalitat del patrimoni.

Tant la fundació de l'hospital de Sant Hilari Sacalm, com la previsió testamentària de construir una capella amb un benefici associat, s'inscriuen dins d'un programa més ampli orientat a la construcció de la memòria familiar i a la projecció del poder senyorial en l'espai públic. Aquest projecte havia estat iniciat per Ramon de Gurb i fou continuat pel seu fill, Ponç. Poc abans de morir, Ramon impulsà la construcció d'un sepulcre en forma de cofre destinat a acollir les seves despulles i les de la seva esposa, Alamanda de Blanes, a l'església de Sant Hilari Sacalm (Fig. 4).⁸ En optar per ser soterrat a Sant Hilari, Ramon de Gurb trencava, de manera excepcional, amb la tradició familiar d'enterrar-se a la capella de Santa Maria de Mont-ral, lloc de memòria del llinatge, i desplaçava de manera deliberada el centre simbòlic de la memòria familiar cap

a Sant Hilari.⁹ A més a més, en el seu testament, Ramon de Gurb també instituïa un aniversari fúnebre dotat amb deu sous anuals per a la celebració perpètua de misses el dia de la seva mort en commemoració de la seva ànima.¹⁰ A través d'aquesta litúrgia periòdica, el senyor de Gurb no només feia visible de manera dinàmica el seu prestigi i la seva autoritat dins la parròquia, sinó que també garantia la salvació de la seva ànima.

El seu fill, Ponç de Gurb, hauria continuat i ampliat les iniciatives religioses i artístiques del seu pare, reforçant la memòria familiar i senyorial dins de la parròquia. En conjunt, les actuacions de pare i fill, com l'hospital i el sepulcre, juntament amb altres disposicions de caràcter condicional, com la capella i el seu benefici eclesiàstic associat, haurien estat destinades a crear un entramat físic per perpetuar la presència espiritual de la família i visualitzar la seva influència i poder davant de la comunitat. Així doncs, art i litúrgia formarien part d'un mateix paisatge simbòlic que permetria representar de manera tangible i dinàmica l'autoritat social i espiritual del llinatge dels Gurb, mitjançant la combinació d'espais de culte, pràctiques devocionals i institucions assistencials.

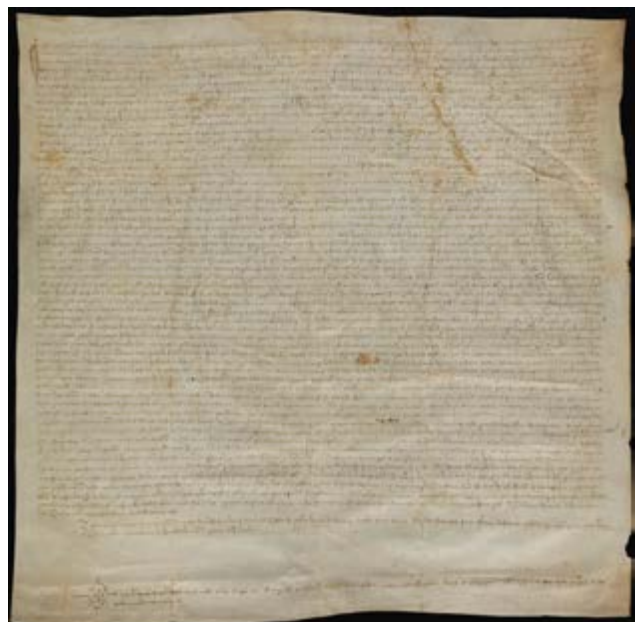

Fig. 3 - Testament original en pergami de Ponç de Gurb, que inclou l'assignació addicional de rendes a l'hospital de Sant Hilari Sacalm i la institució condicionada d'una capella sota l'advocació dels sants Jaume i Antoni i de santa Quitèria (Biblioteca de Catalunya, perg. 5, reg. 1161).

Fig. 4 - Sepulcre de Ramon de Gurb i la seva muller, Alamanda de Blanes, conservat a l'església de Sant Hilari Sacalm (fotografia proporcionada per Indiraia Breix Cutillas).

L'administració i el finançament de l'hospital

El govern i l'administració de l'hospital foren confiats als obrers de la parròquia de Sant Hilari Sacalm i al rector de la capella dels Sants Jaume i Antoni i Santa Quitèria. D'aquesta manera, l'hospital s'inscriví en un model de governança mixta, compost per la comunitat parroquial i l'Església. Conjuntament, aquests administradors s'haurien encarregat de gestionar les rendes assignades a l'hospital, garantir la distribució periòdica de diners i aliments als pobres, i mantenir els recursos necessaris per al bon funcionament de l'establiment. A més a més, en el seu testament, Ponç de Gurb també anticipava mecanismes de prevenció davant la possibilitat que el seu hereu impedís la correcta percepció o utilització de les rendes. En cas que això succeís, va establir que els administradors es dirigissin a les instàncies eclesiàstiques superiors, com ara la Seu de Girona, perquè garantissin la correcta aplicació de l'herència.¹¹

Per tal d'assegurar el funcionament regular de l'hospital, Ponç de Gurb li assignà inicialment cinc censals morts (és a dir, cinc pensions anuals) que, en conjunt, havien de garantir a l'hospital uns ingressos anuals de 66 sous i mig (Taula 1). Posteriorment, en el seu testament, redactat el mateix any 1435, Ponç de Gurb reforçà aquesta dotació amb una renda addicional de 30 sous anuals, destinada principalment al repartiment de racions alimentàries als pobres equivalents a 3 diners barcelonesos, així com a garantir-los l'al·lotjament gratuït. Els excedents es destinarien al manteniment de l'equipament hospitalari.¹² D'aquesta manera, Ponç de Gurb assegurava l'acollida de pobres i pelegrins mitjançant la dotació de rendes monetàries estables, d'acord amb un model de finançament hospitalari basat en ingressos regulars i no en la cessió de béns per a la seva explotació directa, com succeï en altres casos.

Les relacions creditícies associades a l'hospital també permeten aproximar-se al seu abast territorial. Els diversos crèdits que finançaren l'hospital es van contraure amb persones procedents de tres parròquies diferents: Sant Quirze d'Arbúcies, Sant Hilari Sacalm i Sant Pere d'Osor (Taula 1). Aquestes dades suggereixen que els pobres i malalts atesos en aquest hospital no es limitaven únicament als habitants de Sant Hilari Sacalm, sinó que també incloïen les poblacions de les parròquies veïnes. En aquest sentit, l'elecció de Sant Hilari Sacalm com a centre assistencial no només responia a la voluntat dels senyors de Gurb, sinó que també es devia a la seva posició privilegiada com a node de comunicació entre diferents parròquies. Així doncs, l'hospital hauria exercit una funció de centre assistencial supralocal, proporcionant socors a comunitats que no disposaven de cap altra institució similar, en una lògica que, salvant les distàncies, recorda la dels actuals centres d'atenció primària.

Taula 1. Llistat de rendes anuals que serviren per finançar l'hospital de Sant Hilari Sacalm.

Any	Quantitat (lliures)	Renda (sous)	Deutor
1411	8,5	8,5	Hereus d'unes terres de la masada Ribet de Sant Hilari
1423	8	8	Pere de Matamalella, pagès de Sant Hilari Sacalm
1432	20	20	Guillem Cortina de Sant Quirze d'Arbúcies
1434	8	8	Bernat Vernedes, àlies Puig, de Sant Quirze d'Arbúcies
1435	16	16	Joan Serceneda, Jordi Bosch, Pere Sa Illa i Bartomeu Plana de Sant Pere d'Osor
1438	6	6	Joan Aulet de Sant Quirze d'Arbúcies
Total Fundació	66,5	66,5	* S'ha estimat la quantitat del censal o censals en base a la renda que Ponç de Gurb destinà a l'hospital.
Addició testamentària	30*	30	
Total	96,5	96,5	

Fonts: ABEV ACF vol. 3541 f. 190r-196r. 8 de desembre de 1435; ABEV ACF vol. 3541 f. 199r-200v. 7 de març de 1435; ABEV, APSHS. R/11 (1429-1437). Quadern 3. 10 de juny de 1434; ABEV, APSHS. R/11 (1429-1437). Quadern 4. 7 de març de 1435.

La xarxa hospitalària de la Selva als segles XIV i XV

Dins la comarca de la Selva, el petit hospital rural de Sant Hilari Sacalm fou una de les darreres incorporacions baixmedievals a la xarxa assistencial de la regió. Des de principis del segle XIV, s'observa un creixement sostingut dels hospitals rurals arreu de la comarca, començant amb la fundació de l'hospital d'Amer l'any 1325. En les dècades posteriors, aquest procés s'articulà mitjançant noves fundacions a Hostalric (ca. 1340), Caldes de Malavella (1343), Breda (1355), Blanes (1369) i Anglès (1401). Igualment, es té constància de l'existència d'institucions hospitalàries a Maçanet de la Selva (ca. 1418), així com a Lloret de Mar i Tossa de Mar, documentades abans de mitjan segle XV, i a Santa Coloma de Farners, esmentada per primera vegada l'any 1459 (Fig. 5).¹³

La configuració d'aquesta xarxa assistencial s'inscriu dins d'una dinàmica més àmplia de transformació socioeconòmica del món rural baixmedieval. La historiografia ha tendit a assenyalar que la proliferació d'hospitals no pot interpretar-se exclusivament com una resposta a la pobresa, sinó que també reflecteix un augment de la complexitat social i una progressiva diferenciació interna.¹⁴ Tanmateix, en el cas de Sant Hilari Sacalm, la construcció de l'hospital sembla igualment vinculada als efectes devastadors dels terratrèmols de 1427-1428, que haurien actuat com a factor conjuntural decisiu. En aquest sentit, la realització d'un retaule dedicat a sant Miquel entorn de l'any 1432, probablement destinat a la capella homònima del castell de Solterra, constitueix una mostra addicional de l'impacte catastròfic d'aquests moviments sísmics i de les respostes que generaren en l'àmbit local.¹⁵

Fig. 5 - Mapa dels hospitals medievals documentats a la comarca de la Selva.

1 Vauchez, André (1978). «Assistance et charité en Occident, XIIIe-XVe siècles». A: Barbagli, V. (ed.), *Domanda e consumi. Livelli e strutture (nei secoli XIII-XVIII)*. Atti della «Sesta Settimana di Studio» (1974). Florència: Leo S. Olschki, p. 151-162; García Oliver, Ferran (2025). «Solidaritats elementals. Ordre social, consum i ajuda mútua en les comunitats rurals valencianes». *eHumanista*, 27, p. 486-503.

2 Vegeu, per exemple, els següents testaments: Arxiu Parroquial de Sant Hilari Sacalm (APSHS), R/11, foli (f.) 78r. 3 de febrer de 1432, ff. 87r-87v. 15 de juny de 1432, ff. 88r-88v. 25 de maig de 1429; APSHS, T/2, f. 3r. 18 de gener de 1410, ff. 3v-4r. 10 d'agost de 1410, ff. 5v-5r. 5 de desembre de 1410, ff. 5v-6r. 20 d'agost de 1410, ff. 15v. 5 de maig de 1415. Una quartera de Sant Hilari Sacalm equivalia aproximadament a 79 litres (Teixidó i Puigdomènech, Francesc (2008). *Pesos, mides i mesures al Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya a finals del segle XVI (1587-1594)*, vol. II. Barcelona: Fundació Noguera, p. 349).

3 L'any 1911, Francesc Carreras i Candí deixava constància de l'existència d'un hospital a Sant Hilari en el segle XV (Carreras i Candí, Francesc (1911). *Notes històriques de Sant Hilari Sacalm*. Barcelona: La Estiuada, p. 15). Posteriorment, l'any 1998, l'historiador local Àngel Serradesanferm i Valls en situava novament l'existència a l'entorn de la dècada de 1430 i n'atribuïa la fundació als senyors de Gurb (Serradesanferm i Valls, Àngel (1998). «L'hospital de Sant Hilari». *Programa de la Festa Major de Sant Hilari Sacalm*, p. 50-53).

4 Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic (ABEV), Arxiu de la Cúria Fumada (ACF), vol. 3541, ff. 199r-200n. 7 de març de 1435.

5 Biblioteca de Catalunya (BC), perg. 5, reg. 446. 16 d'octubre de 1402.

6 ABEV, ACF, vol. 3541, ff. 199r-200n. 7 de març de 1435.

7 BC, perg. 5, reg. 1161. 8 de desembre de 1435; ABEV, ACF, vol. 3541, ff. 190r-196r. 8 de desembre de 1435. Ambdues referències es corresponen a dues còpies diferents del testament de Ponç de Gurb.

8 BC, perg. 5, reg. 446. 16 d'octubre de 1402.

9 Tant el seu fill, Ponç de Gurb, com el seu net, Ramon de Gurb, com el seu besnet, Bernat de

Gurb, es van fer enterrar a la capella familiar de Santa Maria de Mont-ral (ABEV, ACF, vol. 3541, ff. 190r-196r. 8 de desembre de 1435; BC, perg. 5, reg. 1525. 13 de setembre de 1456; ABEV, ACF, vol. 3546, ff. 131r-132v. 24 d'agost de 1465).

10 BC, perg. 5, reg. 446. 16 d'octubre de 1402.

11 BC, perg. 5, reg. 1161. 8 de desembre de 1435; ABEV, ACF, vol. 3541, ff. 190r-196r. 8 de desembre de 1435.

12 BC, perg. 5, reg. 1161. 8 de desembre de 1435; ABEV, ACF, vol. 3541, ff. 190r-196r. 8 de desembre de 1435.

13 Marquès, Josep M. (2001). «Els hospitals de la diòcesi de Girona». A: Reventós, Jacint i Marquès, Josep M. (eds.), *Els hospitals de les comarques de Girona*. Barcelona: Editorial Hacer, p. 19-36; Borrell i Sabater, Miquel (2007). *Hospicis i hospitals de pobres*. Girona: Caixa de Girona, p. 33; Zucchietto, Mario (2013). *En mar i en terra. Una història de Tossa i la seva gent (1186-1835)*. Tossa de Mar: Centre d'Estudis Tossencs, p. 450; Mundet Torres, Joan (2015). «Cinc-cents anys de la capella de Sant Sebastià de Santa Coloma de Farners. La ciutat al segle XVI i el vincle amb el Pelegrí de Tossa». *Quaderns de la Selva*, 27, p. 59-84; Martínez Giralt, Alejandro (2015). *Parentela aristocràtica, domini i projecció sociopolítica. Els rescumes de Cabrera entre 1199 i 1423*. Tesis doctoral inèdita. Girona: Universitat de Girona, p. 389; Solà i Colomer, Xavier (2016). «Petits hospitals rurals: caritat, misèria i supervivència en els segles XVI i XVII. Alguns exemples de pobles de la Garrotxa i la Selva». *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca*, 27, p. 99-134; Sales i Favià, Lluís (2019). *Crèdit i morositat a la Catalunya del segle XIV. El cas de la baronia de Llagostera*. Tesis doctoral inèdita. Girona: Universitat de Girona, p. 110;

14 Villagrana-Elias, Raül (2023). «El hospital rural como centro económico en el sur de Aragón (Rubielos de Mora y Puertomingalvo en los siglos XIV y XV)». *Edad Media. Revista de Historia*, 24, p. 663-698.

15 APSHS, R/11, ff. 79r-79v. 29 de gener de 1432, ff. 80r-80v. 24 de gener de 1432, f. 94r. 21 d'abril de 1432.

UN HILARIENC JUTJAT AL COSTAT DE MACIÀ

LES INCULPÉS CATALANS
Premier rang (de dreta a esquerra) : Caland Macià, Antoni Riera, Pere Mordis, Josep Mordis, Joan Moragas.
Second rang : Mari Vilanova, Juli Figueras, Róe Baranet, Josep Rovira, J. Camer-Ribada.
Troisième rang : Artur Comanac, Josep Borda de la Cassia, Lluís Mordis, Josep Esquerch, Ventura Gassol, Raimon Falcó, Ernest A. Dalmau.
En dernier lieu : Caland Hecierich Garbich.
Aux bords de la défense : Deuxième rang (de dreta a esquerra) : Mre Henry Tardieu, Thais, Alexandre Zévaie, Antonio Cabrer, ...
Au premier rang : Mre Campochi, Riera, ... Hardberger, etc.

Grup d'acusats catalans durant el judici celebrat a París.
Fotografia de la Bibliothèque nationale de France.

Els acusats abans del judici a París.
Dels tres homes ajupits, Joan Moragas és el del mig.
Fotografia de la Bibliothèque nationale de France.

La història és un relat condicionat per molts factors, i és a través de la recerca que podem recuperar fragments que, sovint sense saber per què, havien quedat esborrats. Aquest és el cas de Joan Moragas Crous, un personatge gairebé desconegut a Sant Hilari Sacalm, malgrat haver participat en un dels episodis més significatius de l'independentisme català del segle XX: els fets de Prats de Molló.

Els fets de Prats de Molló

El seu nom figura en la relació dels divuit homes processats arran del complot liderat per Francesc Macià l'any 1926. Tanmateix, les referències que n'han quedat són escasses. A la revista Sàpiens, en el reportatge «Tots els homes de Macià a Prats de Molló», només s'indica que tenia 27 anys i que era natural de Sant Hilari. En altres estudis sobre l'episodi, el seu nom s'esmenta de manera testimonial o ni tan sols és esmentat.

La crisi del sector forestal dels anys vint i la crida a files per a la Guerra del Marroc van empenyer nombrosos roders i bosquerols a emigrar cap al Vallespir. Moragas fou reclutat a finals de 1919, però desertà i s'establí a la Catalunya Nord, on residí entre Perpinyà, Prades i Ceret. L'any 1920 nasqué a Ceret la seva filla, Rosa, i dos anys més tard nasqué a Prades el seu fill, Leon.

A les Guillerries és temps de lluites socials, protagonitzades per la gent de bosc i concretament pels roders, que units defensen els seus interessos. Des de l'any 1913 les associacions rodellaires de les Guillerries fan aliança amb les associacions del Vallespir.

Espanya està immersa en la Guerra del Rif i crida a files els joves que acaben de fer el servei militar. Molts d'aquests opten per desertar i viure a l'altre costat de la frontera. En aquest context, va arribar la dictadura de Miguel Primo de Rivera (1923-1930). A Catalunya el règim va suprimir la Mancomunitat, va perseguir el catalanisme polític i va restringir l'ús públic de la llengua catalana. Davant aquesta situació, una part del moviment catalanista va abandonar les vies estrictament polítiques i va començar a plantejar accions més contundents.

Francesc Macià, exdiputat i fundador d'Estat Català, es va convertir en la principal figura d'aquest independentisme insurreccional. Des de l'exili, principalment a França, va organitzar una xarxa de militants disposats a lluitar per la independència de Catalunya. L'objectiu era formar un petit exèrcit de voluntaris que travessés la frontera pels voltants de Prats de Molló, al Vallespir, ocupés una part del territori català i provoqués una insurrecció general contra el règim i així alliberar Catalunya de la dictadura de Primo de Rivera.

Durant mesos es van reclutar voluntaris, es van recaptar fons i es van preparar armes i material logístic. Entre els participants hi havia emigrants catalans establerts a França, antics combatents, obrers i joves militants compromesos amb la causa independentista. Joan Moragas Crous, aleshores resident al Vallespir, va formar part d'aquesta estructura vinculada a Estat Català. Va tenir un paper destacat a la seu de Perpinyà i en accions més concretes amb els grups del Vallespir per a l'adquisició i emmagatzematge de les armes. Fins i tot va col·laborar en l'estudi dels itineraris que permetrien entrar a Catalunya.

El novembre de 1926, però, els plans van quedar frustrats. La policia francesa, alertada per un infiltrat, va descobrir la preparació de l'operació abans que pogués iniciar-se. Macià i la resta de participants van ser detinguts. Els considerats responsables del complot van ser jutjats a París; entre els divuit processats hi havia en Joan Moragas Crous, de Sant Hilari. La resta, prop d'un centenar, van ser expulsats de territori francès. Tot i el fracàs militar de l'intent, el procés va tenir una enorme repercussió internacional. Macià va aprofitar el judici per denunciar la situació política de Catalunya davant l'opinió pública europea i va convertir una derrota operativa en una gran victòria propagandística.

Joan Moragas en la fotografia de la seva fitxa policial.
Archives générales du Royaume (Bèlgica).

Joan Moragas Crous

Va néixer i va créixer a Sant Hilari Sacalm en una família vinculada als oficis del bosc. Es va casar amb la hilarienca Dolors Bach Feixas. El seu pare era roder i guarda de diverses propietats rurals. Ell va seguir el mateix camí. També va treballar puntualment com a bosquerol per a l'Ajuntament. Formava part d'un col·lectiu, el dels roders, que va tenir un paper destacat en l'associacionisme obrer local. El 1914 els roders van impulsar una Cooperativa Obrera que funcionava com a societat d'ajuda mútua i fomentava l'alfabetització dels seus afiliats. Tant Joan Moragas Crous com el seu pare sabien llegir i escriure, un fet encara poc habitual entre molts treballadors de l'època.

La crisi del sector forestal dels anys vint va empènyer nombrosos roders i bosquerols a emigrar cap al Vallespir. Moragas es va establir a la Catalunya Nord, principalment entre Perpinyà, Prades i Ceret. Sabem que el 1920 ja hi residia, ja que una de les seves filles hi va néixer. Dos anys més tard hi naixeria també el seu fill Léon.

És durant aquests anys que es va implicar plenament en l'activisme polític. La documentació conservada demostra que formava part d'Estat Català i de l'Exèrcit Català organitzat a l'exili. La seva fit-

xa d'ingrés, datada el 1925, està avalada per destacats membres de l'organització, entre ells Tomàs Culí, antic alcalde de Sant Hilari i diputat de la Mancomunitat. Moragas formava part de l'escamot de Perpinyà i en alguns documents apareix fins i tot com a cap de grup.

La seva activitat va més enllà de la simple militància. Diversos documents mostren que rebia compensacions econòmiques per tasques relacionades amb l'organització i el suport als militants que arribaven de Catalunya. Tot apunta que era una persona de confiança dins la xarxa creada al voltant de Macià, sobretot a la zona de Perpinyà.

Després del fracàs dels fets de Prats de Molló, Moragas va ser jutjat, declarat culpable i expulsat de França. Com molts altres implicats, va iniciar un període d'exili que el va portar primer a Brussel·les i després a les mines de Waterschei, destí també d'altres exiliats catalans. Reconegut com a refugiat polític i, davant la situació precària que els tocava viure, no va trigar a intentar tornar a França. L'agost de 1927 hi va entrar novament de manera clandestina, fet que li va comportar una detenció i quinze dies de presó. Després es va establir temporalment a Andorra mentre gestionava el seu retorn.

El seu nom apareix sovint en la correspondència dels exiliats, en els arxius policials francesos i en els anomenats «fons de Moscou», un conjunt d'arxius històrics francesos confiscats pels nazis durant la Segona Guerra Mundial i posteriorment capturats per l'Exèrcit Roig soviètic. Tota aquesta documentació permet seguir part del seu itinerari polític.

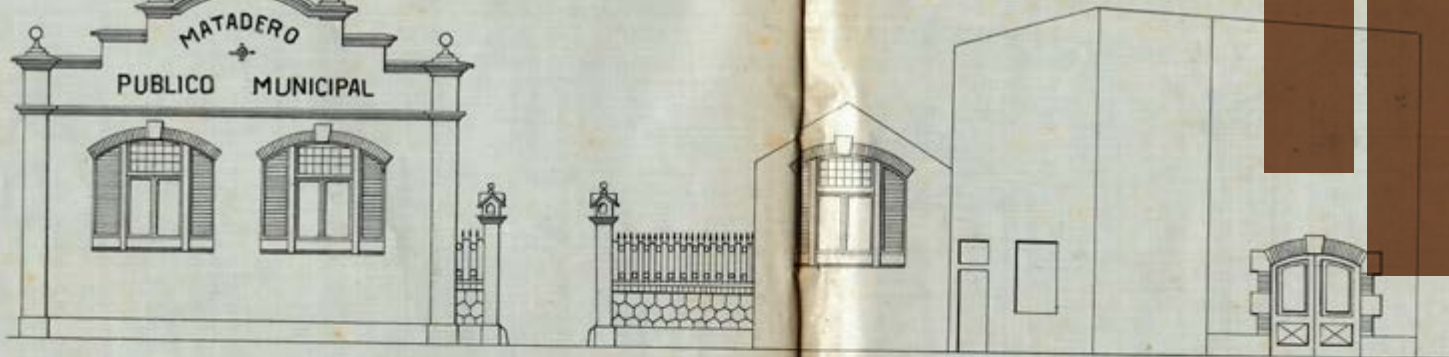
Amb la proclamació de la República va tornar a Catalunya i es va instal·lar a Calella, on residia una de les seves germanes. Allà va continuar vinculat a l'activisme polític. El setembre de 1931 enviava un telegrama a Francesc Macià amb aquestes paraules: «Aquí encara es treballa. Prego digueu què s'ha de fer».

Aquell mateix any va formar part de la candidatura d'Estat Català a les comarques gironines (que finalment no s'acabaria presentant) i diverses publicacions locals el descriuen com un independentista actiu i compromès. A Calella, va ser protagonista d'alguns enfrontaments de caire polític i nacionalista a l'Ajuntament, fet que li va comportar algunes detencions. Alguns testimonis familiars i determinades informacions aparegudes a la premsa apunten, fins i tot, que va ser funcionari interí al Departament de Treball de la Generalitat, així com que va formar part dels Somatents.

Durant els Fets d'Octubre del 1934 va ser detingut per la seva participació en els esdeveniments a Calella. Després de l'arribada dels nacionals l'any 1939, va haver de travessar la frontera una altra vegada per evitar represàlies. El pas per França el va portar també a Alemanya, durant la Segona Guerra Mundial. Finalment, va decidir tornar a Catalunya on va intentar recuperar la relació amb la seva família. Va morir de malaltia l'any 1948 a Sant Boi de Llobregat.

La trajectòria de Joan Moragas Crous és la d'un roder hilarienc que va abandonar els boscos de les Guilleries per buscar el seu futur a la Catalunya Nord. Allà va implicar-se en la causa política nacionalista, una qüestió que va esdevenir la seva prioritat. La seva vida transcorre per alguns dels episodis més importants de la Catalunya de les primeres dècades del segle XX: l'emigració, l'associacionisme obrer, l'independentisme, l'exili i la construcció de la República. Un personatge gairebé oblidat que mereix recuperar el seu lloc en la memòria col·lectiva del poble.

SECCION POR EF

FACADA A LA RIERA

L'ESCORXADOR MUNICIPAL DE SANT HILARI SACALM

Capítol 1¹ (1900-1986)

Pep Molist

Dibuix de les façanes de l'escorxador del projecte de reconstrucció de 1921-1926. Font: Arxiu Municipal de Sant Hilari Sacalm

Descrivia l'inspector de carns de l'Ajuntament de Girona l'11 de febrer de 1867:

Así pues una casa con dos cuadras, encerrándose en una de ellas los bueyes, las terneras y los cerdos, en la otra las reses lanares; luego una sala de matanza donde se sacrifican todas las reses excepto las de cerda; más allá un patio destinado a la vez a la matanza de los cerdos y a la limpia de los despojos de todas las reses; todo reducido, mal ordenado, con un manantial de agua que tan pronto lo inunda todo, tan pronto se queda en seco, con sus acueductos o regueras profundas, donde se detiene todo género de inmundicias, y particularmente desperdicios animales que millares de ratones arrastran al través de las grietas de las mismas regueras y sobre estas mismas regueras, verdaderos focos de infección, se hallan colgadas las reses lanares desolladas durante cuatro o más horas, cubiertas, particularmente en verano, de insectos, cuyo instinto los lleva a deponer sus huevos entre los pliegues del cebo de las reses colgadas, huevos cuya transformación en larvas o gusanillos se verifica en menos de una hora; el aire que allí se respira está impregnado de cuantos gases pueden desprenderse de una fermentación pútrida continua; y la hediondez de su atmósfera corresponde perfectamente al mal gusto de su construcción [...] Añádase a todo esto la gritería de los trabajadores, cubiertos de sangre y armados de su instrumento mortífero; tal es el retrato fiel y exacto del Matadero de esta Capital².

Aquesta descripció és fruit de les inspeccions que les autoritats del moment començaren a dur a terme per fer complir la Reial ordre del 25 de febrer de 1859³. Aquesta disposició, seguint l'estela del procés de sanejament —i sobretot sanitari— que van iniciar els principals estats europeus, va intentar reorganitzar el sistema de sacrifici dels caps de bestiar a l'Estat espanyol. Tanmateix, no va anar acompanyada d'un finançament adequat i, per tant, la seva implantació es va demorar⁴ fins ben entrat el segle XX. Un dels punts que establia aquesta llei (i que es va mantenir en les posteriors) era que els municipis de més de 2.000 habitants estaven obligats a tenir un escorxador amb una sèrie de requisits òptims per mantenir uns criteris saludables. Sant Hilari Sacalm superava els dos mil habitants⁵ censats ja a finals del segle XIX.

El municipi hilarrenc, però, era un cas especial. Durant el període estiuec, la població rebia un gran nombre d'estiuejants. Aquest augment suposava un increment del consum de carn. A la gràfica adjunta podem veure com a principis del segle XX, durant els mesos d'estiu, l'augment de l'activitat a l'escorxador es multiplicava per cinc respecte als mesos d'hivern. Aquest increment tenia repercussions en la vida social del municipi (pudors, deixalles, etc.), però també suposava un volum important de transport de bestiar cap a l'escorxador pels carrers de la població, ja que aquests s'havien de transportar en viu.

Artículo 4º. Todas las reses destinadas al consumo público deben entrar por su pie en la Casa matadero. (Reglamento general d'escorxadors, 1918)

1.- Aquest treball es dividirà en dues parts 1900-1986 i 1986-1993. El primer capítol es publica enguany i el segon l'any vinent.

2.- Domènech Casadevall, G. (2009). Patrimoni Fràgils. Els escorxadors. Revista de Girona, 256, p. 74-75.

3.- Annex 19. Ministerio de la Gobernación. (1859). Reial ordre de 25 de febrer de 1859. Gaceta de Madrid.

4.- Posteriorment a aquesta llei, en van aprovar de noves: la Llei municipal de 1877, la Reial ordre de 1882, la Reial ordre de 1914 i el Reglament general d'escorxadors de 1918.

L'ESCORXADOR MUNICIPAL DE SANT HILARI SACALM

Tot aquest sistema de carnatge no havia de ser gaire diferent del descrit a la capçalera de l'article, tenint en compte les instal·lacions que hi havia en aquell moment. Un local de 67 metres quadrats situat al carrer de l'Hospital —el mateix lloc on hi ha actualment l'escorxador—, amb abocament directe a la riera era el que s'utilitzava per al sacrifici dels animals. Era un local que, en cap cas, s'ajustava a la normativa i, per tant, calia la construcció d'un nou espai que complís les lleis.

No s'ha trobat constància que aquest escorxador tingués una inspecció com la descrita a Girona, però el metge del poble, Jaime Busquets Norrat, l'any 1927, en l'informe previ a la construcció del nou edifici escriu:

[...] se trata de un edificio ruinoso y de pequeña capacidad máximo en la temporada veraniega (...) es por lo que esta Inspección municipal de Sanidad informe que es de imperiosa necesidad la construcción de un nuevo matadero [...] para que no pueda ser nunca un foco de epizootias, peligro para el hombre. (Arxiu Municipal de Sant Hilari Sacalm, UI 965)

Tal com descriu Puigvert respecte a la dinàmica social i política del primer terç del segle XX⁶:

Este proceso constructivo de mataderos hay que contextualizarlo en Cataluña dentro de un proceso de expansión creciente de obra pública [...] auspiciadas por el catalanismo político [...] para el cual la educación y la higiene constituían un binomio inseparable.

No ens hem d'estranyar, doncs, que la burgesia que estiujejava a Sant Hilari reclamés, per la seva comoditat (pudors, brutícia, moviment d'animals, etc.) un sanejament adequat del procés de sacrifici del bestiar i, sobretot, un cert camuflatge de l'activitat.

La memòria que va presentar l'arquitecte de Barcelona Francisco Torras encarregat de la remodelació d'aquest espai escriu:

[...] Hasta el punto de hacer comparable aquella población (Sant Hilari) con cualquiera de esas que en el extranjero se ha dado en llamar más o menos justificadamente poblaciones de veraneo. (AMSHS, UI 965)

Més endavant, en la mateixa descripció del nou edifici diu:

[...] la fachada que da sobre la riera y que hemos procurado embellecer dentro de una bien entendida sobriedad que podrá verse des de la carretera paseo favorito de los veraneantes. (AMSHS, UI 965)

En aquesta gràfica comptable de principis del segle XX podem veure com els anys següen un mateix patró: els mesos d'estiu l'activitat es multiplicava. FONT: Elaboració pròpia amb dades de l'AMSH

Així doncs, s'havien d'adquirir els terrenys, construir l'edifici i dotar-lo d'un inspector veterinari:

Artículo 2º Habrá en todos los mataderos un Inspector de carnes, nombrado de entre los profesores de veterinaria, eligiendo de los de más categoría, y un Delegado del Ayuntamiento. (Reglament general d'escorxadors, 1918)

Les diferents autoritats locals allargaven la implantació del nou escorxador perquè la despesa que requeria aquesta instal·lació era difícil de suportar per a les finances locals.

[...] habiéndose impuesto al municipio una carga algo pesada con la adquisición y casa de que hemos hablado, no cabe más remedio que esforzarse para que el presupuesto no salga de los límites de lo prudencial. (AMSHS, UI 965)

Però la pressió tant social com jurídica i sanitària, requeria posar fil a l'agulla. A partir dels anys 20 del segle XX es comença a planificar un seguit d'actuacions per construir el nou escorxador. El 1924, durant l'alcaldia de Lluís Bosch Clos, es van comprar els terrenys per edificar-lo, situats al final del carrer Hospital, contigus al local descrit anteriorment. El 1926, l'arquitecte Torras, durant l'alcaldia de Joaquim Massanelles, va redactar la memòria i els plànols del nou escorxador. El 1927, es va comprar un edifici a tocar del petit local a Josep Puig Vehí, de professió carnisser. Amb aquesta adquisició, el projecte d'escorxador quedava totalment aïllat de les cases adjacents i el 1928 es van adjudicar i executar les obres.

Així l'edifici no només va passar de tenir 67 metres quadrats a 434 metres quadrats, sinó que també va suposar el compliment de normes i una millora en la manipulació de la carn destinada al consum humà. Unes instal·lacions que van permetre l'activitat durant seixanta anys, amb només una petita millora els anys 50 en el sistema de canalització de l'aigua. Malgrat aquest escàs manteniment, aquest escorxador va estar actiu fins al 1986, quan es va enderrocar per construir-hi el nou edifici que hi ha actualment.

1986. Construcció de l'edifici del nou escorxador. Font: Arxiu Municipal de Sant Hilari Sacalm

5.- El 1895 té 2101 habitants. El 1930 té 2829 habitants segons els padrons municipals.
6.- Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya. (2016). Actes de les X Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya: El patrimoni de la indústria alimentària (Vic, 2016) (pp. 371–380). Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya (AMCTAIC).

El rastre de la guilla: història del símbol de Sant Hilari

Com va anar

En una crònica del *Punt Diari* del 27 de gener de 1982, el seu corresponsal a Sant Hilari, Pep Badia, explicava la roda de premsa celebrada a la Fira de Barcelona, concretament al saló dedicat al turisme, Rodatur. L'aleshores alcalde de Sant Hilari Sacalm, Xavier Rossell, va presentar amb orgull el nou fulletó turístic de la vila, realitzat íntegrament amb recursos de la indústria local. Ho va fer davant de nombroses personalitats del món del turisme institucional català, de la política gironina, del president de Rodatur, de col·laboradors i de la premsa en general. Una d'aquestes personalitats era Ramon Corbera, en aquell moment subdirector de la Fira i personatge clau en aquesta història, a qui Rossell va voler agrair especialment el fet d'haver estat el precursor de la presència hilarienca en aquesta important mostra turística.

Entre l'hivern i la primavera de l'any 1985, l'Associació d'Hostalers de Sant Hilari Sacalm (AHSHS) celebrava les seves reunions a l'Hostal Brugués, amb la llar de foc encara encesa. En una d'aquestes trobades, en Quico Brugués (fill) va posar sobre la taula uns dibuixos d'una guilla per fer-ne la imatge de l'AHSHS. Eren quatre adaptacions de la silueta d'una mateixa guilla: un disseny amb l'animal sencer, un altre només amb el cap i dos models diferents en què s'incorporaven pins a les composicions.

La idea no només va agradar, sinó que, després d'una votació, es van decidir per la guilla sencera en silueta, gairebé tal com la vam conèixer publicada com a símbol de l'AHSHS. Abans d'explicar aquest «gairebé», segur que us pregunteu com van arribar aquests dissenys a Sant Hilari. Doncs bé, recordareu el nom de Ramon Corbera (a la vila se'l coneixia popularment com «en Ramon del Grèvol»). Era molt amic d'en Quico Brugués (fill) i se'ls podia veure sovint fent el toc al Dogo (el *fränkfurt* del carrer Montsolís) o al bar-restaurant del Grèvol (al passeig de la Font Vella). En Brugués va explicar que en Corbera li havia regalat els dibuixos. Aquest, ja com a director de la Fira de Barcelona, havia fet l'encàrrec a un dissenyador gràfic anònim de la mateixa institució, pensant que podria servir com a identificador de la marca turisticohotelera de Sant Hilari Sacalm com a capital de les Guilleries. Un gran encert!

L'estrena del símbol

Ara tocava preparar les II Jornades Gastronòmiques del mes de juny del 1985 i, és clar, estrenar la imatge corporativa. Aquella setmana —no recordo quin dia—, cap a les nou tocadetes del vespre a Can Buiró i amb la botiga ja tancada, estàvem preparant el sopar quan vam sentir picar a la persiana, que encara no estava del tot abaixada. Vaig obrir i una minyona de l'Hostal Brugués em va donar un sobre obert amb tres dibuixos amb diferents versions del perfil d'una guilla: eren fantàstics! Venia de part de l'Hostal Brugués, perquè sabien que jo treballava a la impremta, i em demanaven el favor de portar-los l'endemà mateix a la Impremta Duran.

Com a curiositat, dels quatre dibuixos descrits anteriorment, el del cap sol de la guilla va desaparèixer misteriosament després de la reunió en què es va votar el disseny representatiu de l'AHSHS, i no va tornar a aparèixer mai més.

Quim Garcia Dissenyador Gràfic

FONTS: Hemeroteques del Diari de Girona, Punt Diari, Avui
i membres de l'Associació d'Hostalers de Sant Hilari Sacalm del moment.

L'endemà, a la impremta i després de lliurar el sobre a l'encarregat, aquest me'l va retornar al cap de poca estona amb la tasca de confeccionar el logotip; és a dir, d'incorporar-hi les lletres de l'Associació d'Hostalers de Sant Hilari Sacalm. Per a la tipografia vaig escollir una Garamond. Abans de muntar i proporcionar el logotip amb la imatge, em vaig adonar que una de les potes del dibuix feia el símbol massa allargat, cosa que obligava a reduir excessivament el flamant perfil de la guilla per muntar-hi les lletres.

Finalment, vaig decidir eliminar aquesta pota i estructurar el text per conformar el logotip que apareixeria oficialment, per primera vegada, en el material promocional de les II Jornades Gastronòmiques del juny de 1985. L'AHSHS va estar-hi d'acord. Per a la promoció d'aquelles jornades es va editar un cartell a tot color en forma d'auca, que lluia el logotip per primer cop i anava acompanyat de rodolins de l'Àngel Serradesanferm. També es va fer un adhesiu rodó, imprès en serigrafia, amb la intenció que la gent el pogués enganxar als cotxes —un costum molt habitual aleshores— i així fer-ne publicitat mòbil. L'adhesiu mostrava només la guilla acompanyada de l'eslògan: «Sant Hilari Sacalm, un gran hostal», que també encapçalava l'auca. Puc dir amb orgull que vaig ser l'autor tant de l'eslògan com dels dibuixos de l'auca i del disseny de l'adhesiu.

La protecció d'un símbol compartit

Un parell d'anys més tard, el 14 d'abril de 1987, apareixia la mateixa notícia al *Punt Diari* i al *Diari de Girona*, en què s'anunciava que l'AHSHS cedia gratuïtament l'ús del seu símbol corporatiu a totes aquelles institucions, associacions, entitats i empreses que ho sol·licitessin. L'única condició era que l'objectiu fos la promoció d'accions turístiques, culturals, socials o esportives, o la difusió de productes i serveis de la vila a l'exterior. La premsa remarcava que els primers a disposar-ne van ser el Patronat Municipal de Turisme i l'empresa local de transports La Hispano Hilariense.

Abans, però, que es formalitzés aquesta cessió d'ús, va passar prou temps perquè algunes iniciatives privades se l'apropriessin. Per exemple, Ambulàncies Guilleries el va començar a portar retolat als seus vehicles. Un altre cas va ser el d'una botiga situada a la placeta, on es feien tota mena de productes i el marxandatge estrella era la guilla en silueta, que es comercialitzava en benefici propi.

Finalment, en un breu del *Diari de Girona* de l'any 1993, es va anunciar que l'Ajuntament de Sant Hilari aprovava la inscripció de la marca al Registre de la Propietat Industrial, considerant la representació d'aquest animal com el símbol oficial per a la promoció i identificació del nostre poble.

Del menjar en fem història

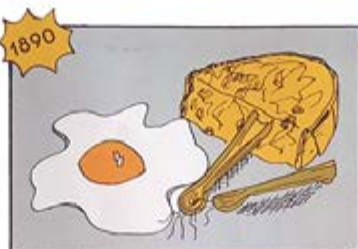
II JORNADES GASTRONÒMIQUES

TOTS ELS DIVENDRES, DISSABTES I DIUMENGES DE JUNY
1985

SANT HILARI SACALM • UN GRAN HOSTAL

A la Roca d'en Pla feien les "bruyes" un sopor, quan l'hereu de Can Rovira les estavalla s'emporta.

A menjar au fentat i all tendre s'anava a Montsolió i s'invocava a la Verge que la "cuca" es mans.

A l'aplec del Nen Jesús de Praga hi ha gran gentada, primer el sant rosari i després la castellada.

L'any 1930 el St. Gasch ens regalava "els Gegants" i cents de caramels endolien petits i grans.

"L'Apor dels pobres" cada dimarts de Carnaval avui no es menja tant, però de greixa més o igual.

A presidir el dia Forestal Mundial vindrà en Francesc Macià i a la Font Vella es va fer un gran dinar.

Les estades del Barça, pels grans són recordades sobretot per les moltes xerinales muntades.

En tant al "sopor de dura" de l'any 79 que els organitzadors amb un any en tingueren prou.

De "Sopors d'en Serrallonga" no se'n feren gaires però, quina fressa feien els trabucaires!

No fa gaire un sopor eròtic-afrodisiac hi hagué, i un menú amb cases rares anà cap al glic.

Els dolços i pastissos sempre ens han agradat i fins els nanos de col legi un concurs n'han celebrat.

A les jornades gastronòmiques farem un bon menjar, però no cal porir perquè l'aigua plouent ens farà arinar...

Amb la col·laboració de la
Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya

Associació
d'Empresaris
d'Hostaleria
Sant Hilari Sacalm

Fa 100 anys

L'any 1926 a Sant Hilari

Ara fa cent anys, Espanya era governada per la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930), un règim autoritari de caràcter centralista que va comportar la repressió del catalanisme polític a Catalunya. L'any 1926, i sota l'impuls de Francesc Macià, es va gestar un intent d'insurrecció des de la Catalunya Nord amb l'objectiu de proclamar la independència de Catalunya. Es tracta dels anomenats Fets de Prats de

Molló. L'operació va ser desarticulada el 4 de novembre per les autoritats franceses abans de poder-se dur a terme. La conseqüència va ser el judici de 18 homes, considerats els ideòlegs del cop. Entre ells, asseguts al costat de Macià al banc dels acusats, hi havia els tres germans Morella, veïns d'Osor, i l'hilarienc Josep Moragas Crous.

A Sant Hilari, l'alcalde era Joaquim Massanella Puig, sastre d'ofici. La documentació municipal de 1926 permet entreveure una etapa de creixement, afavorida principalment per l'estiu. En l'àmbit urbanístic, el ple del 20 de maig va aprovar la denominació de nous carrers, entre els quals el passeig de la Font del «Sideré», el carrer Sala —en memòria de Josep Sala Moncunill, per la cessió de terrenys— i un carrer dedicat al doctor Muñoz, bisbe de Vic. En aquest mateix context, Josep Masnou Rossell va sol·licitar permís per col·locar una imatge del Sagrat Cor de Jesús a la cantonada de casa seva, situada al passeig de la Font Vella, en una cruïlla amb un carrer en projecte. A partir d'aquesta iniciativa, el ple del 24 de juliol també va aprovar la denominació del carrer del Sagrat Cor de Jesús.

Text i imatges:

Arxiu Municipal de Sant Hilari Sacalm

En l'àmbit econòmic, Narcís Corbera Gordó, que seria alcalde de Sant Hilari anys després, va demanar autorització per obrir un forn de pastisseria al carrer Costa, on acabaria venent les Pedretes. Josep Ximeno Planas va sol·licitar instal·lar vitrines a la façana de la Modernista, al carrer Balmes, aleshores conegut com a carrer de la Presó. El 6 de juliol també es va autoritzar la *Sociedad Española de Comercio Exterior* a instal·lar un sortidor de gasolina al carrer Hospital, cantonada amb la carretera d'Hostalric.

Pel que fa als serveis i a les infraestructures, el 2 de juliol Lluís Serras Pascual va presentar una instància per establir un servei diari de transport de passatgers amb automòbil entre Sant Hilari i el balneari de la Font Picant. L'Ajuntament en va autoritzar el funcionament durant l'estiu, però va limitar l'estacionament a un sol vehicle a la plaça Jacint Verdaguer i va fixar horaris de parada de 6 a 9 del matí i de 4 a 7 de la tarda. El ple del 16 de juny va concedir permís a Tomàs Culí Verdaguer per construir un garatge a la plaça Gravalosa per als cotxes de la Hispano Hilariense, i també va autoritzar la *Sociedad Anónima Energía Eléctrica de Cataluña* a instal·lar una línia d'alta tensió fins al castell de Monsolís. Amb motiu de la festa major, el 29 d'agost es va preveure fer coincidir la inauguració de les obres preliminars del nou escorxador.

Pel que fa a actes i celebracions, Francisco Güell Fradera va sol·licitar autorització per celebrar la Mare de Déu del Carme, patrona dels rajolers, amb sardanes a la plaça Jacint Verdaguer i balls a la tarda i al vespre. El 28 d'agost, la població va acollir el pas de la VIII Volta a Catalunya, i l'Ajuntament va acordar concedir una subvenció de 15 pessetes a petició de la Unió Esportiva de Sants.

Tot just acabada la festa major, va caure l'aiguat de Sant Ramon, anomenat així perquè es va produir entre el 31 d'agost i l'1 de setembre. A Sant Hilari, la riuada va provocar el desbordament de la riera d'Osor. L'aiguat es va endur la marquesina que cobria la font de Sant Josep, a la Font Picant, situada a la riba de la riera. L'any 1927 es va reconstruir a partir d'un projecte de l'arquitecte Josep Maria Pericas. És la font que ha perdurat fins a l'actualitat.

El 31 de desembre de 1926 va morir a Sant Hilari Josep Ximeno Planas, a l'edat de 62 anys. Entre moltes altres aportacions, va deixar com a llegat unes postals que avui ajuden a posar imatges al Sant Hilari de fa més de cent anys.

Any Ximeno

Josep Ximeno Planas (1864-1926) i el negoci de l'estiueig

Narcís Figueras Capdevila
(UOC / Centre d'Estudis Selvatans)

La celebració de l'Any Ximeno, una iniciativa municipal que té desplegaments diversos al llarg de l'any, és una bona ocasió per recuperar i revisar, per fer conèixer més i valorar, aquesta figura destacada per a Sant Hilari, la de Josep Ximeno Planas. Una figura que té aspectes que la fan rellevant més enllà de la vila.

He tingut l'oportunitat de tractar sobre Josep Ximeno en diverses avinenteses (articles, intervencions orals...), una d'aquestes el dia 20 de juny a la Sala Noble de la Cooperativa, en la conferència sobre el fenomen històric de l'estiueig i les seves derivades socials i culturals, juntament amb el professor de la Universitat de Girona Joaquim M. Puigvert. Vaig evocar les meves estades a la vostra vila, una mena d'estiueig quan aquest ja anava decandint-se, i la feina d'elaboració dels capítols selvatans de l'*Atlas literari de les terres de Girona* (publicat el 2003) que em va dur a casa vostra en molts moments; vam recordar plegats el curs d'estiu *Salut i aigua. Balnearis i banys de mar* del juliol de 2012, en què vam acollir a Sant Feliu, Santa Coloma i Sant Hilari els inscrits i els representants de la *Red de Universidades Lectoras* per donar-los a conèixer la tradició balnearia (de mar i d'interior) de la nostra zona i les implicacions econòmiques, socials i culturals que va generar en les nostres poblacions.

No puc deixar de recordar també els llargs anys que, a petició d'Àngel Serradesanferm, vaig preparar algun text per a aquest Pro-

- 1.- Imatge de la botiga La Modernista o can Ximeno, a la cantonada del carrer que ara porta el seu nom amb el carrer Balmes.
- 2.- El periodista, autor teatral i fotògraf Josep Ximeno Planas (1864-1926) a la seva maduresa.
- 3.- Postal de la col·lecció Ximeno (la foto és d'ell) editada per A. T. V. (Àngel Toldrà Viazo) a la sortida de Sant Hilari, on ara hi ha la rotonda prop de la Plaça Catalunya amb la carretera d'Arbúcies i el futur carrer Busquets i Punset, encara tot per ocupar i construir.

grama de Festa Major. Ell es va preocupar sempre de documentar activitats i festes, reunir imatges i convocar persones i temes perquè la «revista anual de Sant Hilari», que és aquest programa, inclogués a tothom i no deixés de banda els aspectes històrics, culturals i literaris. El seu traspass recent ens el fa novament present, després del temps que el va afectar la malaltia, i ens fa valorar encara més la seva trajectòria i el seu compromís amb la documentació, amb el passat i el futur de Sant Hilari.

Certament —anant al tema—, en el context de l'estiu termal de Sant Hilari, si hi ha un personatge rellevant des del punt de vista de la cultura en sentit ampli aquest és Josep Ximeno Planas. Nat a Barcelona el 1864, la seva inclinació literària principal fou el teatre. Va ser redactor en cap de *Lo Teatro Regional*, un setmanari fundat el 1892 (i que durà fins al 1902) amb el subtítol «Setmanari Il·lustrat de literatura, noves y anuncis, dedicat ab preferència al desenvolupament de la vida teatral de Catalunya». Ximeno hi col·laborava amb Joan Bru (director), Manuel Marinell o Ramon Surinyac, entre d'altres. També va ser autor de diverses obres teatrals, entre les quals *Dos aixelebrats* (1895) i *Al quarto de la senyora* (1898), i col·laborà en el periòdic *La Bugadera* (1897-1901).

El 30 de març de 1895, des de les pàgines de *Lo Teatro Regional*, Ximeno denuncià el plagiat perpetrat per Anton Ferrer i Codina en la seva obra *La Suripanta*, adaptació o còpia traduïda d'una obra francesa de pocs anys abans. El descobert li posà un plet i el 1897 Ximeno fou condemnat a allunyament de Barcelona per dos anys. S'instal·là a Sant Celoni però de seguida passà a Sant Hilari ja que s'adonà que, a causa de l'auge de l'estiu termal, hi havia un camp de negoci per explotar. El 1899, tot i que ja podia tornar a Barcelona, no ho va fer, perquè ja havia arrelat de nou a Sant Hilari.

El que el va fer quedar, com dic, va ser el negoci relacionat amb l'estiu termal, que ell va intuir i va aprofitar. A Sant Hilari va obrir, d'una banda, una botiga de premsa i de records, La Modernista o Can Ximeno, i de l'altra, hi fundà més endavant —amb el jove advocat local Frederic Culí (1890-1960)— el setmanari *L'Estinada* (1908-1914), que aviat passà a subtitular-se «periòdic nacionalista».

A *L'Estinada*, a més de donar compte de les notícies locals, també feia constar els noms de les persones i famílies distingides que vi-

sitaven la població o que passaven uns dies a la vila o al balneari. Publicava treballs literaris, històrics, d'agricultura, etc., i entre els seus col·laboradors hi havia els historiadors (i estiujants) Francesc Carreras Candi o Joaquim Miret Sans, o els polítics Domingo Martí Julià, Joan Ventosa Calvell o Joan Garriga Massó, o els metges Morales o Cumulada, entre molts altres. Es tractava que els visitants de ciutat hi trobessin tot allò que podien necessitar relatiu a la colònia d'estiu termal, al moviment catalanista, literatura, comentaris diversos, informacions útils, publicitat dels comerços locals i dels transports de viatgers, etc. *L'Estinada* destaca per ser un dels setmanaris estiuencs catalans que més va durar. En van arribar a sortir 82 números entre 1908 i 1914. Més endavant crearia *Llirioia* (1922-1923), una altra publicació periòdica dedicada als estiujants.

A la botiga un dels productes que Ximeno despatxava eren sobretot postals, ja que va clissar des del primer moment que els visitants i estadants de fondes i hotels havien de fer saber a la família i amics que havien arribat bé i que a la vila de les Guàrdies s'ho passaven fantàsticament bé, tant si era cert com si s'avorrien sobiranament. En realitat, moltes fotografies seves s'han divulgat àmpliament, tant en el seu moment (quan van ser usades i enviades) com posteriorment, ja que el col·leccionisme de postals encara és puixant. Les postals van esdevenir un reclam més per fer venir gent a Sant Hilari. En el marc del projecte Sútia d'Art, Joan Escolà ha estudiat el que anomena «Univers Ximeno», les múltiples col·leccions de postals que va editar, bé sol, bé en col·laboració amb Àngel Toldrà Viazo, i les que van continuar editant i venent la seva vídua i el seu fill. Un aspecte en què Sant Hilari ocupa una posició capdavantera a Catalunya.

A més de les postals, però, també tenia a la botiga els articles més variats destinats als estiujants (banderins, peces de torneria, bastons, auques, diaris i revistes...); i més endavant, quan es van popularitzar les màquines de retratar i els estiujants ja duïen la seva, també oferia material fotogràfic. En definitiva, es pot dir que fou un autèntic pioner del marxandatge i del *souvenir* hilarienc, a més de periodista despert i amb olfacte. Morí a Sant Hilari Sacalm la nit del 31 de desembre de 1926 a l'1 de gener de 1927.

Uns jocs florals «humorístics», el 1919, i l'Auca de un forastero en Sant Hilario

Entre les distraccions que els estiujants esperaven trobar als llocs de destinació, siguin de costa o de muntanya, a més de les excursions a les fonts, la cura d'aigües, les visites i tertúlies, els jocs de taula o de cartes (al casino), etc., el periodisme i la literatura també hi jugaven un paper. Ja fos, com hem vist, la lectura de periòdics o bé de novel·les (n'hi ha que s'escriuen expressament per a la colònia),

com les vetllades literariomusicals, en què es recitava, es cantava i es tocava música. Una d'aquestes activitats era la celebració de jocs florals, que s'havien popularitzat i escampat pel país a partir de poc després de la seva instauració a Barcelona el 1859.

Les poblacions amb colònia d'estiueig o balneari eren candidates a celebrar-s'hi jocs. Sant Hilari no en va quedar al marge. El 1913, amb la implicació dels Dalmases-Villavecchia, se'n van celebrar uns que hem tractat extensament en un altre article. Eren seriosos i de to marcadament catòlic. Sembla que el 1914 se'n va fer una segona edició, que no coneixem prou bé (o almenys es pensava fer).

Ara bé, el 1919 se'n munten uns d'humorístics. La tradició venia de lluny. Des del principi dels jocs, a Barcelona i altres ciutats, ateneus i casinos republicans en feien, i algunes associacions es van crear precisament per aquesta finalitat. A les festes dels pobles, també, el jovent es divertia fent certàmens poètics satírics. La tradició del teatre satíric (les «gatades» de Pitarra) i la premsa d'humor hi contribuïen.

A Sant Hilari hi va haver, com dic, uns Jocs Florals humorístics el 1919, que podem documentar. El diari *El Norte*, de Girona, del 21 d'agost de 1919, ens n'informa:

Entre la numerosa colonia veraniega se organizaron unos Juegos Florales humorísticos, cuya fiesta resultó de gran brillantez y fue muy celebrada por la numerosa concurrencia que llenó el local del teatro Unión.

El joven poeta don Bonaventura Torelló Permanyer, ganador de la Flor natural, nombró Reina de la Fiesta a la muy gentil y simpática señorita doña Narcisa Roca a la que acompañaron al sitio de honor un grupo de distinguidas y bellas señoritas, cuyos nombres sentimos no recordar.

También se ha celebrado la fiesta de la flor, a beneficio de los pobres de la población, postulando graciosamente infinidad de señoritas de la colonia, quienes recaudaron una respetable cantidad.

No tenim els textos d'aquesta convocatòria de 1919 a Sant Hilari —com tampoc no tenim els de la de 1913—, però sí que disposem d'un dels productes premiats aquell any i en Ximeno hi és pel mig. Em refereixo a l'*Auca de un forastero en San Hilario*, divertida publicació bilingüe de 58 pàgines amb dibuixos de J. Robert, obra del mateix Josep Ximeno Planas.

Pel que sembla, Ximeno devia trafiquejar en l'organització dels jocs. A la primera pàgina del fulletó transcriu el que presenta com un fragment «del fallo del Jurat» i en una nota adverteix «Alguns maliciosos diuen que va engiponar-se'l el mateix autor. Sia com se vulga, ja veuran que com aclaració no va pas malament». El text justifica que s'hagi premiat el treball perquè «a més de demostrar son autor un complert coneixement d'aquest país i les costums estiuecas dels forasters que'l visitan, enclou encertada crítica ridiculisant a alguns catalans (sortosament cada dia menys pocs) que, venint a passar un dies en aquestes muntanyes tan catalanes, van malmament amb giros estrafalaris i un asiento comprometedor, la hermosa llengua de Cervantes, quant usant la rica i formosa d'Ausias March quedarien més que bé, se farien entendre millor, no patirien tant en esforçar-se, ahora que es farien dignes de la terra i mare que per honor seu els va correspondre».

Segueix un breu text en català i un prefaci en castellà ple de catalanades. A continuació les vinyetes de Robert i els rodolins de Ximeno es van descabdellant («Ve al llegir a Sant Hilario / un gentió extraordinario»; «Por fin llega delirante / a la Gran Fuente Picante»; «Bebe el agua deliciosa / que pica como gaseosa»...). Fa gràcia

veure les pràctiques que tots hem fet alguna hora, la Font Picant, la Font Vella, la Font del Pic, els anissos, la visita a La Modernista (per cert, que en Ximeno hi apareix molt ben retratat i gens paròdic, contràriament a l'estiuejant que és un home gras i malgirbat), la compra de records i dolços, el retorn... El llibre l'edita La Modernista, és a dir, el mateix autor, però s'imprimeix a Barcelona. Un exemple més de la «visió» de Ximeno per al negoci.

La colònia d'estiuejants, que havia fet que Ximeno i Culí pensessin a publicar un setmanari com *L'Estiuada*, i més endavant *Llirioia*, com ja hem comentat, reclamava entreteniments. L'auca n'és un, però n'hi havia d'altres. Per exemple, el recull de cançons amb lletres iròniques dedicades a l'estiueig i música de cançons conegudes (com ara «El senyor Ramon») que va fer imprimir el 1916 l'autor de versos satírics i comèdies paròdiques Josep Asmarats, amb el títol *Aplec de cançons catalanes de Sant Hilari Sacalm, dedicades a la colonia estiueca* (1916, il·lustr. Trini F. T., 64 pàgs.).

L'Asmarats ja era un habitual de *L'Estiuada*, on el 1912 hi havia publicat uns versos divertits. Doncs bé, els exemplars que apareixen per la xarxa d'aquest recull duen a sobre un segell que diu «Obsequi La Modernista». El fulletó, ple d'anunciant de Barcelona i de Sant Hilari, segur que va generar ingressos al seu promotor (ves que no anessin a mitges amb en Ximeno!) i el botiguer despert es permetia de regalar-lo a la seva clientela.

Com veiem, Ximeno va tenir un «ull» molt viu i una especial destresa per identificar aquells productes o serveis que l'estiuejant necessitaria i els va oferir, com qui diu, abans i tot que els demanessin. La seva contribució a la difusió de la imatge de Sant Hilari i a la creació d'un «estat d'opinió» favorable a venir-hi a fer estada és una de les actuacions més rellevants de promoció primerenca i continuada en el temps d'una destinació d'estiueig i turisme incipient, com ho va ser Sant Hilari Sacalm, una de les de més demanda per part de les classes benestants del país a la fi del segle XIX i primera meitat del XX (i amb ramificacions, més tènues, que arriben fins avui en dia). No hi ha dubte que un personatge com Ximeno mereix que se li dediqui un any!

4.- Postal de Ximeno/ATV. El pati de l'Establiment de la Font Picant. Tot a punt per a la funció de putxinel·lis que cada any (més de 40!) hi feia el figuerenc Artur Vilà i Tècul (1863-1938), coetani de Ximeno.

5.- *L'Aplec de Cançons catalanes*, de Josep Asmarats (1916), dedicat a la colònia i amb què a can Ximeno obsequiaven els clients.

6.- Postal de Ximeno/ATV. La dita «plaça del hotels» amb la gentada i el rebombori habitual de l'arribada o sortida del cotxe de línia.

7.- Vinyeta de l'*Auca de un forastero en San Hilario* (1919), escrita i editada pel mateix Ximeno, amb dibuixos de Josep Robert, habitual de la premsa humorística barcelonina d'aquells anys. Hi apareix ell al taulell de la botiga.

La Pedra Llarga. Col·lecció J. Ximeno Planas. Fototípia Thomas, Barcelona

Josep Ximeno Planas

Joan Escolà Pujol, president de la Fundació Sútia d'Art

La seva empenta va fer possible que esclatés el fenomen de les postals a Sant Hilari, tant és així que les seves col·leccions van ser un referent a Catalunya. Com veurem més endavant, Sant Hilari va jugar un paper principal i destacat en l'edició de postals a Catalunya. Tan bon punt van aparèixer, les postals esdevingueren objecte de culte. Les col·leccions eren un fet i la moda d'enviar-les, un costum ràpidament arrelat. També hi va ajudar el fet que la seva tarifa era més reduïda que la de la carta habitual.

Estudiar l'obra d'en Ximeno és estudiar de fet la família formada per Josep Ximeno Planas, el vell; la seva dona, Teresa Grané, que signà edicions com a Vda. de Josep Ximeno; Lluís Ximeno Grané, el fill que va seguir i renovar el negoci de la «La Modernista»; la seva dona en primeres núpcies, Marcelina Carbonell; la seva segona muller, Carmen Planas Rovira, que alhora també va signar edicions com a Vda. de Ll. Ximeno; i Josep Ximeno Planas, el net, que tanca els quasi cinquanta anys d'edició de postals.

De l'univers no en coneixem els límits, també ens és difícil conèixer l'abast de totes les edicions, les etapes i les sèries publicades per en Ximeno, però ens hi aproximarem tant com podrem. Ho farem elaborant amb cura la informació que ens proporciona el fons fotogràfic de l'Arxiu de la Fundació Sútia d'Art. Aquest fons està format per les postals fotogràfiques i les postals editades amb el mètode de la fototípia, totes amb la signatura «Ximeno». També amb les de l'edició d'A.T.V. (Àngel Toldrà Viazo), centenars de postals de fototípia en les quals en Josep Ximeno Planas el vell va col·laborar com a fotògraf. Es tracta d'una obra de gran magnitud, el reportatge més important sobre el Sant Hilari de la primera meitat del segle XX i la seva comarca. No podríem estudiar el treball i l'obra fotogràfica d'en Ximeno el vell sense estudiar les diferents edicions que va fer conjuntament amb A.T.V., la coneguda com a «Col·lecció J. Ximeno Planas».

Hem de tenir present que en aquell temps la tècnica fotogràfica (càmeres, laboratori, productes químics...) no havia arribat a Sant Hilari i la majoria de les primeres postals eren editades a les impremtes de Barcelona o Girona. Calia energia elèctrica per a fer funcionar la maquinària imprescindible per reproduir les imatges i l'electricitat, que tot just es començava a produir a les turbines del Balneari de la Font Picant, no arribava als domicilis de la vila.

Ximeno l'emprenedor i l'Àngel Toldrà Viazo

A partir del 1905, Àngel Toldrà Viazo inicia la seva aventura editorial. Ximeno, atent a totes les novetats, com a bon modernista confès, es devia posar en contacte amb qui, amb el temps, seria el principal editor de postals de Catalunya de les primeres dècades del segle XX. Junts van començar l'obra d'editar una col·lecció de 297 postals sobre Sant Hilari i la seva comarca, que consten entre les 4.577 de l'índex general d'Àngel Toldrà Viazo (A.T.V.). El fotògraf de gairebé totes les imatges de les postals va ser en Ximeno, tal com es pot observar en el disseny; només tenim dubtes sobre l'autoria d'unes postals inicials que no estan signades per ell.

En el disseny de les postals, a part del títol, hi consta el nombre d'ordre, el de l'edició, el nom de l'editor (A.T.V.) i la signatura del fotògraf, en el cas que ens ocupa: la d'en Ximeno. A voltes signades «Col·lecció Ximeno Planas», d'altres «Col·lecció J. Ximeno Planas», o bé «Clixé Ximeno». El 1911 ja estaven editades totes les 4.577 postals de l'índex general d'A.T.V., incloses les de Sant Hilari. A partir d'aquí, comencen les reedicions i revisions. Aquesta immensa col·lecció —ell l'anomenava Col·lecció Monumental— amb tots els valors que li vulguem donar: antropològics, paisatgístics, etnogràfics, documentals, és el llegat més important que ens ha deixat en Ximeno; imprescindible per conèixer com era la Guàrdia a finals del segle XIX i principis del segle XX, punt de partida i final de trajecte de qualsevol treball de recerca.

Ximeno tenia les postals exposades al seu local, les venia d'una en una o, també, en feia col·leccions que es venien de quinze en quinze o de deu en deu. «Gent de la terra», «En Jaume» i «Fonts», eren les col·leccions més afamades. També es poden trobar en col·leccions en format de bloc, amb vint postals cadascun: «Record de Sant Hilari», «St. Hilari Sacalm. La Font Picant i sos voltants».

L'embranchida fou de tal dimensió que, de la mà d'en Ximeno i d'en Toldrà Viazo, Sant Hilari fins als anys trenta fou la població de Catalunya amb més edicions, per davant de Barcelona, i la segona en nombre de postals editades, en aquest cas darrere de Barcelona. Si a l'aventura Ximeno-Toldrà Viazo li sumem les edicions de L. Roisin, J. Garriga, J. Salvador, A. Mauri, V. Fagnoli, per anomenar tan sols els més coneguts d'una llista interminable d'editors i fotògrafs que van deixar empremta a Sant Hilari, podem considerar la capital de la Guilleria com el centre fotogràfic i d'edició de postals més important de la Catalunya del primer terç del segle XX. De bracet de la pintura, la fotografia i les lletres, afirmem, sense cofoisme mal entès, que Sant Hilari va esdevenir un referent nacional en la cultura i les arts.

Les edicions de Josep Ximeno Planas amb en Josep Thomas

Paral·lelament a la Col·lecció Monumental, Ximeno va editar les seves pròpies postals. Sèries en què feia d'editor i de fotògraf alhora, i juntament amb la família, també de botiguer. A l'inici d'aquestes edicions/sèries va tenir com a aliat tecnològic, com altres editors, en Josep Thomas i Bigues, un dels impressors europeus més importants per aquelles dates. Thomas va ser qui, juntament amb els seus socis, va introduir la tècnica de l'heliografia (fototípia) a Catalunya. Josep Thomas va morir el 1910, entenem que foren els seus hereus els que seguiren imprimint les postals i sèries Ximeno.

Aquestes primeres edicions d'en Ximeno complementen a la perfecció les edicions d'A.T.V., segueixen un mateix patró temàtic i d'estil. També foren novetat les postals en color com la «Col·lecció 15» (La Perdra Llarga), o les virades de verd (Font Picant). Segons veiem en la data de circulació, la majoria d'aquestes postals foren editades a partir de la segona dècada del segle XX, la més antiga que hem pogut consultar és del 1914. A partir de 1933 (any de la mort d'en Lluís Ximeno Grané), algunes edicions estan signades com a Clixé Vda. Ll. Ximeno, així que suposem que la vídua, Carmen Planas Rovira, es feu càrrec del negoci. Així i tot, la majoria de les sèries de postals eren signades com a «Clixé Ximeno». La guerra espanyola del 1936 va posar fi a aquesta col·laboració.

Font Picant. Circa 1922. Edició J. Ximeno Planas.
Fototípia Thomas, Barcelona

San Hilario Sacalm. Vista General. Clixé Vda. Ximeno

Dades com a conclusió

Les dades que podem extreure de la relació d'en Josep Ximeno Planas el vell i l'Àngel Toldrà Viazo (A.T.V.).

- Som la població amb més edicions publicades per A.T.V.

Defensem que Sant Hilari va ser el gran centre referent en el món de la fotografia i l'edició de postals durant el primer terç del segle XX. La fotografia i l'edició de postals no es poden entendre l'una sense l'altra. Tampoc podem entendre Sant Hilari sense els seus fotògrafs i postals.

- Som la segona població en nombre de postals editades, darrere de Barcelona, però molt per davant de Tarragona, la que ens segueix.

Sardanes a la plaça Dr. Robert.
«Fotògraf Ximeno S. Hilari»

80 anys cantant Sant Hilari

Emma Puigví Costa
Presidenta de la coral Veus Alegres

La història de la Coral Veus Alegres és, en bona part, la història viva de Sant Hilari Sacalm. Vuitanta anys cantant no són només una xifra rodona: són generacions de persones, de veus i de moments que han fet del cant coral una manera d'estimar i de servir el poble.

Al llarg d'aquests vuitanta anys, la coral ha passat per diferents etapes, amb canvis socials, humans i musicals, però sempre amb uns trets que l'han definit: la seva història, les ganes de fer les coses bé i, sobretot, el fort sentiment de família. A Veus Alegres, tothom hi és benvingut. La coral ha estat (i continua sent) una porta d'entrada a la vida social i cultural de Sant Hilari per a moltes persones que hi han trobat amistat, acollida i sentiment de pertinença.

La coral va néixer l'any 1946. En aquell moment, a Sant Hilari ja hi havia dos cors: el Parroquial, de caràcter mixt, i el Guílleries, format només per homes i amb cantaires d'edat més avançada. Un grup de joves, amb empena i il·lusió, va decidir crear el seu propi cor. Tot va començar per l'amor a la música i les ganes de compartir-la, i ben aviat aquella iniciativa va despertar l'interès del poble.

I el nom? D'on va sorgir? Com que en aquella època molts joves eren coneguts com «el noi» seguit del seu sobrenom o motiu (el noi Xacó, el noi Mimó, el noi Mamè...), van decidir anomenar-se Els Nois Alegres, assumint el sobrenom amb orgull i bon humor.

Vestien barret de palla, llacet vermell amb piquets blancs, clavell a la solapa i un bastonet que simulava una canya. Tenien un aire ben peculiar i fàcilment reconeixible. Però darrere aquella imatge hi havia seriositat i compromís: cantaven amb cura i amb la voluntat de fer-ho tan bé com fos possible.

El noi Xacó, el noi Mimó i el noi Mamè

Sota la direcció musical de l'etern director Marià Brugués, el repertori combinava peces clàssiques i serioses amb cançons més disteses, sobretot sardanes. Les actuacions més importants eren la Missa del Gall, la Festa de la Vellesa i la Pasqua Florida, amb la cantada de Caramelles i els populars popurris. I val la pena aturar-nos un moment per parlar d'aquests últims: els popurris, plens d'enginy i ironia, parlaven de l'actualitat social, política i local del moment, i sens dubte eren una de les expressions més recordades i estimades per la gent del poble. I tant així era que tothom tenia la data marcada al calendari per escoltar què dirien «els alegres».

I com totes les entitats vives, la coral ha viscut moments clau de canvi i creixement. El primer va ser l'any 1980, durant la direcció d'en Toni Miralpeix, amb la incorporació de les dones, un pas molt important que va marcar una nova etapa. També es van abordar nous repertoris. La formació va créixer en qualitat i va consolidar el cant coral com una eina d'accés a la cultura i de renovació social.

Un segon moment destacat va arribar a partir de l'any 2010, amb l'entrada d'Eva Codinach a la direcció. Començava una etapa de renovació musical: es van introduir les partitures, una manera diferent de treballar als assajos i nous repertoris. El cor va fer un salt endavant, amb més exigència i nous projectes. Dues fites imprescindibles van ser el viatge a Roma, on es va cantar a Santa Maria la Maggiore i el musical *en Jaumet*, fusionant música i moviment corporal.

Benedicció de la Senyera, desembre de 1955

I, a partir de l'any 2014, sota la direcció d'en Xavier Garriga, va ser quan la coral va agafar una altra embranzida, assolint reptes artístics cada cop més ambiciosos, sense perdre mai l'esperit amateur que defineix el cor. En aquesta etapa es van representar obres tan majestoses com el *Gloria* de Vivaldi, el concert *A freu d'aigua*, que va aplegar més de 1000 persones, o el concert amb l'Orfeó Català al Palau de la Música.

També va ser en aquesta darrera etapa de forta transformació quan es va produir el canvi de nom. Coincidint amb un moment en què la coral ja era una formació completament mixta, es va plantejar adaptar-se a la realitat del grup. La denominació d'Els Nois Alegres, que havia identificat la coral des de la seva fundació, ja no representava la composició de cantaires.

Per això, a proposta de la junta encapçalada pel president Josep Maria Bonvehí, i aprovada per unanimitat per l'assemblea, es va decidir adoptar el nou nom de Coral Veus Alegres, una denominació més inclusiva i representativa.

Records per emmarcar

Però, més enllà de fer un repàs per les direccions i les diferents etapes de la coral, els aniversaris són un bon moment per mirar enrere i recordar els moments més importants que s'han viscut. Sens dubte, un dels més emblemàtics va ser la Benedicció de la Senyera, l'11 de desembre de 1955, una diada molt solemne.

Recordem que, en plena dictadura franquista, els símbols de catalanitat brillaven per la seva absència. Aquell dia, el senyor Alfred Ballester, seguidor fidel de la coral, va fer donació d'una senyera brodada, dissenyada per Josep M. Xandri. L'acte oficial es va celebrar a l'Ajuntament, amb la presència de la Corporació Municipal, i la senyera es va lliurar al president del cor i a l'abanderat, amb el suport del batlle Enric Rosell.

Es va fer una comitiva fins a l'església parroquial, on se celebrà l'ofici religiós presidit per mossèn Josep Parés. La coral va interpretar la *Missa Pontificalis* i, després de la benedicció de la senyera a càrrec de mossèn Pere Portell, es cantà la *Pregària a la Verge del Remei* de Lluís Millet.

La diada es va tancar a la plaça de l'Església amb un concert popular a càrrec d'Els Nois Alegres, amb el *Cant de la Senyera* i la sardana *Sant Hilari Sacalm* de Ricard Viladesau. Tot això, recordem-ho, un 11 de desembre de 1955, quan encara faltaven 20 anys perquè morís el dictador.

Altres fites destacades han estat les Noces d'Argent (9 de maig de 1971), els 25 anys de la Senyera (juny de 1980), la celebració dels 50 anys de la coral (1996), les actuacions a Ràdio Nacional d'Espanya, els concerts a l'Hotel Solterra, els concerts populars d'estiu entre 1955 i 1963, i moltes altres actuacions que han anat construint una trajectòria sòlida i reconeguda.

En èpoques més recents, i com ja se n'ha fet referència, la coral ha afrontat projectes molt destacats com en *Jaumet*, el primer musical de la seva història; la interpretació del *Gloria* de Vivaldi, amb orquestra; la celebració del 75è aniversari, compartint escenari amb l'Orfeó Català al Palau de la Música Catalana; i l'espectacle *A freu d'aigua*, que va reunir més de mil persones al pavelló esportiu en una obra de Toni Miralpeix i Francesc Danés.

Cantant a quilòmetres de casa

Un altre fet destacable d'aquests 80 anys és la quantitat de quilòmetres que hem recorregut portant el nom de Sant Hilari arreu. Des de l'any 1948 s'han fet sortides arreu de Catalunya, de l'Estat i també a l'estranger: Mallorca, Poblet, la Costa Brava, València, el País Basc, Madrid, Lourdes, la Costa Brava, Roma, París, Praga, Viena o Florència, entre d'altres.

Al llarg d'aquests anys també hi ha hagut anècdotes i petits incidents. Un dels més recordats és el viatge a València de 1953, quan, a l'alçada d'Ulldecona, es van perdre diverses maletes perquè el carregament estava mal lligat. Es van haver de recular quilòmetres per recuperar-les.

Especialment significatiu va ser el primer viatge internacional, a la Costa Brava, l'any 1973. Aquella sortida va obrir definitivament la mirada cap a fora: va ser una experiència de descoberta. Aprofitant el pont de l'1 de maig es va visitar Montpeller, Marsella, Tolosa, Saint-Raphaël, Cannes i Nîmes i es va arribar a Montecarlo, on es visitaren jardins, monuments i el famós casino.

I, més recentment, el viatge a Florència, l'any 2024, amb una tornada complicada, plena d'imprevistos i hores d'espera. Vam haver de canviar l'avió de tornada per un autobús, allargar un dia més l'estada i ens vam quedar «tirsats» en una àrea de servei entre Itàlia i França. Lluny del desànim col·lectiu, la coral va convertir l'entrebanc en una experiència positiva, demostrant que, fins i tot en els moments difícils, la cohesió és la millor eina per fer-hi front.

Aquests viatges, antics i recents, han estat molt més que desplaçaments: han estat espais de convivència i creixement humà, i una manera de portar el nom de Sant Hilari molt lluny.

Concert sota la direcció de Toni Miralpeix, 1982

80 anys cantant

Concert a Santa Maria la Maggiore, 2007

Seguir cantant alegrement

Vuitanta anys després, l'esperit continua sent el mateix: contribuir a la cultura hilarienca amb els nostres cants. Dins de les nostres possibilitats, procurem fer-ho tan bé com sabem, amb il·lusió i compromís.

Sense cap mena de dubte, la coral ha acabat formant part de la vida quotidiana de Sant Hilari. I com que, amb major o menor intensitat, molta gent hi ha participat, també forma part de la vida personal de moltes famílies hilarienques.

Veus Alegres és una coral amateur, i això comporta una realitat clara: per avançar cal un plus d'esforç. La qualitat no arriba sola; es construeix assaig rere assaig, nota a nota. Aquest bon ambient, aquesta complicitat humana que es respira dins del grup, és probablement el tret més característic de la Coral Veus Alegres, tant fa vuitanta anys com en l'actualitat.

Les associacions culturals no només fan activitats: representen el poble allà on van, i en són una imatge fidedigna. Allà on hem cantat les Veus Alegres (a prop o lluny), hi ha viatjat sempre una part de tots els hilarienques i les hilarienques.

Per molts anys més cantant, per molts anys més de Veus Alegres.

Concert al Palau de la Música, 2021

Cantant davant del Duomo de
Florència, 2024

*Inauguració de la **Caja de Ahorros provincial de Gerona**.*

*El dia 9 de juliol de 1976 s'inaugurava l'oficina de la **Caja de Ahorros provincial de Gerona** al carrer Vic, 12.
El 1984 es va traslladar a la Plaça Verdaguer núm. 2.*

*A la foto hi surt en Sebastià Carré, sotsdirector general de l'entitat; en Miquel Suy Berenguer, director de l'oficina; el Sr. Vergés, director general de la Caixa; mossèn Joan Tuneu; l'Antonio Xuclà Bas, president de la **Caja de Ahorros de Gerona**; el Sr. Ferrusola, president de la Diputació de Girona; i en Francisco Linares, regidor de l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm*

Foto cedida per en Miquel Suy

*Finals de la dècada dels 70. Petits Cantaires davant de l'Ajuntament.
Foto cedida per l'Àngels Serra*

50 ANYS

50 ANYS

LA LLUITA PEL TRAÇAT DE L'EIX TRANSVERSAL

Pau Miralpeix Cufí

Fotos cedides per Conxita Bosch i Cornellà

En moltes ocasions, la meua àvia, la Conxita Bosch, m'havia explicat tots els esforços que havia dedicat el meu avi, en Biel Miralpeix, per tal que l'Eix Transversal passés pel seu traçat actual, vorejant Sant Hilari.

En vam tornar a parlar precisament llegint el darrer programa de Festa Major, amb un article que resumia què havia passat 50 anys enrere. Van ser uns anys clau per al nostre país, encetant el procés de transició cap a la democràcia un cop mort el dictador Franco el 20 de novembre de 1975, però també, en l'àmbit local, van ser uns anys crucials per al desenvolupament de la nostra vila: la projecció de l'Eix Transversal.

En Biel Miralpeix, havent estat prèviament regidor de festes durant cinc anys i finalment nomenat alcalde el mateix novembre del 1975, va encapçalar el consistori en aquests anys de transició. La sort ha estat que la meua àvia, la Conxita, ha guardat fins avui molts retalls de premsa i fotografies que documenten perfectament la tasca d'en Biel com a alcalde i totes les accions fetes per tal que l'Eix transcorregués a prop de Sant Hilari. A partir d'aquestes fonts, ha estat possible reconstruir tots els estira-i-arrotonsa en el disseny d'aquesta infraestructura tan important.

La ruta inicial dels pantans

Des de bon començament del projecte, quedava clar que la funció principal de l'Eix era connectar Girona i Lleida de forma ràpida i directa, tot vertebrant les comarques centrals de Catalunya i trencant el barcelonocentrisme de la resta de principals vies catalanes.

El sector occidental de la carretera no presentava gaires problemes: Cervera i Lleida ja estaven enllaçades mitjançant l'N-II i la prolongació de la Depressió Central fins a Osona permetia avançar sense molts entrebancs geogràfics. Però la cosa canviava entre Vic i Girona, ja que la Serralada Transversal, les Guilleries i el Montseny formen una barrera muntanyosa de nord a sud, sense cap pas clar per on travessar-la.

Els primers esborranys del recorregut no eren gaire encoratjadors per Sant Hilari, amb la proposta d'utilitzar el curs del Ter com a guia per arribar fins a Girona. Així, la carretera creuaria les Guilleries per la zona dels pantans de Sau i Susqueda, i seguiria per la Cellera de Ter, Bonmatí i Bescanó fins a arribar a la capital gironina. Aquesta ruta deixava Sant Hilari completament al marge del projecte, tant per la distància geogràfica, com per la inexistència de cap carretera que ens connectés de forma ràpida i còmode fins al Ter.

Era evident, doncs, que s'havia de moure fitxa i convèncer com fos el Ministeri d'Obres Públiques (de qui depenia la construcció), per tal que es modifiqués aquest traçat inicial de l'Eix, en benefici del que coneixem avui dia.

La mancomunitat Montseny-Guilleries

Diuen que la unió fa la força i és amb aquest eslògan que va irrompre la Mancomunitat Montseny-Guilleries, formada pels ajuntaments d'Arbúcies, Breda, Hostalric, Espinelves, Massanes, Sant Hilari Sacalm, Riells, Sant Feliu de Buixalleu i Viladrau.

Durant el seu plantejament inicial, s'havia pensat com una comunitat purament de promoció turística de la zona. Finalment, es va constituir el 1974 amb unes funcions més àmplies, de defensa conjunta de tots els interessos que poguessin compartir els diferents pobles, i en va ser escollit president Joaquim Ripoll, llavors alcalde de Sant Hilari.

Ràpidament, es va fer evident que els municipis de la Mancomunitat tenien un objectiu comú: que l'Eix Transversal passés pel seu territori. De fet, un dels motius que havia portat a la seva creació era la sensació de desconexió amb la resta de la comarca de la Selva, per la manca d'una via de comunicació ràpida amb la plana selvatana. En conseqüència, la lluita per canviar el traçat de l'Eix es convertí en el principal focus d'actuació de la Mancomunitat Montseny-Guilleries.

Així, el juny de 1975, la Mancomunitat va publicar un informe per exposar tots els avantatges del recorregut actual. L'informe incloïa arguments de tota mena. En primer lloc, ressaltava la dificultat tècnica i els costos més alts que suposaria la ruta dels pantans, amb una orografia molt més abrupta, de terra granítica, que implicaria una gran quantitat de corbes, desviacions, túnels, viaductes i murs de contenció. En total, calculaven que el traçat alternatiu de Sant Hilari estalviaria uns 2.000 milions de pessetes i 15 quilòmetres de carretera. En segon lloc, les condicions climatològiques de la zona dels pantans, amb molta humitat i boira persistent, podrien suposar un risc per a la seguretat viària. I finalment, però molt rellevant, passant per Sant Hilari l'Eix travessaria un major nombre de municipis i donaria servei a una zona amb molta més activitat econòmica, turística, industrial i forestal.

Paral·lelament, el 31 de juliol de 1975 la Mancomunitat es va reunir amb el Governador Civil de Girona. En aquest sentit, resultaven claus també les influències del Governador, així com del president de la Diputació de Girona, per tal de poder pressionar el Ministeri cap a una solució que afavorís els interessos dels municipis de les Guilleries i el Montseny.

La proliferació de recorreguts alternatius

Segons relata un article d'*El Correo Catalán* del 14 de novembre de 1975, els arguments contra la ruta dels pantans van quallar a la comissió d'estudi d'Obres Públiques, que semblava haver descartat aquesta opció. Però, per contra, van sorgir noves propostes competidores.

Els municipis de la Garrotxa van aixecar la veu per tal que l'Eix passés per la seva comarca. Argumentaven que la seva desconexió amb la resta del territori els estancava econòmicament i proposaven un enllaç entre Vic i Olot a través de la collada de Bracons, per després seguir cap a Besalú, Banyoles i baixar finalment cap a Girona.

Per la seva banda, l'Ajuntament de Santa Coloma de Farners també havia presentat una altra proposta, que consistia a fer que la carretera, després de passar per Sant Hilari i Santa Coloma, continués cap a Riudarenes, Sils, Vidreres, Llagostera, Platja d'Aro i Palamós. És a dir, es prioritzava la connexió de la Selva amb la Costa Brava.

Per si no n'hi hagués prou, la Diputació de Girona encara va temptejar una altra proposta, intentant acontentar tota la província en conflicte: l'entrada de l'Eix en territori gironí seria per Sant Hilari, continuant cap a Sant Martí Sapresa fins a Anglès, d'on sortirien dos ramals: un cap a Girona i la Bisbal, i l'altre cap a Les Planes i Olot.

Pràcticament cada mes sorgia un nou recorregut i multitud de ramals, segons les aspiracions de cada territori.

Davant d'aquesta diversitat de rutes possibles i discussions, en Biel Miralpeix, ja com a alcalde de Sant Hilari, va enviar una petició formal al Governador Civil de Girona, a l'enginyer responsable d'obres públiques de Girona i al Director General de Carreteres insistint en la importància que l'Eix passés per Sant Hilari.

En la mateixa línia, en una entrevista al diari *Los Sitios* el 15 de gener del 1976, en Biel tancava files amb la posició de la Mancomunitat Montseny-Guilleries, defensant que el recorregut actual era el més adequat, ja que afavoria un trànsit comercial més gran i un cost de construcció més baix.

Enmig d'aquest debat obert, ens consten com a mínim dues reunions oficials en les quals es van tractar els diferents traçats amb totes les parts implicades (entre elles, també, l'Ajuntament de Sant Hilari). La primera, convocada pel president de la Diputació de Girona el 5 de març del 1976. I la segona, el 10 de maig, presidida pel mateix Ministre d'Obres Públiques i en la qual aquest explicaria que la ruta passaria per Sant Hilari, Santa Coloma i Girona, amb un cost total de 9.650 milions de pessetes (que acabarien sent 30.000 milions¹). Posteriorment, s'estudiaria l'obertura d'altres ramals secundaris, com ara els d'Olot i de Celrà (que no es farien realitat), entre d'altres.

Més enllà d'aquestes reunions publicades en premsa, la Conxita Bosch recorda nombroses trobades i converses d'en Biel Miralpeix, com a alcalde de Sant Hilari, amb el Governador Civil de Girona i fins i tot una reunió a Madrid, costejada personalment. No s'havien d'escatimar esforços per a una qüestió tan vital.

Invitació del president de la Diputació de Girona a l'acte de presentació del traçat de l'eix transversal, amb la presència del ministre d'Obres Públiques, el 10 de maig de 1976.

Reunió a l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm el 1974. D'esquerra a dreta: Francesc Llinarès, Victorino Anguera (governador civil de Girona), Gabriel Miralpeix i Andreu Pagespetit.

El traçat definitiu

Finalment, el 17 de setembre de 1976 la premsa es feia ressò del fet que la comissió d'estudi del projecte del Ministeri d'Obres Públiques havia aprovat que el traçat de l'Eix passés per Sant Hilari, i va tancar mesos i mesos d'un intens debat i punts de vista contraposats.

A partir d'aquí seguiria un gran periple de tràmits, obres, entrebancs i endarreriments, fins a la seva inauguració el 1997, 21 anys més tard que la comissió d'Obres Públiques n'aprovés el recorregut el 1976. Però amb aquestes línies, volia posar en relleu la lluita d'en Biel Miralpeix perquè aquesta infraestructura tan important passés pel nostre municipi, lluita que a partir del 1979 seguiria des de l'alcaldia en Xavier Rossell.

També crec que diuen molt de la iniciativa i ambició d'en Biel les enormes transformacions que va viure el nostre poble durant els anys que en va ser batlle. Només el 1976, per posar un exemple, es va impulsar una gran quantitat de projectes: la pavimentació de fins a 28 carrers, la inauguració de la plaça Catalunya, la renovació de clavegueres i punts de recollida d'aigües pluvials, la creació del Museu Guilleries, l'enderroc de l'antic cementiri, la reforma del camp de futbol, la projecció del poliesportiu (amb la ubicació escollida per votació popular), la instal·lació de 60 boques antiincendis, etc. Tot això, havent de navegar les aigües incertes de la transició democràtica, però amb l'empenta de l'estimació pel nostre poble i el convenciment d'un futur millor.

Mapa publicat pel Correo Catalán, el 14 de novembre de 1975.

1.- Segons un article del *Diari de Girona* de 27 de setembre de 2020

Fotos: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

CRIDA DE LA MARXA DE LA LLIBERTAT A SANT HILARI

Comissió Festa de la Marxa de la Llibertat

Aquest estiu fa mig segle que Catalunya, com tantes vegades al llarg de la seva història, es va posar dempeus amb el lema «Poble català posa't a caminar», per mobilitzar el país. Això passava pocs mesos després de la mort del dictador, però quedava la ràbia: el todo atado. I a Sant Hilari també hi va arribar la Marxa, que va ser reprimida per la Guàrdia Civil del poble. En aquells dies s'estava festejant la «Setmana de la Joventut». Els components de la Marxa van irrompre, en connivència amb els organitzadors, al Foc de Camp d'un vespre de juliol a la Font del «Pico»: es van cantar cançons de «protesta» i hi va prendre la paraula Ferran García Faria, «marxaire» i «Captaire de la Pau», per llegir el manifest de la Marxa, explicar les raons de la mobilització i participar de la festa. L'endemà es van repartir octavetes a les Sardanes de la Placeta i el «sarau» va començar acabada l'audició i ball, a partir de les dotze de la nit. Detencions de «marxaïres» i jovent del poble, casa per casa, per part de la Guàrdia Civil. Els van arrestar i se'ls van endur en jeeps, envoltats de metralleres, primer al Govern Civil de Girona i després a la caserna de la Guàrdia Civil de Santa Coloma. L'endemà, a causa de la reacció del poble en contra de l'empresonament, els van deixar en llibertat.

La Marxa de la llibertat volia connectar amb la realitat de tots els indrets dels Països Catalans, tot animant o desvetllant un procés de discussió, de crítica als poders fàctics del moment, i de mobilització del nostre poble, camí cap al seu alliberament. Fraga Iribarne era el ministre de Governació i, malgrat la seva expressa prohibició, la Marxa va tirar endavant. D'aquesta manera es van aconseguir els propòsits a través de múltiples i constants actuacions —col·loquis, mítings i manifestacions— pels pobles i ciutats on passaven els «marxaïres». Va ser una acció per reclamar, de forma no-violenta, l'amnistia, la recuperació dels drets i les llibertats democràtiques.

Era l'estiu de l'any 1976 i molts joves plens d'ideals, empesos per Pax Christi, amb l'Àngel Colom i l'Arcadi Oliveres, com a principals impulsors, i el destacat suport dels Captaires de la Pau i Lluís Maria Xirinacs, van fer avançar la Marxa de la Llibertat. Des de quatre punts geogràfics del país i amb una columna de gent a cada lloc, durant dos mesos, van recórrer pobles i ciutats. La Marxa va acabar a Poblet el dia 12 de setembre enmig d'un gran desplegament policial per impedir l'entrada al lloc més emblemàtic de Catalunya. La gent que formava part de les diferents columnes va ser retinguda a Montblanc, entre càrregues i detencions per part dels «grisos». Els «marxaïres» i la gent que va arribar a Poblet van posar punt final a aquella reivindicació d'alliberament del país.

Ara, i des de la decepció del fallit 1 d'octubre, per contra, sembla que s'imposi una mena d'autoodi col·lectiu que funciona com una eina de dominació que ens porta a assumir la mirada dels qui ens neguen l'existència com a poble i ens afebleix com a nació. Això també s'ha fet patent amb el Mundial de futbol: a falta de selecció pròpia, massa catalans s'han fet de l'equip que ens prohibeix tenir la nostra; és com si es prohibís el Barça i la gent es fes, com si no passés res, del Madrid. El mateix passa en relació amb la llengua o la cultura. De bojos. Estem perdent el nord i el sentiment de pertinença a Catalunya.

A Sant Hilari, com cada any, no defallim i la Marxa de la Llibertat hi serà present en una celebració, i recordatori, que la lluita continua. Malgrat que han passat molts anys encara no hem aconseguit de ser un país amb totes les de la llei.

Els Petits Cantaires fent el ball de bastons a les Caramelles de 1976.

Montse Cufí i Antoni Miralpeix

Començar un projecte no és difícil; el veritable repte és mantenir-lo viu al llarg del temps. Avui podem sentir-nos orgullosos de constatar que els Petits Cantaires continuen ben actius, gràcies a un relleu generacional constant i a una gran capacitat d'adaptació. Durant les primeres dècades, l'estímul de formar part del SCIC (Secretariat de Corals Infantils de Catalunya) va ser clau, mentre que en l'etapa més actual, la vinculació amb l'Escola de Música de Sant Hilari i, més recentment, a l'Escola de Música de Vic ens ha permès consolidar la formació musical dels nostres membres.

Els inicis de la coral no van ser fruit d'una planificació estricta, sinó d'aquelles coincidències temporals que la vida et regala sense buscar-les. Per una banda, hi havia dos adolescents: la Carme Timoneda com a "secretària" i en Toni Miralpeix com a "director", units per la passió per la música i el cant. Per l'altra, existia la necessitat de revitalitzar les celebracions parroquials, especialment en les diades assenyalades. La unió d'aquests dos factors va propiciar el naixement espontani d'una entitat que acabaria sent valuosíssima.

Eren uns altres temps: un director de tot just setze anys amb una formació musical encara incipient. Aquella joventut, però, va facilitar que no hi hagués una gran distància generacional entre cantaires i responsables. Així, de manera natural, es va anar forjant un nucli que anava molt més enllà dels assajos: un grup d'amics que compartia colònies, trobades i festes. En una època amb menys distraccions i menys burocràcia —on no calien títols per ser monitor o dirigir—, tot era més directe i genuí. D'aquí van néixer unes complicitats i unes amistats que, en molts casos, encara perduren.

La influència de la coral Petits Cantaires va transcendir l'àmbit local per convertir-se en el motor d'un ampli moviment musical a la comarca. Aquest llegat va cristal·litzar inicialment en la creació de l'Escola de Música de Sant Hilari, el grup Iris i les corals Jove i Alzeïza o els Amics de la Música. Posteriorment, aquest impuls es va estendre fins a Arbúcies, on va propiciar l'aparició de l'escola de música local, la Coral Clau de Sol i la formació conjunta Amethys-ta, consolidant així un teixit associatiu musical extraordinari.

L'impacte del cant coral en la vida d'una persona és immens, tot i que sovint actua de manera invisible, amarant-nos a poc a poc. Cantar és, d'entrada, un acte social: coneixes persones, aprens a valorar les tradicions i eduques l'oida en el llenguatge més universal que existeix. Però, a més, la coral ens ha obert finestres al món. Gràcies al cant hem viatjat i conegut realitats de dins i fora de Catalunya que, d'altra manera, molts no hauríem descobert. Recordem amb especial estima els concerts al Palau Sant Jordi, les gires pel País Basc o les estades a Menorca. Aquelles trobades, on vivíem a les cases dels altres cantaires, van suposar per a molts la primera experiència d'autonomia fora de casa. Una vivència, sens dubte, inoblidable.

Amb el pas dels anys, la direcció i les responsabilitats es van anar compartint amb els primers cantaires, amb qui vam créixer tant en l'àmbit humà com en el musical. És imprescindible reconèixer les persones que han liderat aquest projecte: Mercè Rabionet, Mn. Ramon Espina, Pilar Morell, Àngels Serra, Montse Cufí, Raquel Ripoll, Elisabet Gubern, Dolors Vidal, Xavi Riera, Iolanda Cornellà, Lluís Pagès, Eva Codinach, Neus Cuberta, Sílvia Brugués, Núria Viñals i Rosa Badenas; essent la Montse Cufí la directora que més temps ha estat al capdavant. Alhora, cal destacar el paper de la Conxita Bosch, qui fou presidenta des dels inicis fins a la seva jubilació, així com la tasca de les diverses juntes de pares i mares que ens han fet costat durant tot aquest temps. Finalment, volem retre un homenatge especial a aquells que ens han deixat: Mn. Ramon Espina, Mn. Joan Tuneu i l'Elisabet Gubern. Tots ells formen part de l'ànima de la coral i viuen per sempre en el nostre record.

En definitiva, una coral és molt més que música: és amistat, cultura i aprenentatge de vida. Qui no canta es perd una part fonamental de l'existència. Com diu la saviesa popular, "qui canta, els mals espanta", i en el món actual, aquest esperit és més necessari que mai.

Així doncs, proclamem un desig i un consell per a tots vosaltres: caneu!

«Un punt de llibre pot ser la marca que ens deixa l'esma tranquil·la quan no podem continuar una lectura»

— Jordi Fatjó i Carbonell

En el marc d'aquesta Festa Major li volem dedicar un record molt especial a en Jordi Fatjó i Carbonell, fundador i ànima de l'Associació de Punts de l'Aigua. Punts de l'Aigua de Sant Hilari Sacalm és una entitat fundada el 2010 per en Jordi, fruit de la seva passió pel colleccionisme de punts de llibre. Des dels seus orígens ha estat una entitat que, sense ànim de lucre, es volia dedicar a difondre el patrimoni històric, cultural i natural del nostre poble i del seu entorn, les Guillerries, com són les fonts, els animals, les plantes, els amfibis, les llegendes o les tradicions, utilitzant el suport del punt de llibre.

Ja des dels inicis de Punts de l'Aigua, en Jordi va organitzar la primera trobada de punts de llibre a Sant Hilari Sacalm l'any 2011, i podem dir amb orgull que l'any passat va celebrar la seva 14a edició a la plaça Gravalosa. En aquesta primera trobada ja es va presentar la primera edició de punts de llibre de Punts de l'Aigua en format puzzle, on es descobria un collage amb els indrets més representatius de la nostra vila. Aquesta primera col·lecció va ser el punt de partida de moltes col·leccions més, complint amb l'esperit de donar a conèixer el patrimoni de Sant Hilari, del qual cal destacar els més de cent punts de llibre de les fonts de Sant Hilari que va ajudar a catalogar, fotografiar i documentar.

El caràcter entusiasta d'en Jordi sempre trobava en els seus amics col·laboradors indispensables i bonics per tirar endavant els seus projectes. Des de la seva fundació, Punts de l'Aigua va col·laborar amb el concurs de punts de llibre que organitza la Biblioteca Solestat Ridaura i Feixas, en l'escrutini i l'entrega de premis, i que es feia coincidint amb les trobades de colleccionistes organitzades cada mes de maig.

Avui hem de lamentar la pèrdua d'en Jordi Fatjó. En Jordi era l'associació. La seva passió pel colleccionisme de punts de llibre va fer que Sant Hilari, poble que el va acollir i que va estimar, tingués una entitat més dedicada a la difusió del seu patrimoni. Avui, el millor homenatge que li podem fer és evitar que tota aquesta feina discreta caigui en l'oblit. Per això, des d'aquestes línies, volem fer una crida a tothom qui senti estima pels punts de llibre i per Sant Hilari perquè prengui el relleu i ajudi a donar continuïtat a l'Associació de Punts de l'Aigua. En Jordi estaria feliç si alguna persona bonica li recollís el testimoni.

Bona Festa Major!

Cristina Gómez,
membre de l'associació
Punts de l'Aigua

Mem

MemòriaA MemòriaA

Marta Serradesanferm Fàbregas

Fotos cedides per la família

El 15 de desembre del 2025 ens deixà el meu pare, l'Àngel Serradesanferm Valls, el *senyor Àngel* per a molts, ja que havia dedicat la major part de la seva vida a l'ensenyament al nostre poble. Però anem per pams.

L'Àngel Serradesanferm Valls nasqué a Sant Hilari el 14 d'octubre de 1949 i fou sempre un gran enamorat del seu poble i de l'entorn. Es crià al carrer Gaudí d'aquell Sant Hilari d'abans, amb pocs habitants i sense cotxes, fill de Paquita Valls i de Miquel Serradesanferm.

Ja de ben petit mostrà interès pels llibres i era un alumne exemplar al col·legi. Gràcies al vicari del moment, mossèn Ramon Tresserra, que impulsà el batxillerat a Sant Hilari, i al futbol, el meu pare pogué arribar a la universitat. El futbol fou un dels pilars importants de la seva vida.

L'any 1966 entrà a formar part de l'equip juvenil del Futbol Club Barcelona. Aquest fet suposà un canvi radical a la seva vida: venint d'una família humil, representava l'oportunitat per poder estudiar, ja que el club li pagava totes les despeses derivades dels estudis a Barcelona. I

MemòriaA

el meu pare es decidí a estudiar Magisteri, primer, i més endavant es llicencià en Geografia i Història, ambdues carreres per la Universitat de Barcelona.

A mesura que passaven els anys i les categories, les exigències del futbol eren majors: més entrenaments, viatges... (fou preseleccionat per la Selecció Espanyola i formà part de la Selecció Catalana). Això es traduïa en haver de perdre classes a la universitat, la seva principal preocupació aleshores, i decidí, doncs, abandonar el Barcelona i fitxar per equips més modestos (Júpiter, Europa, Igualada) que també li pagaven un sou però que li imposaven exigències menors.

Tornà a Sant Hilari ja llicenciat el 1974, es casà amb Margarita Fàbregas i tingué l'oportunitat d'entrar primer com a docent al col·legi parroquial Sant Josep i, més endavant, n'esdevingué el director durant un bon grapat d'anys, fins a la jubilació. El col·legi era la seva gran passió. Recordo que moltes tardes de diumenge se les passava allà. Era un treballador incansable. El seu objectiu era ajudar els alumnes, que poguessin arribar als objectius que es proposaven i obrir-los portes, tal i com feu amb ell Ramon Tresserra, que esdevingué un bon amic del meu pare.

Paral·lelament a aquesta tasca docent, fou també corresponent de premsa, coordinà el programa de Festa Major del poble durant molts anys i formà part del Consell Assessor del Tricentenari (de la mort del general J. Moragues).

Una altra passió seva era estudiar i recopilar informació sobre la història de Sant Hilari, cosa que mai s'havia fet abans. Durant anys, no només recollí una quantitat ingent de documents, fotos i postals del poble (que han estat cedits a l'Ajuntament després de la seva mort) que testimonien el pas del temps, sinó que també escriví articles i llibres com: *L'Abans de Sant Hilari* (2018, junt amb altres autors), *En Jaumet del flabiol* (2005) i *Sant Hilari Sacalm, capital de les Guàrdies*, junt amb A. Pladevall.

El meu pare, a part de ser un enamorat del seu poble i de la natura, també ho era de la seva terra: coneixia tots els racons de les Guàrdies i la seva història i era un excel·lent boletaire. Les seves petjades han quedat gravades a la terra que ell tant apreciava i també en aquells que tant l'estimàvem.

Per sempre.

En record de l'Àngel

Xevi Colon August

El desembre passat acomiadàvem l'Àngel Serradesanferm, de la mateixa manera que tres mesos abans ho fèiem amb l'Alfons Gasull, tots dos companys i amics amb qui hem compartit una gran part d'aquest camí que, més aviat o més tard, hem de fer tots.

Amb l'Àngel hem compartit més de quaranta anys de vida a la nostra escola i molts anys a l'equip de futbol del Sant Hilari. Quaranta anys de feina, de converses, de projectes, de complicitats... i de moltes estones viscudes fora de les aules. Per a nosaltres, parlar de l'Àngel és parlar d'una part important de la nostra pròpia història.

Va ser un gran futbolista i, sobretot, un autèntic home d'equip. En la seva etapa de juvenil va arribar a jugar amb el Barça i amb la selecció. Però no va dubtar a deixar de banda categories i reconeixements per jugar amb l'equip del seu poble, moltes categories més avall, i ser el nostre capità durant molts anys. Perquè, per a ell, Sant Hilari sempre era el primer.

L'Àngel era un hilarienc de soca-rel, un autèntic isard. Estimava profundament el seu poble, la seva gent i la natura privilegiada que ens envolta. Sempre que podia s'hi escapava, especialment en època de bolets.

El recordem sortint del col·legi, moltes vegades gairebé a les fosques, anant al bosc per aplegar els bolets que ja tenia controlats i tornava sempre amb el cistell ple. Era un gran coneixedor de les plantes i de tots els racons del nostre entorn. Un savi del bosc, sempre humil i generós.

I que ningú no oblidí que, sense cap mena de dubte, l'Àngel ha estat l'historiador de referència del nostre poble. La història de Sant Hilari vivia dins del seu cap i en el seu extens arxiu històric personal, format per milers de documents pacientment recopilats al llarg dels anys, abans que la malaurada malaltia li fes la guitza. Era una font constant de coneixement i de consulta per a tothom. Estem molt contents que l'Ajuntament hagi pres la decisió de catalogar, digitalitzar i indexar tot el material històric del seu arxiu. És, sens dubte, una gran notícia.

L'Àngel també va ser, com l'Alfons Gasull, director del nostre Col·legi Sant Josep, i s'hi passava més hores que un rellotge. Des d'allà, a banda de la docència, va impulsar activitats que avui formen part de la vida del poble. Algunes, com el bàsquet, les vam començar al Sant Josep gràcies a l'empenta i al compromís educatiu.

L'Àngel era un bon company però, per damunt de tot, era una bona persona. Incansable, compromès i enamorat de la seva feina, dels seus amics, del seu poble i, sobretot, de la seva família.

Et trobarem a faltar, Àngel! Margarita, Marta, Anna, Núria i tota la família: sentiu-vos molt orgullosos de tot el que ha fet per la família, pel poble i per la seva gent. I, sobretot, força i endavant, perquè, amb tota seguretat, això és el que ell voldria.

Arxiu: tres fons personals per a Sant Hilari Sacalm

Maria Planellas Saumell, arxivera

El poble de Sant Hilari està d'enhorabona: entre finals de 2025 i principis de 2026 ha ingressat tres fons d'arxiu essencials per a l'estudi de la seva història i vida cultural. Es tracta, per ordre de donació, del fons dels fotògrafs de la vila Amadeu i Fina Duran (ingressat a l'Arxiu Comarcal de la Selva); el del mestre, historiador local i col·leccionista Àngel Serradesanferm, i el de l'escriptor i mestre Anton Busquets i Punset (tots dos a l'Arxiu Municipal de Sant Hilari Sacalm).

Amadeu Duran Noguer i Fina Duran Fuguet

Amadeu Duran va entrar al món de la fotografia com a amateur, però el seu amic Salvador Bosch el va encoratjar a dedicar-s'hi professionalment: així va anar combinant en paral·lel la feina de pastisser i la de fotògraf. A mitjans dels anys setanta Fina Duran ja s'havia incorporat al negoci fotogràfic. I és així com pare i filla acabarien recollint un importantíssim testimoni de la vida de Sant Hilari a finals del segle passat.

El desembre de 2025 l'Amadeu Duran i la seva família van fer donació d'un fons de 300.000 negatius. Es tracta de la producció fotogràfica que van dur a terme tant ell com la seva filla Fina entre la dècada de 1960 i el 2001.

D'una banda, hi ha tots els retrats d'àmbit privat —estudi, carnet, casaments, bateigs i comunions, que, de fet, formen la part més voluminosa del fons. Ara bé, el que té més valor històric i social són tots els reportatges que fan d'esdeveniments públics de tota mena: hi surten representades festes populars, com la tallada de troncs, la baixada de carretons o les curses d'ànecs que tenien lloc al Pla del Campaner. Tampoc no hi poden faltar les festes religioses com el Via Crucis Vivent o les catifes de Corpus. Hi ha també fotografies d'oficis de bosc, com els rodors o els carboners. I no podem oblidar els paratges naturals, les ermites més emblemàtiques i les vistes de Sant Hilari, que deixen constància de l'evolució urbanística del poble. El fons també testimonia els anys daurats de les empreses de torneria, tant pels catàlegs elaborats per Amadeu Duran com per fotografies de les instal·lacions de les fàbriques i els seus treballadors.

Els negatius ja s'han descrit i instal·lat en capsos d'arxiu a l'Arxiu Comarcal de la Selva, i s'està preparant una exposició per donar-ne a conèixer les imatges més representatives.

Foto de la "treta i col·locació del campanar" de 1983. ACS. Fons Amadeu Duran.

Imatge de les obres de reparació del campanar realitzades l'any 1983, que van incloure l'arranjament de la teulada, les estructures de fusta, el rellotge i el parallamps, i la substitució del rellotge.

Acte de la Festa Major de 1993. ACS. Fons Amadeu Duran

Testament de Segimon Borrell, any 1511. Pergami de la família Borrell. Fons Àngel Serradesanferm i Valls. Arxiu Municipal de Sant Hilari Sacalm

Àngel Serradesanferm i Valls

Mestre i després director de l'escola Sant Josep, potser és encara més conegut a Sant Hilari per la seva recerca i divulgació històrica, tant en publicacions independents com en el programa de la Festa Major, on s'encarregava dels apartats Sant Hilari, 50 anys i 100 anys enrere.

El seu fons va ingressar a l'Arxiu Municipal a finals de 2025 i és un pou sense fons per a qualsevol que vulgui investigar Sant Hilari o les Guàrdies. D'entrada hi ha una hemeroteca de gran vàlua, que comença amb revistes de principis del segle XX com *L'Estimada* o *L'Iroia*, i arriba fins ben entrat el segle XXI. A més, hi ha nombrosos plànols, mapes, tríptics, cartells, etc.

Tampoc no hi falta documentació estrictament personal relacionada amb la seva docència o les investigacions històriques que va dur a terme al llarg de la seva vida, que es poden trobar tant en articles impresos com en fitxes manuscrites.

Enguany s'ha dut a terme la primera fase del tractament: la descripció dels fons patrimonials relacionats amb Sant Hilari Sacalm que havia anat adquirint. El més representatiu és el de la família Font de Borrell (a partir del segle XVII desapareix el Font i es coneixen com família Borrell), del qual es conserven pergamins que van del segle XIII al segle XVII. Com a curiositat, cal assenyalar que és una documentació que Francesc Carreras Candi va consultar durant els seus estuïcs al poble, deixant anotacions que en glosaven el contingut. També hi ha, entre el llegat provinent de la família, dues llibretes dels segles XV-XVII amb oracions i altres escrits, com el *Llibre de bons consells* de fra Anselm Turmeda o un fragment dels pastorets.

Tota la documentació patrimonial s'ha descrit i es pot consultar a Arxius en Línia i els pergamins i les llibretes s'han digitalitzat a fi de fer-los accessibles a tothom.

Oracions a la Verge i bons consells de fra Anselm Turmeda, segles XV-XVII. Fons Àngel Serradesanferm i Valls. Arxiu Municipal de Sant Hilari Sacalm

Anton Busquets i Punset

El mes de març de 2026, els nets d'Anton Busquets i Punset van decidir fer donació del fons personal de l'escriptor, que havien estat custodiant durant més de noranta anys, d'ençà de la seva mort el 1934. Es tracta d'un fet excepcional, primer, perquè no és estrany que fons personals del primer terç del segle XX es perdin, acabin al drapaire o als encants. I segon, perquè tota aquesta documentació, que hauria rebut de molt bon grat més d'una institució cultural Barcelonina, ha tornat a Sant Hilari Sacalm, el poble natal del poeta.

Anton Busquets i Punset, nascut a Sant Hilari el 1876, va passar la seva infantesa i joventut al poble abans d'anar a viure a Ripoll, Vic i, finalment, Barcelona. Des de jove va tenir una vida literària molt activa i va obtenir premis als Jocs Florals de diferents localitats. Molts dels seus llibres, tant de poesia com de prosa, estan dedicats al paisatge i els personatges de les Guàrdies i el Montseny. De fet, la distància física no el va allunyar mai de Sant Hilari, tant pel que fa a l'aspecte personal com el cultural. En aquest sentit, va ser un dels col·laboradors de la revista de *L'Estimada*.

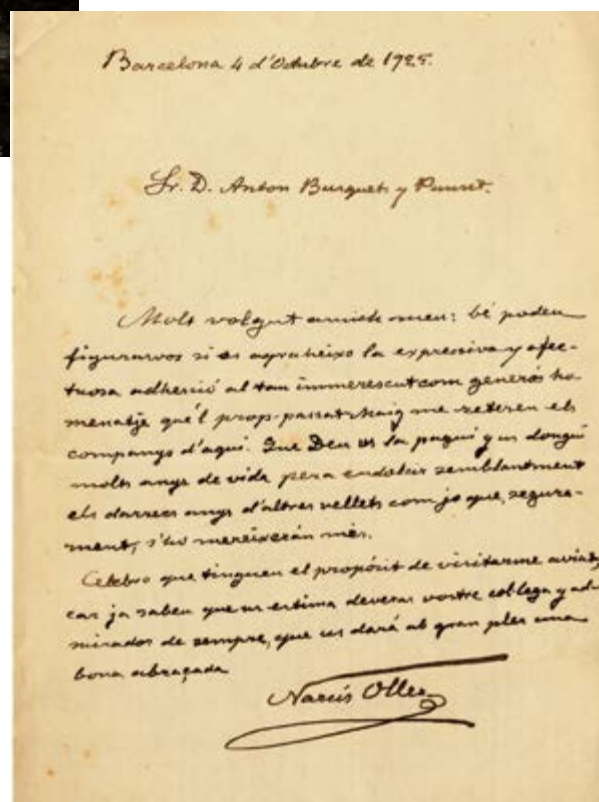

Anton Busquets i Punset al seu despatx. Fons Anton Busquets i Punset. Arxiu Municipal de Sant Hilari Sacalm

Com a periodista, va escriure en diverses publicacions i va dirigir la *Revista Il·lustrada Jorba* fins a la seva mort. Com a professional, sempre es va dedicar a la docència, fent de mestre a Barcelona, Amer i Calders.

El fons va ingressar juntament amb l'hemeroteca i la biblioteca de l'autor. Una biblioteca riquíssima on es poden trobar gran part dels autors de la literatura catalana coetània, molts d'ells amb dedicatòria. També hi ha documentació relacionada amb la seva tasca docent i pedagògica, escrits literaris, partitures dedicades d'altres autors i l'epistolari, que és el que s'ha decidit inventariar en aquesta primera fase.

Aquest epistolari, tant per la seva diversitat com per la qualitat dels corresponents, segurament pot competir amb els més rellevants de l'època. Busquets i Punset s'escriu amb mestres d'arreu del territori català, pedagogues com Rosa Sensat, compositors com Ramon Masifern i Narcisa Freixas, polítics com Cambó o Pere Lloas i Badia i periodistes. I, dins l'àmbit literari, s'hi poden trobar alguns dels noms més rellevants de les nostres lletres: Víctor Català, Narcís Oller, Prudenci Bertrana, Francesc Matheu o Jaume Collell.

Carta de Narcís Oller. 1925. Fons Anton Busquets i Punset. Arxiu Municipal de Sant Hilari Sacalm

1909. A Vallclara. Manel Rovira, Busquets i Punset i Josep Bayés. Fons Anton Busquets i Punset. Arxiu Municipal de Sant Hilari Sacalm

FOTOS D'ABANS

Any 1923. Tornaboda a la Font Vella. Clixé Ximeno. A la foto hi ha en Pere Moner Obiols, la Teresa Alsina Serracan, en Ramon Moner Alsina, la Maria Moner Alsina, en Jaume Moner Alsina i dos dels perruquers de la barberia de Pere Moner.

Foto cedida per Dolors Moner Fàbregas

Circa 1939-40. Acabada la guerra, la Maria Andreu Miró venent "peix que belluga" a la plaça del Peix (la plaça Dr. Robert), a la paret de Can Rovira. Ajudava a la seva mare Emilia Miró Expósito. Foto cedida per la família Gamell Andreu

Paller de Can Jover. Mitjans dels anys 40. - La màquina de batre arribava cada any a l'era de la masoveria de Can Jover, al costat del balneari de la Font Vella. Molts veïns hi portaven les garbes per batre el blat. La batedora, accionada per una gran politja i una corretja connectades a un tractor, separava el gra de la palla. Davant de la batedora, en Josep Andreu Solà. A l'esquerra, vestida de blanc, la seva dona, la Dolors Solà Donadeu. A dalt de la màquina, els nens petits són l'Àngel Andreu Solà i en Florenci Andreu Solà. La nena podria ser la Carme de Can Jover. Foto cedida per Àngel Andreu Solà

Memòria FOTOS D'ABANS

Any 1944-45. Fotògraf: Joaquim Garriga Torrent.

Hi ha en Josep Carreras, en Lluís Gamell Corominas, en Salvador Pidevall (l'amo) i en Ramon Moner. Tots al voltant del tas.

Les dues finestres de darrere donen al passadís de l'hotel Paris, de cara al local on hi havia la fleca de l'Espiga d'Or. Es repengen en un tronc on hi ha clavades algunes de les petites encluses que es feien servir per treballar la llauna: la plana acabada en tall, on en Lluís posa un martell, és la cua de peix; en Carreras es repenja en la bigòrnia, i la baixa i quadrada del mig és l'enclusa d'argenter.

Foto cedida per la família Andreu Gamell

Circa 1948. Treballadors de la serradora de Can Poldo. D'esquerra a dreta, en Jaume Verdolet (l'avi Penser) i el seu fill Jaume, en Joan Andreu Miró (en Pau Niu), l'Antoni Rossell Sunyer, en Joan Tarrés del Soler, en Leopoldo Planes (l'amo de la serradora).

A sota en Ramon Moles (de Ca la Maria Xica), en Mario Rossell Sunyer, (?) i en Jaume (Xato).

Foto cedida per la família Gamell Andreu

*Circa 1950. Tertúlia al Tívoli. A la barra: l'Elena, la M. Àngela, la Rita Corbera i el seu espòs l'Ignasi Puig (conegut com a Nasi), l'Elvira Corbera i l'Elena Tarredelles. Els cambrers són en Ramon Moles de Ca la Maria Xica i en Joan Muntalà, conegut com a Briva. Asseguts a la taula amb la pipa en Rigoberto de la Font Vella i en Lluís Gamell Coromines.
Fotografia cedida per la família Gamell Andreu*

*Festivitat de la Verge de Fàtima 16 juny del 1951.
Davant de l'hotel Suís. Plaça Jacint Verdaguer.
D'esquerra a dreta: en Lluís Casadesús, en Ramon Masó Roura, en Jaume Masó Bosch (nen),
en Mariano Brugués "el sabater"
i en Ventura Roura
Foto cedida per en Jaume Masó Bosch*

Any 1955 o 1957. Hotel Solterra, pot ser el dia de la visita de Carmen Polo de Franco (1955) o la recepció a Pilar Primo de Rivera (1957).

D'esquerra a dreta: la Lourdes Roca Güell (de Can Panxa), el conserge (era de fora), la Carmen Bolinaga (de Can Benet, coneguda com la basca perquè era de Mondragón), en Pere Ripoll, l'Àngel Campmajor, l'Àngel Andreu de grum i en Josep Gamell, que aquell dia feia de cambrer al bar de l'hotel. A baix un xic (?) i la Carme Camprodon (de Ca l'Ànimè) que exercia de relacions públiques.

Foto cedida per la família Gamell Andreu

Dècada del 60. D'esquerra a dreta: Lídia Rossell Sunyer (?), Dolors Rossell Sunyer, Carme Güell (Carme de Can Clotes), Montserrat Rovira (de can Guilla), Angelina Rossell Sunyer, Emília Puigderrajols i Núria Danés Recasens
Foto cedida per Albert Massaneda

Trobada al Coll. Finals dels anys 70. A la foto hi podeu trobar la Mari i en Pep Mollfulleda; l'Anna M. Puigdemont; la Núria Ripoll; la Carme Timoneda; la Rosa i la Teresa Planas; la Dolors Masó; la Tere Castella Torrent; la M. Àngels Aguilera; la Pili Torrent; els germans Valls; la Mercè Cornellà; la Montse Ruiz; la Maria Frigola; l'Ester Puigderrajols; la Dolors Gubern; la Carme Donadeu; la Chari Contreras; en Rafael Sánchez; la Sussí, en Toni i la Consol Palomeras; l'Ester Casali; en Xavier Donadeu; la Raquel Busquets; l'Imma Fauria; la M. Àngels i en Narcís Turon; en Rafael i la Silvia García; en Jordi i en Josep Argemí; en Josep Obiols; en Lluís Danés; la Carme Vidal; la Lourdes Gubern; la Dolors Masó; en Jordi i en Xavi Gros; la Dolors Collbatallé; en Manolo González; la Montse i en Xavier Panella; en Josep i la Montse Buixalleu; i la Raquel, l'Íngrid i la Noemí Masó.
I d'Osor: l'Imma Ripoll; la Rosa Busquets; en Josep M. i l'Anna Crous; en Joan Cantal; en Quim Busquets; la Dolors Pidemunt; la Gemma Agustí; la Dolors Font; la Judit, la Mariona i la Montse Planchart; la Neus i la Isabel Ros; en Carlos Arias; en Jaume Vilaró; en Sidru Ripoll i l'Anna Crous.
Foto cedida per la família Fauria Capdevila

Racó de Poesia

FERÉSTEC

El seu caràcter feréstec
de relleu irregular
catalana, humida i fresca
abrupte de farcell boscà.
Entre faig, roure i alzina
perxada de castanyer
és refugi de llegendes
de lladres, de bandolers
guardiana de les històries
que l'ha forjada com és.
Estimar les Guillerries
i el seu entorn natural
és viure la poesia
versada de forestal.

Escollir entre la primavera i la rerevera,
damunt del canó del Serrat.
Mirar i entendre les mirades del poble,
cada persona i el seu món, moment que nua la seva simplicitat,
i l'existència esdevé més conreable veient els gegants del poble,
passant pel carrer de l'Església i sentint les ballades de les sardanes.
I si em deixen escollir,
un grapat de somriures amables per davant de les campanades de dol,
així és Sant Hilari, per la qui l'estima i per qui no.

*Ter T., 10 maig de 2026
Sant Hilari Sacalm*

Kei

Els avis miren
Quatre dones a la cantonada,
-la lluna, la pruna, vestides de dol-
parlen entre elles inintel·ligibles converses,
mentre, els carrers amb arbres verdegens.
Irromp el Patufet -patim, patam, patum-,
en la serenor del poble i convida a sardanes, a plaça,
El carrer de Vic feineja, és un dòcil formiguer ben educat.
Cabells blancs i passes curtes senyoregen les imatges.
Però en breu, l'ull de llum vermella esdevindrà riu de colors,
de rialles i d'esperança: la mainada.
I s'escamparà Placeta enllà. I els avis miren.

Eduard Casas

PROGRAMACIÓ FESTA MAJOR 2026

Teatre

Carretons

Entrades anticipades a Can Rovira, i els tiquets del sopar a l'Ajuntament

1. Barrets: 3,00€ a Can Rovira a partir del 4 d'agost
2. Curses: Inscripcions el mateix dia de 19:00 a 20:00. Preu Cursa: 6,00€ per a majors de 14 anys, per a menors de 14 anys 1,00€. Marxa solidària: 2,00€. Beneficis per Oncolliga.
3. Teatre: 10,00€ a través de la web de Codetickets - seguint l'enllaç del codi QR - i a Can Rovira. ■
Per qualsevol dubte o ajuda amb la compra d'entrades en línia, adreceu-vos a Can Rovira.
4. Carro Tour: 15,00€ per persona, inscripcions a Can Rovira a partir del 4 d'agost.
5. Gimcana Marrana: 7,00€ per persona, inscripcions a Can Rovira a partir del 4 d'agost.
6. Sopar Festa Major: reserva prèvia a l'Ajuntament del 3 d'agost fins al 21 d'agost al matí (Menú 29,00€ - Inclou sopar i ball)
7. Ball: 6,00€ a taquilla.
8. Carretons: Inscripcions en línia de l'1 al 29 d'agost a les 12h. a través de l'enllaç del codi QR. ■
Un cop formalitzada la inscripció s'ha de recollir el material per la baixada a Can Rovira.

Dilluns 24 d'Agost

A les 10 del vespre

Cinema a la fresca amb la pel·lícula "Zootropolis 2" a la plaça de l'Església.

Dimarts 25 d'Agost

De 3 a 5 de la tarda

Inflables a la piscina municipal (gratuït)

A 2/4 de 9 del vespre

Commemoració dels 50 anys de la Marxa per la Llibertat als Jardins de Can Rovira amb sopar popular amenitzat pel grup musical Els Esteuets (Havaneres i cançons de taverna). Organitza Amics Marxa per la Llibertat. Programes a part.

De 8 a 9 del vespre

Cursa d'en Jaumet (5 km), Cursa infantil (2,5 km) i Caminada Solidària (2,5 km) a la plaça Doctor Gravalosa. Organitza Forces Forts i Fermes. Programes a part. [2]

Dimecres 26 d'Agost

De 10 del matí a 1 del migdia

Jocs de fusta als Jardins de Can Rovira.

A les 8 del vespre

Partit de futbol de Festa Major entre el primer equip del C.E Sant Hilari Font Vella - A.E Sant Gregori

A les 10 del vespre

Teatre amb l'obra "Mortal" amb Jaume Fàbregas i Jordi Ferragut al Teatre Catalunya. [3] ■

Dijous 27 d'Agost

De 10 del matí a 1 del migdia

Jocs de fusta als Jardins de Can Rovira

2/4 d'11 del matí

Presentació del conte "Els de la U; en Lluc, l'Hug i en Bruc en acció" a càrrec de Duna Badia, Georgina Vilà i Inma Sancho a la biblioteca Soledat Ridaura i Feixas.

A les 5 de la tarda

Lliurament de premis del concurs d'il·lustració de la portada del programa de Festa Major a la plaça Jacint Verdaguer.

A continuació espectacle de dansa a càrrec d'Iris Ceballos i el grup de Flamenc Ester Valverde.

A 2/4 de 7 de la tarda

Pregó de Festa Major a càrrec de Toni Miralpeix a la plaça Dr. Robert.

A 2/4 de 8 del vespre

Carro Tour pels bars del poble - Plaça Jacint Verdaguer. Organitza Carro del Mam. [4]

A les 10 de la nit

Correfoc de Festa Major amb els Guillelles - Sortida de la plaça 1 d'octubre.

Recorregut: C/Sant Benet, C/Alcalde Narcís Corbera (Can Culi), C/ Valls, Pl. Església, C/ Josep Ximeno, Pl. Gravalosa, Pl. Moragues. Organitza Guillelles

En acabar, ball amb l'Orquestra Montecarlo a la plaça del General Moragues (00:00 a 2:00).

Divendres 28 d'Agost

A les 10 del matí

Plantada de gegants a la Plaça 1 d'octubre.

A 2/4 d'11 del matí

Cercavila amb els gegants i capgrossos de Sant Hilari acompanyats amb de "Musxgrup". Sortida Pl. 1 d'octubre i arribada a la plaça Jacint Verdaguer.

A les 12 del matí

Espectacle musical familiar amb "La Tresca i la Verdesca" a la Plaça Jacint Verdaguer amb l'espectacle "Històries d'Aigua". Patrocina Estació BP

A les 4 de la tarda

Campionat de Botifarra a la plaça Doctor Gravalosa. Organitza Penya Barceonista de Sant Hilari

A les 4 de la tarda

Gimcana Marrana - Carro del Mam - Per a majors de 18 anys. Plaça Guillerries. [5]

A les 5 de la tarda

Concert de Festa Major amb l'Orquestra Selvatana al Pavelló municipal d'esports. *Entrada gratuïta.*

A les 7 de la tarda

Sardanes amb la cobla La Flama de Farners a la plaça Jacint Verdaguer. Ball de gegants a la mitja part. *Patrocina Moragas.*

A les 8 del vespre

Pregó Jove (a càrrec de Carro del Mam) amb la xaranga "Xarangarín" i cercavila amb els gegants de Sant Hilari. *Inici a la Plaça 1 d'octubre, St. Benet, Vic, Valls, Plaça Porxada, Ximeno i Plaça Gravalosa.*

A les 9 del vespre

Sopar Popular de Festa Major al Pavelló Municipal d'Esports. [6]

A les 11 de la nit

Gran Ball de Festa Major amb l'Orquestra Selvatana al Pavelló municipal d'esports. *Hi haurà servei de bar.* [7]

Parròquia de Sant Hilari Sacalm Festa Major en honor a Sant Joan Baptista

Dijous 27 d'agost:

6 de la tarda - Repic de Campanes

Divendres 28 d'agost:

12 del migdia - Ofici Solemne de
Festa Major amb la Coral Veus Ale-
gres

Dissabte 29 d'agost:

6 de la tarda - Missa en record
de tots els difunts de l'any

Diumenge 30 d'agost:

11 del matí - Missa

L'organització es reserva el dret de modificar el programa si causes imprevistes ho motiven.
Organitzen els actes les Regidories de Festes i de Joventut i la Comissió de Barraques.

Dissabte 29 d'Agost

A 2/4 d'11 del matí

Plantada de gegants a la Plaça Gravalosa

A les 11 del matí

Cercavila amb els gegants i capgrossos de Sant Hilari i les colles convidades: Peralada, Riudarenes, Vilobí d'Onyar i Tuïr. *Sortida de la plaça Gravalosa*

43a Baixada de Carretons
-la més antiga de Catalunya-

■ *Cal inscripció prèvia [8]*

A les 3 de la tarda

Carregada de carretons a la Plaça de
Cal Ros i C/ Dr. Morales

A les 4 de la tarda

Sortida dels autobusos

A 2/4 de 6 de la tarda

Ambientació amb la banda "La Principal de Cassà de la Selva"

A les 6 de la tarda

Inici de la 43a Baixada de Carretons

A les 7 de la tarda

Fi de festa amb Dj Garci a la plaça del
General Moragues.

A les 7 de la tarda

Sardanes amb la cobla La Principal de Cassà de la Selva a la plaça Jacint Verdguer

A les 10 de la nit

Havanera, cançó marinera i de taverna amb el grup Son de l'Havana i Ingrid Morral a la plaça Jacint Verdguer. *Hi haurà rom cremat per tothom..*

Diumenge 30 d'Agost

A les 10 del matí

XXVII Trobada de Puntaires a la Plaça Gravalosa

A 2/4 de 12:00

Espectacle infantil "Absurd" del Circ Vermut a la Plaça de l'Església.

A 2/4 de 7 del vespre

Concert "Claqué a ritme de Sinatra" a càrrec de Men in Swing als Jardins de Can Rovira

10 de la nit

Fi de Festa amb l'espectacle "L'Orquestra Impossible" de la companyia "Marcel Tomàs & Cascai Teatre" al Pavelló

Durant els dies 28, 29 i 30

Trenet Turístic

Punt de sortida *del C/ Dr. Morales*

- Programes a part -

Fundació Sútia d'Art

Visita gratuïta durant tota la Festa Major

Exposició "Òdena"

Oficina Turisme

Del 17 d'agost al 2 de setembre

Exposició "Festa Major de Sant Hilari" de Foto Flash Sacalm

Zona BRRQS

Dj. 27

A 01:30 de la matinada

Dj Bulma Beat

Dv. 28

A 00:30 de la matinada

Banda Neon

Dj Mina Ritz

Dss. 29

A 00:00 de la matinada

Els Amics de les Arts

La Divand

Dj Capde

PATROCINA

Font Vella, Font d'Or, Moragas, Estació de servei BP, Diputació de Girona, Alum, Balneari Font Vella, Vilar Rural, Guillerries Gamma, Transports Bayés i Buhils S.L., Serradora Cornellà, Bon Preu, Serralleria Solà.

2025 - 2026 Activitats

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

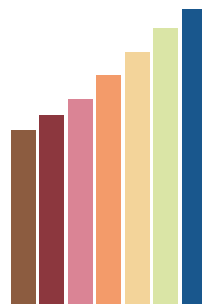
25

26

1. Juliol 25 — Sant Cristòfol amb pluja
2. Juliol 25 — Arrossada a Can Blat
3. Agost 25 — Gimcana Marrana
4. Agost 25 — 42a Baixada de Carretons
5. Setembre 25 — Ofrena al General Josep Moragues per la Diada Nacional de Catalunya
6. Octubre 25 — Met i Fut porten 'Terapèutic' a la residència durant la Setmana de la Gent Gran
7. Octubre 25 — 53a Tallada de Troncs Memorial Salvador Gispert (Fira Guillerries)
8. Novembre 25 — 'Sicalíptiques' de Le Croupier al Teatre Catalunya amb el programa D.O. Territori Escènic
9. Desembre 25 — El Grup de Country de Sant Hilari recapta més de 600 € per La Marató de TV3
10. Desembre 25 — Festa de l'encesa de llums de Nadal amb Kali Teatre
11. Gener 26 — Cavalcada de Reis
12. Gener 26 — Acte de presentació de l'Any Ximeno
13. Gener 26 — 1a edició de la Diada de la Policia Local de Sant Hilari

14. Febrer 26 — Carnestoltes
15. Març 26 — Concert de Primavera del Cor Lutiana Jove d'Arbúcies i Sant Hilari i els cors Mardeveus i Móndeveus de l'Agrupació Coral Anselm Viola de Torroella de Montgrí
16. Abril 26 — Via Crucis Vivent
17. Abril 26 — Sant Jordi
18. Maig 26 — Mostra de dansa amb el Grup de Sevillanes i Rumba
19. Maig 26 — 25a Tarda a Can Blat i presentació de "ViuGran360"
20. Maig 26 — 8a Trail Guillerries
21. Maig 26 — Celebració dels 50 anys dels Petits Cantaires
22. Juny 26 — Bateig del parc de les Cosidores amb Sílvia Castelló Duran
23. Juny 26 — Tomeu Penya als Jardins de Can Rovira amb Perifèria Cultural
24. Juny 26 — Durant la Gala de l'Esport
25. Juny 26 — Revetlla de Sant Joan
26. Juny 26 — 80è Homenatge a la Vellesa

Ensenyaments Municipals

L'Aula d'Art Municipal és un espai creatiu obert a tothom, pensat per descobrir, aprendre i gaudir de l'art en un ambient proper i inspirador.

Per als infants, l'Aula d'Art ofereix activitats adaptades a cada edat, on poden experimentar amb colors, formes i materials diferents mentre desenvolupen la imaginació, la concentració i l'expressió personal. Al llarg del curs, els més petits també han pogut descobrir i practicar diverses tècniques artístiques, entre elles la ceràmica, treballant de manera creativa i manipulativa.

A més, l'espai també compta amb una proposta pensada per a adults. Qualsevol persona pot accedir a l'aula i disposar d'un entorn tranquil i preparat per crear, pintar o treballar en projectes personals. Durant aquest temps també s'han impartit classes de ceràmica per a adults, tot i que l'Aula d'Art resta oberta a incorporar noves propostes i tècniques artístiques segons els interessos i la demanda de la ciutadania.

Aquest projecte també participa activament en la vida cultural del poble, col·laborant en diferents activitats i iniciatives municipals. Entre altres propostes, l'alumnat ha contribuït amb dibuixos per als cartells de la Primavera Cultural, així com amb exposicions i mostres dels treballs fets al llarg del curs.

És molt més que un lloc per aprendre tècniques: és un punt de trobada per compartir idees, inspirar-se i gaudir de l'art en comunitat. Us animem a descobrir aquest espai únic i a formar-ne part aquest nou curs.

La creativitat us espera!

Escola d'Adults

L'Escola d'Adults és un espai de formació, creixement personal i convivència obert a totes aquelles persones amb ganes d'aprendre, descobrir nous interessos i continuar evolucionant al llarg de la vida.

Cada curs representa una oportunitat per adquirir nous coneixements, ampliar habilitats, conèixer gent nova i mantenir la ment activa en un ambient proper, acollidor i participatiu. Les activitats i tallers s'adrecen tant a persones que volen aprendre per interès personal com a aquelles que busquen eines pràctiques per al dia a dia, el món laboral o el desenvolupament personal i creatiu.

El projecte aposta per una formació accessible, flexible i dinàmica, on tothom té cabuda. Aprendre idiomes, millorar les competències digitals, descobrir activitats creatives o participar en espais de conversa i intercanvi de coneixements són només algunes de les propostes que ofereix aquest servei municipal.

A més, l'escola vol continuar creixent amb la implicació de la ciutadania. Per aquest motiu, totes les persones interessades poden fer arribar noves propostes de cursos, tallers o activitats formatives a través del correu electrònic casadecultura@santhilari.cat.

Les idees i inquietuds dels veïns i veïnes són essencials per continuar construint una oferta formativa viva, útil i adaptada al municipi.

Us animem a continuar formant-vos, a descobrir noves passions i a formar part d'un espai on aprendre és també compartir i créixer conjuntament.

Concert de corals Nadal 2025.

emvivic

Aula de Música de Sant Hilari Sacalm

Un any més, ens adrecem a vosaltres per animar-vos a fer música amb nosaltres! Estudiar música té molts beneficis:

- **Millora de la memòria i la concentració:** aprendre ritmes, melodies i partitures entrena el cervell i ajuda a mantenir l'atenció durant més temps.
- **Desenvolupament de la disciplina i la constància:** practicar un instrument requereix rutina, paciència i capacitat de superar dificultats.
- **Estimula la creativitat:** la música fomenta la imaginació, la improvisació i l'expressió personal.
- **Afaveix les habilitats matemàtiques i lingüístiques:** entendre patrons rítmics i estructures musicals activa àrees del cervell.
- **Ajuda a gestionar les emocions:** tocar o escoltar música pot reduir l'estrès, millorar l'estat d'ànim i facilitar l'expressió emocional.
- **Millora la coordinació motriu:** especialment amb instruments, es treballa la coordinació entre mans, ulls i oïda.
- **Fomenta el treball en equip:** cantar en una coral o tocar en grup ensenya escolta activa, cooperació i responsabilitat compartida.
- **Augmenta la confiança en un mateix:** veure el teu propi progrés i actuar davant d'altres reforça l'autoestima.
- **Pot ser una eina social i cultural:** la música connecta persones de diferents edats i cultures.

A més, començar de petit pot tenir efectes molt positius en el desenvolupament cerebral, però aprendre música és beneficiós a qualsevol edat (a l'aula, comencem a 4 anys i sense límits si ets adult!).

I ja saps, la Coral Petits Cantaires que enguany celebra els seus 50 anys, forma part del projecte de l'escola. Si ho desitges, pots venir només a cantar, i recorda: qui canta els seus mals espanta!

Per qualsevol dubte, ens trobareu a amsanthilari@emvivic.cat.

Dos infants en un moment de calma mirant el diari d'aula

Racó del diari d'aula

L'Escola Bressol Municipal La Baldufa continua avançant al costat dels infants i les seves famílies, creixent i transformant-se amb cada nova experiència compartida. Cada curs ens brinda l'oportunitat de continuar donant forma a un projecte educatiu viu, on els petits gestos prenen valor i esdevenen aprenentatges significatius, sempre des d'un acompanyament proper, respectuós i conscient.

Aquest any volem posar en valor una eina que forma part del nostre dia a dia: els diaris d'aula. A través d'aquests, recollim moments, vivències i processos que tenen lloc a l'escola, fent visible allò que sovint no es pot explicar només amb paraules. Els diaris ens permeten documentar el creixement dels infants, les seves descobertes, interessos i emocions, donant sentit a tot allò que passa dins l'aula.

Més enllà de ser un recull d'imatges i experiències, els diaris d'aula esdevenen un pont entre l'escola i les famílies. Faciliten compartir el dia a dia dels infants, generen conversa i reforcen el vincle entre tots els membres de la comunitat educativa. Alhora, ens ajuden com a equip a reflexionar sobre la nostra pràctica educativa i a continuar millorant-la.

El projecte educatiu de La Baldufa es fonamenta en el respecte pels ritmes dels infants, l'autonomia, l'experiència i el joc, així com en la importància dels vincles i la participació de les famílies. En aquest camí, la documentació pedagògica, com els diaris d'aula, esdevé una eina clau per donar valor als processos i fer-los visibles.

Continuem avançant plegats, infants i adults, amb il·lusió i compromís, construint dia a dia una escola viva, acollidora i plena de sentit.

"Cada infant té cent llenguatges per expressar-se, i tots mereixen ser escoltats." - Loris Malaguzzi

Tot l'equip educatiu de l'EBM La Baldufa us desitja una bona Festa Major!

De l'Aura a en Pol

Acaba el nostre primer curs, el nostre primer any de vida. Un any de descoberta, de creació de comunitat i de construcció de xarxa. Un any que us volem agrair.

Acaba el curs i l'Aura es prepara per a l'estiu, amb ganes d'estar-se amb la família i de continuar descobrint aquest món, que serà el seu. Amb els seus companys i companyes ha viscut tot d'aventures de coneixement i ja es prepara per a les vacances. Al setembre, segur, tocarà canviar la talla de les sabates per a seguir caminant.

Acaba el curs i en Pol s'ha guanyat un merescut descans. Ha estat un any dur i exigent, però també tota una prova de resiliència i superació personal. En guardarà molts records, no només coneixements i destreses, també moments de convivència que formaran part de la seva construcció com a adult. En Pol està preparat per volar.

I entre l'Aura i en Pol, més de 500 persones. Diferents edats, diferents creences, diferents maneres d'entendre el món. Al seu costat més de 70 treballadors i treballadores: docents, personal de suport educatiu i personal d'administració i serveis. Un equip de persones compromeses amb l'educació pública i amb la confiança en una societat de futur. I amb tots nosaltres, com no pot ser d'una altra manera, les famílies, espai d'educació en valors i de responsabilitat dels nois i noies. En aquesta aventura que és el món de l'educació no podem deixar d'agradir l'acompanyament de les diferents administracions, des de l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm fins al Departament d'Educació i Formació Professional.

Acaba el nostre primer any de vida i, mirant enre, veiem tot el que hem crescut i ens en sentim orgullosos i orgullosos. Mirem endavant, i sabem que encara tenim molt de camí per recórrer i us volem al nostre costat.

Gràcies equip!

**ESCOLA
GUILLERRIES**

Escola Guillerries: Una escola arrelada a l'entorn

Aquest curs, l'Escola Guillerries ha iniciat una nova etapa. Amb el canvi de direcció, encetem un projecte educatiu renovat que mira cap al futur sense perdre de vista els valors que han fet créixer el centre. Volem agrair la tasca de l'equip directiu anterior i de tots els professionals que han contribuït a construir l'escola que som avui.

En una societat cada vegada més digitalitzada, apostem per reforçar aprenentatges essencials com la lectoescriptura, base fonamental per desenvolupar el pensament crític, la reflexió i l'autonomia personal. Alhora, volem recuperar i enfortir l'esperit d'Escola Verda, un tret d'identitat del centre. L'Escola Guillerries va ser una de les escoles pioneres del programa Escoles Verdes i es va convertir en un referent a tot Catalunya en educació ambiental. Avui volem reprendre aquest llegat i continuar aprofitant l'entorn privilegiat que ens envolta.

En aquesta línia, aquest curs hem incorporat a sisè el projecte Ales a les Aules, impulsat pel CREAF i Tosca Ambiental, que apropa els infants al coneixement dels insectes pol·linitzadors i al paper essencial que tenen en els ecosistemes. L'alumnat ha estudiat l'entorn del centre i ha analitzat la presència d'aquests insectes al pati escolar. A partir dels resultats obtinguts i dins del projecte d'emprenedoria que desenvolupen cada any, han dissenyat diverses actuacions per afavorir la biodiversitat.

Les iniciatives es van presentar davant d'un jurat format per representants de l'AFA, l'Ajuntament i l'escola, que va escollir la proposta guanyadora. El curs vinent es durà a terme amb la creació de nous espais i recursos que contribuïran a augmentar la presència d'insectes pol·linitzadors i a enriquir la biodiversitat del pati escolar.

Aquest projecte reflecteix el model d'escola que volem: una escola compromesa amb l'aprenentatge, la natura i el seu entorn.

L'alumnat de sisè analitza la biodiversitat de la bassa de l'escola dins del projecte Ales a les Aules.

Personal de Tosca Ambiental orienta l'alumnat en el treball de recerca sobre els insectes pol·linitzadors.

Viatge de fi d'etapa a Madrid

Dia de la Pau

Presentació de les propostes d'emprenedoria davant del jurat format per representants de l'AFA, l'Ajuntament i l'escola.

19è Concurs de Punts de Llibre

La Biblioteca va celebrar la 19a edició del Concurs de Punts de Llibre, dedicat enguany a tres temes: *La Modernista, com te la imagines?*, *Pinotxo i Gaudí i la seva arquitectura*. Hi van participar 614 persones repartides en quatre categories.

Els guanyadors van ser:

- * Categoria A (1r a 3r de primària): Marçal Avila Merchan
- * Categoria B (4t a 6è de primària): Aran Arvelo Casas
- * Categoria C (1r a 4t d'ESO): Dana Simon Comas
- * Categoria D (majors de 18 anys): Marta Manuel López

1r Concurs d'Art Jove

Impulsat per les àrees de Cultura i Joventut, aquest nou concurs va néixer amb la voluntat de promoure la creativitat artística dels joves. Hi van participar dues concursants i el jurat va concedir un accésit a cadascuna d'elles: Estel Juvanteny i Mireia Roura.

50è Concurs Literari Anton Busquets i Punset

Coincidint amb el 150è aniversari d'Anton Busquets i Punset i la 50a edició del certamen, el concurs literari va adoptar el seu nom. Hi van participar 110 persones i la paraula obligatòria dels textos era Lliroira.

Els guanyadors van ser:

- * Categoria A: Ivet Herranz de Ribot, amb *Aventura a cavall*
- * Categoria B: Samuel Estevan Clavijo Fontalvo, amb *El concurs*
- * Categoria C: Adrià Barbeiro Sanchez, amb *Records d'infància de l'avi Josep*
- * Categoria D: Coral Riu Manuel, amb *El cafè de la plaça*
- * El Premi Especial Violeta va quedar desert.

Els textos premiats es poden llegir i escoltar a la web de l'Ajuntament. <https://www.santhilari.cat/areastematiques/concurs-literari-de-narracio-curta/>

29è Concurs de Pintura Ràpida

La Casa de Cultura va organitzar una nova edició del Concurs de Pintura Ràpida, celebrat el Divendres Sant. Hi van participar 34 artistes: 12 infantils i 22 adults. La categoria juvenil va quedar deserta. Els premis van ser:

- * Premi Ajuntament d'Aquarel·la: Maria José Escuder
- * Premi Ajuntament d'Oli: Antonio Mariscal
- * Premi Moragas: Abel Florido

Premis de Recerca Josep Moragues

Aquests premis, adreçats a l'alumnat de 4t d'ESO dels centres educatius de Sant Hilari, van tenir com a objectiu fomentar la investigació i la recerca vinculades al patrimoni històric, cultural, científic i tecnològic del municipi. Els treballs guardonats van ser:

Categoria grupal

- * 1r premi: *Com tracta la literatura juvenil la salut mental?*, d'Anna Boada i Verònica Medina
- * 2n premi: *El poder de la música i l'animació*, de Kaoutar Riad i Shenja Pérez

Categoria individual

- * 1r premi: *Estem sols a l'univers?*, d'Elna Font
- * 2n premi: *Comparativa de laboratoris en l'àmbit de l'educació*, d'Anna Pagès

Categoria La Violeta

- * 1r premi: *Impacte mental en esportistes d'elit a causa de les xarxes socials*, d'Elsa Bosch, Patricia Drugan i Aina López

10a edició dels Premis Fòrum de Recerca

Els Premis Fòrum de Recerca van reconèixer l'esforç i la qualitat dels treballs de recerca realitzats per estudiants de batxillerat.

Els treballs guardonats van ser:

- * *Revelant l'invisible: la química forense a l'escena del crim*, de Salma Bellaajel
- * *Més enllà de la pell*, d'Anna Bosch Salarich

Beca Toni Guzmán Garófano

L'Elna Font Raset va guanyar la 12a Beca Toni Guzmán Garófano, que reconeix el millor expedient acadèmic de l'Institut Escola Sant Hilari.

Ja són dotze edicions que la família Guzmán-Garófano impulsa aquesta beca, que manté viu el record que va deixar el seu fill Toni. Tot i ser conscient de la gravetat de la seva malaltia degenerativa, va afrontar-la amb valentia i sempre va transmetre il·lusió, optimisme i generositat als qui l'envoltaven. Malauradament, va morir mentre cursava 1r de Batxillerat.

Fa dos anys es va ampliar la dotació econòmica de la beca. Actualment, la família Guzmán-Garófano i l'Ajuntament de Sant Hilari hi aporten 600 € a parts iguals i una persona anònima hi afegeix 200 € més.

Guardons de la Gala de l'Esport

La Gala de l'Esport va reconèixer la trajectòria, els èxits i els valors de persones i entitats vinculades a l'esport local. Els guardonats van ser:

- * Mèrit esportiu: Ramon Valls i Bohils
- * Èxit esportiu de l'any: Laia-Zhu Gutiérrez García
- * Valors de l'esport: Veteranes del Club Bàsquet Sant Hilari
- * Guardó especial: Oriol Cardona Coll

ENTITATS

La família creix. Per fi podem dir que la Comissió és més gran, amb cares noves i energia renovada que s'afegeix als de sempre. Ens feia falta aquesta sang fresca per continuar "tirant del carro". Sabem que estem de pas i que, a la llarga, seran ells qui agafaran el testimoni per mantenir viva la flama del poble. Ens omple d'orgull veure que hi ha relleu i que la feina no s'atura. Ara ens toca a tots gaudir del resultat. Sortiu al carrer, aprofiteu cada acte i cuideu la festa, perquè és de tots.

Bona Festa Major, Sant Hilari!

Dinar de germanor a la fira de la cervesa 2025

Pregoners joves de la Festa Major 2025

I ja hi tornem a ser! Un any més i ja és la Festa Major! Cal gaudir-la amb la família i amistats, no s'ha de deixar passar! Per nosaltres, és un moment de festa, alegria i de participació en la gran festa del municipi.

Aprofitem aquestes quatre línies per explicar-vos com ha anat i com ens agradaria que anés el pròxim any. Com cada any, hem anat realitzant 4-5 sortides a altres municipis, que ens permeten tenir una bona cercavila de Festa Major amb les colles convidades. De nou, esperem poder participar de la rua jove de Festa Major, una iniciativa que pensem que va agradar a tothom. Creiem que la cultura popular i el jovent no han d'estar desvinculats. A més, també participem dins la Primavera cultural, amb la mostra de cultura popular, junt amb els companys sardanistes i els bastoners.

Enguany, una de les millors notícies ha estat que la Blanca i en Bernat han estrenat nous vestits i pentinats. S'han pogut restaurar aquestes figures, ja gairebé centenàries. Amb això, ja comença el compte enrere pel gran aniversari dels nostres Gegants.

Per acabar, llancem un crit d'ajuda a tothom, ja que ens falten portadors: quatre gegants a les cercaviles necessiten força gent que els vulgui fer ballar. Malauradament, en algunes ocasions, no som prou. Per això, us animem a venir i gaudir de la festa gegantera.

Ens veiem pels carrers i places d'arreu! Bona Festa Major!

FaHeeeeeera gegantera!

Sortida a Peralada - abril 2026

*Sortida a Peralada
Falleraaaa!!!*

Guillables després del Correfoc 2025

Guillables

La Colla de Diables Guillables torna a arrencar amb força, i això només acaba de començar. Aquest any ha estat especialment actiu, amb nous membres, noves activitats i moltes ganes de recuperar aquella espurna viva que feia temps que trobàvem a faltar al poble.

Creiem en un poble viu, actiu i amb moviment, on la cultura popular continuï omplint els carrers i creant espais per trobar-nos. Per nosaltres, el correfoc sempre ha estat aquesta barreja de festa, energia i rebellia que encén places i persones allà on passa, i no tenim cap intenció de deixar-ho perdre.

Aquest any hem celebrat la nostra primera quina, estem reactivant la batucada i tenim més ganes que mai de continuar encenent festes, barres i nits compartides amb totes vosaltres.

Ens hi veiem sota les espurnes.

Foc a la feixa!

Correfoc 2025

Xirinacs, el 1976, poetitzava així la sardana:

*Rodona, sense presidències,
sense darrers llocs.
Oberta, a tots als qui hi vulguin entrar,
sempre creixent.
Rigorosa, amb una llei pròpia,
tot comptat i amidat.
Assenyada, al principi,
amb serenor i mesura.
Així vull que sigui la meua pàtria.
Així somio la companyonia universal
de tots els homes.*

Amb aquest esperit, el Grup Sardanista ha portat a terme durant l'any 2026 les activitats que us expliquem a continuació.

Com cada any, de gener a març, hem fet un curs per ballar, comptar i repartir sardanes.

En col·laboració amb la Regidoria d'Educació i el Pla Educatiu d'Entorn, hem organitzat tallers de sardanes a les escoles, celebrant una Festa de Cloenda el 17 de juny.

Enguany, s'ha iniciat una colla formada per un grup de joves i nascuda del projecte de Sardanes a l'Escola. A part de gaudir molt, ens demostren que la sardana no és un ball carrincló de gent gran, sinó que s'adequa perfectament als interessos i motivacions dels més joves.

A la fresca de les 9 del vespre, durant els dimecres de juliol i el primer d'agost, s'han pogut ballar sardanes a la Plaça Porxada.

Al juliol hem celebrat una audició de sardanes amb la Cobla Principal de Cassà i per al mes d'octubre, concretament el dia 3, tenim prevista la III Festa del Soci Sardanista.

L'aplec és la perla de les activitats sardanistes al nostre poble. Enguany, ha estat el 38è Aplec de la Sardana i es va celebrar el 16 d'agost, comptant amb les cobles la Principal de Cassà, Ciutat de Girona i Flama de Farners.

Bé, només ens queda desitjar-vos una molt bona Festa Major. Us esperem a les places o als cursos per ballar sardanes junts. Visca Sant Hilari, visca la Sardana i visca Catalunya!

Ballant sardanes a l'aplec

Un any més, ha arribat la tan esperada Festa Major del nostre estimat poble, un moment en què els carrers s'omplen d'alegria, colors i tradició. Els socis de Foto Flash Sacalm tenim les càmeres a punt per captar en imatges tots els instants d'aquesta festa tan especial.

Per a nosaltres, és una oportunitat única per sortir al carrer i immortalitzar la il·lusió dels més petits, l'emoció dels balls de gegants, la força de les colles i la bellesa del poble engalanat. Ens apassiona la fotografia en tots els seus vessants: natura, urbana, nocturna, esportiva, arquitectònica, conceptual, macro i retrat.

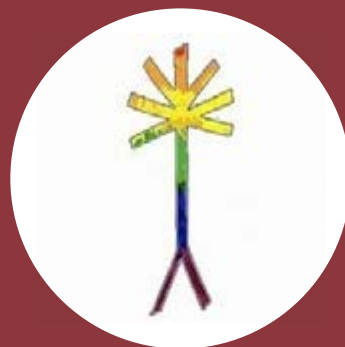
Aquest any hem continuat formant-nos i experimentant amb noves tècniques. Hem realitzat cursets de fotografia amb intel·ligència artificial durant el mes de maig i hem fet cursos de fotografia analògica al juny. A més, hem organitzat una exposició a la sala d'exposicions de Can Rovira, que podeu visitar fins al 2 de setembre.

Animem tothom qui comparteixi aquesta afició a formar part de Foto Flash Sacalm. Podeu seguir-nos a Instagram @fotoflashsacalm o contactar amb nosaltres a ffsacalm@gmail.com.

Desitgem que tingueu una bona Festa Major!

Correfoc de Sant Hilari, agost 2024

Excèntrica

Fa més de deu anys que l'Hostal Fugarolas va començar a ser casa nostra, un temps llarg i ple que hem gaudit de mil maneres. L'arribada d'Excèntrica va ser discreta, sense soroll ni llampecs, però va caldre poc temps perquè sortís l'art que tots portàvem a dins i les ganes de fer milers de coses. En poc temps vàrem créixer en totes direccions, nous amics i molts projectes. Han estat uns anys inspirats principalment en el desig de portar l'art a tothom, d'obrir Excèntrica i les seves instal·lacions a tota la gent de Sant Hilari. Anys de fer activitats amb participació de tots els veïns i veïnes, perquè l'art ha de ser de tothom i per a tothom: ha de ser bonic, senzill, transgressor, inspirador i participatiu. Activitats com el Land Art, els Rebec, el Corpus d'Art, les exposicions amb col·lectius de tants llocs, la llista de tot el que s'ha fet seria inacabable.

I ara ens trobem en un moment de canvi, tanquem l'etapa de l'Hostal Fugarolas i encetem una nova aventura, amb moltes ganes de continuar sorprenent els veïns i amics i de continuar sorprenent-nos a nosaltres mateixos amb tot el que segur que inventarem, sempre, sempre, per amor a l'Art.

Feliç Festa Major

**POETES I MÚSICS
PER LA REPÚBLICA**

Com a poetes, músics i creadors d'art, pensem, des de l'activisme cívic i popular, que cal proclamar des de la poesia i la música, i la cultura en tota la seva amplitud, la validesa del referèndum de l'1 d'octubre i amb ella tot el pes de la voluntat del poble que s'hi va pronunciar. El nostre no és només un acte polític, també és un acte cívic, democràtic i lliure i, per tant, tenim la necessitat i fins el deure, de denunciar una realitat que ens parla cada dia colpidorament, de com són de menysprejats els nostres drets individuals i col·lectius, i ens unim per denunciar la persecució i l'empresonament dels qui, assumint la voluntat majoritària expressada a les urnes, proclamen el dret de Catalunya de decidir el seu futur.

*Venim de la terra
del neret i l'assutzena,
i en l'ardu i feixuc accés
a la pertinença de la paraula plena
afiuim poetes i músics
per la República catalana.*

Eduard Casas

Poetes i Músics als Caputxins de Sarrià Barcelona

Poetes i Músics a la presó de Lledoners S. Joan de Vilatorrada

Les Fonts de Sant Hilari

Coneixes les fonts del nostre poble?
Posa't a prova!

INICI DE LA CAMPANYA: 20/07/2026

Com funciona?

- Recull la teua cartolina en un comerç associat participant. En el QR, afegeix-la.
- Observa la foto i les pistes.
- Completa 5 segells i porta la butlleta a Can Rovirosa per recollir el premi.

Regal:
1 ampolla de vidre blau de 1,3 L.
Ideal per conservar millor l'aigua de les nostres fonts.

Campanya organitzada per l'Associació de Comerç i Turisme de Sant Hilari.

Logos: Ajuntament de Sant Hilari Sacalm, Comerç i Turisme Sant Hilari Sacalm, Diputació de Girona.

Cartell campanya Les Fonts de Sant Hilari 2026

Impulsem el comerç de Sant Hilari

Des de l'Associació de Comerç de Sant Hilari continuem treballant amb il·lusió per reforçar el paper del comerç local dins del nostre poble.

El comerç de proximitat és molt més que botigues: és tracte, confiança, vida als carrers i identitat de poble.

Per això, des de l'associació volem seguir acompanyant els establiments, donant-los suport i impulsant accions que ajudin a fer visible tot el que tenim a Sant Hilari.

Un dels objectius d'aquest any és fer créixer l'associació, sumar nous associats i crear una xarxa cada vegada més forta entre comerços, serveis i professionals. Com més serem, més força tindrem per tirar endavant campanyes, compartir necessitats i fer arribar la veu del comerç local allà on calgui.

També treballem conjuntament amb la Federació de Comerç de la Selva, que ens permet unir esforços amb altres municipis de la comarca i dur a terme accions comunes de dinamització. Un exemple és la campanya TikTok La Selva 2026, una iniciativa pensada per donar visibilitat als establiments associats al món digital, apropar el comerç local a nous públics i animar comerciants i clients a mostrar, d'una manera senzilla i creativa, tot el que hi ha darrere de cada negoci.

Volem una associació activa, propera i útil i, sobretot, volem continuar fent poble al costat del nostre comerç.

Sembla que fos ahir que, amb la necessitat de donar continuïtat a unes joves que volien continuar cantant més enllà de la coral infantil, les directores Eva Codinach i Cristina Zamorano van crear un cor jove femení integrat per noies de Sant Hilari i d'Arbúcies. Aquell va ser el naixement, ara ja fa 30 anys (30 anys!!!) del Cor Lutiana; un cor que, igual que les seves cantaires, ha anat creixent en qualitat i experiències.

En aquests 30 anys de vida de la Lutiana us podríem explicar infinitat de vivències, anècdotes i aprenentatges, però el que més ens omple és haver creat una família, la Família Lutiana; un refugi que ens abraça cada divendres als assajos, un lloc que mai ens falla. Amb el relleu a la direcció de la Silvia Brugués i en Quim Riumalló i amb la creació del Cor Lutiana Jove, aquesta família ha pogut gaudir portant la música de diferents estils arreu del territori.

I així ha estat com, 30 anys després, aquelles joves il·lusionades de poder continuar cantant s'han convertit unes dones orgulloses del camí que han traçat gràcies al cant coral i que esperen que aquest trajecte segueixi per molts anys més.

Ens hi acompanyeu?

Bona Festa Major!

Participació en l'estrena de l'obra Kumbayà de Bernat Vivancos al teatre l'Atlàntida de Vic el 10 de maig de 2026. Cor Lutiana i Cor Lutiana Jove.

Som L'Orquestra Jove de la Selva

Com sabeu, som una orquestra de la Comarca, que any rere any omple la nostra zona de música i activitats. Sant Hilari és el poble que té més membres a l'Orquestra, ens en podem sentir ben orgullosos!

Enguany estem molt il·lusionats amb els intercanvis que estem realitzant, hem rebut una orquestra de Noruega (Vestfold) amb les seccions de grans, i ben aviat anirem a casa seva! També hem rebut una orquestra de vent de França (Bourg-de-Péage), i a final de curs les seccions d'inici anem a Palma de Mallorca!

Els intercanvis formen part del nostre projecte, aprenem música, la compartim... sí, però també acollim i som acollits a cases on fem nous amics, coneixem noves maneres de fer, de menjar, de viure... I l'idioma mai és un problema, el llenguatge musical ens uneix des del primer dia, i per la resta... traductors, llengües comunes, llenguatge de signes... i és que quan ve de gust, qualsevol dificultat es transforma en oportunitat.

Enguany també tenim un projecte que ens durà a tocar a l'Auditori de Girona juntament amb l'Orquestra àrab de Barcelona i nens i nenes de Salt que cantaran amb nosaltres.

Gràcies per acompanyar-nos! I Bona Festa Major!!!!

Concert seccions grans OJS i VUSO de Noruega

Aquest any, el Via Crucis Vivent de Sant Hilari ha experimentat una de les transformacions més importants dels darrers anys. Després de molt temps mantenint l'essència i el format habitual, aquest 2026 hem decidit introduir canvis que ens han fet sortir de la zona de confort i créixer com a entitat i com a espectacle.

Tot plegat comença amb la participació en els actes del mil·lenari de Montserrat, on vam representar l'escena del judici de Jesús davant Pilat. Per primera vegada, els actors van interpretar l'escena parlant en directe, deixant enrere el sistema tradicional de veu gravada. La bona resposta del públic i dels mateixos participants ens va animar a convertir tot el judici en una escena completament parlada.

Aquest canvi ha suposat mesos de feina intensa, amb nous horaris d'assaig des del novembre i moltes més hores de preparació interpretativa i escènica. Tot aquest esforç ha donat més força i intensitat a una de les escenes centrals de la representació. També hem comptat amb la col·laboració del director de cinema Robert Molist, que ha ajudat a renovar aspectes visuals i escenogràfics, especialment a l'escena de l'assotament de Jesús, ara més impactant i dramàtica.

Així mateix, s'ha renovat l'escena de l'Hort de Getsemani amb un pròleg sobre l'ocupació romana de Jerusalem i una representació del Sant Sopar, proposta impulsada per l'Enric Gallifa. També volem agrair la feina de l'estudi So Picant i d'Esteve Vilarrassa en la gravació sonora.

Res d'això seria possible sense la dedicació desinteressada d'actors, col·laboradors i socis, que any rere any hi aporten temps, esforç i il·lusió. Gràcies a tots ells, aquesta tradició estimada continua emocionant el públic i mantenint viu l'esperit del Via Crucis Vivent de Sant Hilari.

Bona Festa Major!

Foto: M. Carme Porta Brugués. 2026

Associació de Pessebristes Sant Hilari Sacalm

Quan arriba Nadal, alguna cosa es desperta dins nostre. Potser és la necessitat de retrobar-nos amb allò senzill, amb les tradicions que ens han vist créixer, amb aquella manera de mirar el món que posa llum, calma i esperança enmig del brogit quotidià. El pessebre continua essent, any rere any, una d'aquestes expressions que ens connecten amb les arrels més profundes del nostre poble i de la nostra cultura.

I és precisament durant la Festa Major, quan els carrers s'omplen de vida, retrobaments i sentiment de comunitat, que també pren força el record d'aquelles tradicions que donen identitat al nostre poble i que passen de generació en generació.

El pessebrisme forma part de la història col·lectiva de Catalunya i també de la nostra vila. Figures, molsa, suro, rius de paper de plata i llums petites han omplert llars i espais públics d'una màgia que continua emocionant petits i grans.

Des del Grup Pessebrista volem continuar mantenint viu aquest patrimoni popular, adaptant-lo als nous temps però sense perdre'n l'essència. Cada pessebre és una obra feta amb paciència, creativitat i estima; una invitació a aturar-nos un moment i contemplar la bellesa de les coses senzilles.

Al llarg dels anys hem vist evolucionar les formes i els estils, però el desig de compartir, construir comunitat i preservar aquesta tradició continua intacte. Per això, us animem a participar-hi, visitar les exposicions i transmetre als més joves aquesta passió que forma part de la nostra identitat. Bona Festa Major!

El Grup de Teatre de Sant Hilari continua ben viu i en plena activitat, consolidant-se com un referent cultural dins i fora del municipi. Després de l'èxit de l'última producció, *Amor, hem de parlar*, la trajectòria del grup ha fet un pas endavant molt destacat.

Aquesta obra no només va captivar el públic local, sinó que també va rebre reconeixements importants en diversos concursos de teatre. Al Concurs Ciutat de Tàrraga, va obtenir el premi a la millor obra per votació popular, així com el primer premi a la millor actriu de repartiment per a Laia Canaleta, destacant la qualitat interpretativa i la connexió amb el públic. Igualment remarcable va ser el seu pas pel concurs de teatre Arturo Mundet de Sant Antoni de Calonge, on novament van aconseguir el premi a la millor obra per votació popular i el primer premi a millor actor principal per a Jaume Fàbregas.

Aquests reconeixements no només posen en valor el talent dels membres del grup, sinó també l'esforç col·lectiu i la passió que el defineixen. L'èxit és fruit d'un treball constant, d'una aposta per la qualitat i d'una gran implicació emocional en cada projecte.

Actualment, l'equip es troba immers en la preparació d'una nova obra, un procés que sempre combina il·lusió, dedicació i un gran repte creatiu.

El Grup de Teatre de Sant Hilari no només continua actiu, sinó que segueix creixent i millorant, demostrant que el teatre amateur pot oferir espectacles de qualitat i tenir un paper important en la vida cultural del territori.

Molt bona Festa Major

El Grup de Teatre a l'entrega de premis del 35è Concurs de Teatre Amateur de Tàrraga

**Parròquia de
Sant Hilari Sacalm**

Temps de trobada, temps d'esperança

Tornem a viure la Festa Major del nostre poble. És l'oportunitat de retrobar-nos per enfortir els lligams que donen vida i alegria a la nostra comunitat.

Al llarg de l'any, sovint anem de pressa i concentrats en les nostres responsabilitats. Aquests dies obren un espai diferent: ens permeten aturar-nos, mirar-nos, saludar-nos amb calma, compartir estones senzilles que tenen un valor profund. Un gest d'afecte, una conversa o un somriure tenen una força que ens esperona a seguir endavant.

Aquesta experiència de germanor raja de la mateixa font que la nostra Festa Major: l'amor que Déu ens té. Un amor gratuït, generós, que no depèn dels nostres mèrits ni s'esgota amb el pas del temps. Un amor que s'expressa en el ritme quotidià, quan ens trobem a la botiga, ens saludem pel carrer o portem els fills i filles a l'escola. És una presència subtil i alhora notòria, perquè es viu en el rostre de cadascú de nosaltres. Quan ens estimem, quan ens acoïllem, quan ens fem costat, és Déu mateix qui es fa present enmig nostre.

Que aquests dies de festa ens renovin les ganes de viure així tot l'any: propers els uns als altres, oberts a qui tenim al costat, atents a la vida que compartim. Això és viure amb esperança, perquè sabem que la fraternitat construeix i que l'amor de Déu ens acompanya i sosté sempre.

Bona festa Major a tothom!

L'Associació de Famílies d'Alumnes de La Baldufa (AFA La Baldufa) està formada per les famílies dels infants que formen part de l'escola bressol, un espai educatiu de creixement, cures i acompanyament en una etapa vital tan important com és la primera infància.

Una de les particularitats de la nostra AFA és la constant renovació de famílies: hi ha infants que hi passen tres cursos, d'altres dos i alguns només un. Aquesta realitat fa que cada any sigui imprescindible la implicació de noves famílies per continuar mantenint viu el projecte col·lectiu i comunitari de l'associació.

Durant aquest curs, l'AFA ha continuat treballant colze a colze amb l'equip educatiu per reforçar el vincle entre escola i famílies i per organitzar activitats que fomentin la convivència, la participació i els espais compartits.

Al llarg de l'any hem pogut gaudir de celebracions tan especials com la Castanyada, la sortida per anar a buscar el tió, la festa de Nadal, Sant Jordi o la festa de final de curs, que un any més va esdevenir un punt de trobada molt esperat per a petits i grans. Totes aquestes activitats són possibles gràcies a la implicació de moltes famílies que, amb il·lusió i dedicació, fan créixer la comunitat educativa de La Baldufa.

L'AFA també continua apostant per una criança conscient i respectuosa, promovent espais de trobada, xerrades i activitats pensades per acompanyar les famílies en els diferents reptes de la criança.

Aquest any, però, també volem aprofitar aquest espai per posar de manifest el nostre suport a les educadores de les escoles bressol i a les seves reivindicacions. Defensem la importància de l'educació pública de qualitat des dels primers anys de vida i reconeixem la tasca imprescindible que fan les professionals que cuiden, acompanyen i eduquen els nostres infants cada dia. Creiem que calen més recursos, millors condicions laborals i el reconeixement que mereix una etapa educativa fonamental sovint invisibilitzada.

Des de l'AFA animem totes les famílies de La Baldufa a participar-hi activament. Fer xarxa, compartir experiències i sumar esforços ens permet continuar construint, entre totes i tots, una escola viva, acollidora i millor per als nostres infants.

Famílies gaudint de la castanyada 2025 davant de l'escola

AFA
ESCOLA
GUILLERIES

AFA Guillerries: una AFA solidària! Enguany, des de l'AFA de l'Escola Guillerries, hem volgut engegar una iniciativa molt especial: donar veu i visibilitat a aquelles malalties que ens toquen de prop, a realitats que conviuen diàriament a les nostres aules. Amb aquest esperit de proximitat, hem impulsat una campanya sobre les immunodeficiències primàries (IDP), una malaltia minoritària que afecta directament infants de la nostra escola. Per apropar-nos-hi, l'alumnat va viure una jornada enriquidora amb expertes i reconegudes professionals de la PID Foundation Barcelona, acompanyades per la Laia Giralt, mare de l'escola. A través de les seves explicacions, vam aprendre com funciona el sistema immunitari i la importància vital de la seva investigació, però el moment més colpidor va ser el testimoni de dos alumnes del centre: un que ja ha superat la malaltia i un altre que encara hi lluita amb una fortalesa admirable. Aquesta solidaritat es va fer palesa aquell mateix divendres amb una xocolatada solidària per a l'associació, on les famílies van participar generosament; es van servir els 150 gots previstos! Però el nostre compromís no es va aturar aquí. Durant la festa de Final de Curs, vam gaudir de l'actuació d'un mag benèfic de l'associació "Vidas Mágicas", on les aportacions econòmiques van destinades íntegrament a l'AFANOC per donar suport als infants malalts que han de residir a La Casa dels Xuklis, un espai on alumnes de l'escola han hagut de conviure-hi una temporada. Davant l'huracà que suposen aquestes malalties, l'AFA i l'escola vol ser un refugi de suport i esperança per a les nostres famílies. Amb petites aportacions, fem grans projectes!

#somguillerries

Fotografia de la xocolatada solidària del 2026

Amb l'arribada de la Festa Major, Sant Hilari torna a omplir-se de vida, colors i moments compartits. És un temps esperat que ens convida a sortir al carrer, a retrobar-nos i a celebrar allò que ens uneix com a poble.

Des de l'AFA de l'Institut Escola Sant Hilari, ens sumem amb il·lusió a aquesta celebració col·lectiva. Aquest curs ha estat molt especial per a tota la comunitat educativa, ja que hem viscut el primer any després de la fusió de l'IE Cent Fonts i l'IES Anton Busquets i Punset. Ha estat un període de canvis, d'adaptació i també de construcció conjunta d'un nou projecte educatiu.

Volem reconèixer l'esforç i la implicació de totes les persones que n'han format part: alumnat, professorat, equips directius i famílies. Entre totes i tots hem començat a posar les bases d'un institut escola que mira cap al futur amb confiança, apostant per una educació de qualitat, inclusiva i arrelada al territori.

La Festa Major és també una oportunitat per reforçar aquests vincles, per compartir espais més enllà de l'escola i per continuar teixint comunitat. Ens recorda la importància de caminar plegats i de fer xarxa.

Us animem a gaudir intensament de la festa, a participar en els actes i a viure-la amb respecte, alegria i esperit comunitari. Que aquests dies ens omplin d'energia per continuar treballant junts durant el curs.

Molt bona Festa Major!

Bicicletada 2026

Com és habitual cada temporada, des del Club Bàsquet Sant Hilari volem fer un repàs dels moments més destacats del curs esportiu.

Els equips de base han viscut una temporada molt enriquidora, amb participació en totes les categories, des d'escobol fins a infantil. Els nois i noies han mostrat una progressió molt positiva, tant en el joc com en el seu creixement personal, reflectint el treball constant realitzat durant l'any.

Pel que fa als equips de veterans i veteranes, enguany han completat el seu quart any competint a la lliga Despenja les Botes. Aquesta iniciativa continua sent una gran oportunitat per mantenir el vincle d'antics jugadors i jugadores amb el bàsquet, potenciant alhora la convivència i els valors esportius.

D'altra banda, cal remarcar la bona trajectòria de l'equip Sènior masculí, que es manté un any més a Primera Territorial. Aquest assoliment és fruit del compromís i la feina de tot el grup, tant dins com fora de la pista.

Com a novetat, el 23 i 24 de maig, vam organitzar les fases finals del campionat català de categoria cadet femení interterritorial. Va ser un cap de setmana en què es va poder veure bàsquet femení de primer nivell, amb la destacada participació de la hilarienca Abril Triadú Rico, actual entrenadora i exjugadora del club, que es va proclamar campiona amb el seu actual equip, l'UNI Girona.

Aquest estiu repetirem l'organització del ja tradicional torneig 3x3, que se celebrarà el cap de setmana anterior a la Festa Major. Amb una participació nombrosa d'equips del municipi i d'altres localitats, aquest esdeveniment s'ha consolidat com una cita esportiva destacada que combina competició i bon ambient.

Per acabar, volem destacar la renovació del Centre Esportiu Municipal que ha dut a terme l'Ajuntament, i que ens ha permès fer ús d'uns nous vestidors i un nou marcador. Des del Club Bàsquet Sant Hilari també hi hem volgut col·laborar, assumint el cost de la instal·lació d'unes cistelles noves per a la pista principal del pavelló.

Jugadors i jugadores temporada 2025-26

Una Festa Major més, el Club Esportiu Sant Hilari Font Vella ens sentim molt orgullosos de portar el nom del nostre poble arreu dels camps de futbol de la província.

Aquesta temporada celebrem el campionat de Lliga del nostre Aleví lúdic A, un grup de jugadors que s'han superat a ells mateixos després d'una gran feina de tot l'equip amb els seus entrenadors al capdavant.

A l'hora d'escriure aquest text, tenim diversos equips lluitant pels play-offs d'ascens, això vol dir que aquesta temporada hem fet una passa més. La funció principal del Club és permetre als nens i nenes de Sant Hilari tenir un espai per aprendre la tècnica del futbol, els valors del treball en equip i el respecte i companyonia que ens ensenya la pràctica esportiva. Però, a part d'això, els nostres equips han aconseguit un nivell futbolístic que els ha permès competir per la part alta de la seva lliga.

Estem orgullosos de poder contribuir al desenvolupament futbolístic dels nens i nenes del poble fins al punt que la majoria dels nostres entrenadors i entrenadores, són jugadors o exjugadors del Club. Per tant, el creixement que fomentem és pràctic però també un creixement teòric, tècnic i tàctic.

Aquest ha estat un any en què s'acaba una legislatura, en què s'ha produït un canvi a la direcció malgrat que gran part dels membres de la Junta actual continuïn. La Junta sortint s'ha anat renovant durant la legislatura i persones que havien estat gestionant el Club durant molts anys, persones de qui van sortir iniciatives com els actes de celebració del centenari, els patges motoritzats o la Guilleries Cup entre d'altres, han fet un pas al costat i han donat entrada a persones amb ganes de continuar fent créixer el Club. Igual que a les juntes anteriors, moltes gràcies!

I, com no pot ser d'una altra manera, acabem desitjant-vos que passeu una gran Festa Major!!! Us convidem a iniciar-la amb el nostre tradicional partit de futbol.

1, 2, 3, Isards!!!

Presentació temporada 2025-26

Després d'uns anys compartint quilòmetres, muntanya i moltes experiències junts, Isards Team continua creixent amb la mateixa essència que ens va unir des del primer dia. Som una colla de Sant Hilari que viu l'esport com una manera de gaudir, desconnectar, superar-se i, sobretot, compartir moments amb bona companyia.

Aquesta nova temporada de curses l'encarem amb molta il·lusió, motivació i hores d'entrenament. Tant si és preparant reptes de muntanya com curses d'asfalt, cada entrenament i competició és una excusa més per fer grup, sumar experiències i continuar portant el nom de Sant Hilari allà on anem.

Amb més de 90 membres, Isards Team s'ha convertit en una gran família on conviuen corredors de tots els nivells, però amb una cosa en comú: les ganes de passar-ho bé fent esport. Durant l'any organitzem sortides, participem en curses arreu del territori i impulsam activitats pròpies, sempre col·laborant amb el poble.

Ens agrada competir, però encara ens agrada més compartir camins, rialles i aquell orgull de vestir la samarreta de l'equip. Perquè ser un isard és molt més que córrer: és sentir-se part d'un grup que estima la muntanya, l'esport i el poble.

I com sempre, les portes estan obertes per a tothom qui vulgui sumar-se a aquesta aventura. Tant si corres molt com si acabes de començar, segur que hi trobaràs el teu lloc.

Molt bona Festa Major i... Sempre Gaaasssss!

Visca Sant Hilari!

Isards Team a la XII Cursa Girona en Marxa Contra el Càncer

Des de l'Entitat Club Tennis Sant Hilari, estem molt orgullosos de comptar amb prop de 200 hilariencs i hilarienques com a socis.

Continuem treballant i lluitant per assolir l'objectiu marcat com prioritari quan ens vam fer càrrec de la Junta al novembre de 2023: cobrir dues pistes de pàdel per poder practicar aquest esport que tant ens agrada quan la climatologia no ho permet. El 2025 hem quedat segons en les votacions dels pressupostos participatius... ho tornarem a intentar aquest any!

També estem contents per haver introduït el pickleball, un esport de pala que està en constant creixement. Ja tenim un grup molt actiu amb quasi 30 practicants i, amb l'ajut del CEM i de l'Ajuntament, durant aquest 2026 adequarem tres pistes reglamentàries (és un esport genial per a totes les edats, us animem a provar-lo!).

El setembre passat vam organitzar quelcom que no s'havia fet mai a Sant Hilari, i potser enlloc més: el primer torneig "Les 4 pales" (pàdel, pickleball, tennis i tennis taula). Va ser un èxit de participació i el vam acabar amb una arrossada popular i un tardeo amb l'estimat DJ local, Toni Fogueras.

Agraïm les col·laboracions dels comerços locals cada cop que fem algun esdeveniment.

Des de l'entitat continuarem treballant per aquests esports que tant ens agraden i desitgem a tothom, en nom meu i de tota la Junta, una molt feliç Festa Major.

Josep Gual

President entitat Club Tennis Sant Hilari

Ofrena floral del Club de tennis a l'Onze de Setembre

Un any més de competició i ja en portem vint-i-cinc! Els primers entrenaments al garatge de casa d'en Josep Gutí ja queden lluny i sembla que fos ahir. El suport des de l'ajuntament i en especial d'en Xevi Colon van ser imprescindibles per la constitució del Club com a entitat i poder gaudir d'una taula i sala de joc al poliesportiu. Primer, on hi havia la zona d'emmagatzematge de materials. Al cap de poc, la sala on hi ha actualment les bicis de spinning; per passar després a la sala on som ara. La reforma integral del poliesportiu d'aquests últims mesos farà lloc, esperem, a una sala d'ús exclusiu pel Club. I no oblidar a qui ens va antecedir: els hilariencs que a principis dels anys 80 jugaven al local de la Cooperativa, on hi ha la Sala Noble.

La colla que vam començar fa vint-i-cinc anys ha anat canviant. La vida va passant i les exigències familiars, ja s'entén, van per davant de tot. Gràcies a tots els que heu passat i encara sou al Club per les ganes de jugar, de competir, de ser una veritable colla d'amics que els mou el gaudi de jugar a tennis taula. Perquè el tennis taula ens va agafar de petits i és per tota la vida!

Actualment seguim participant en la Lliga Intercomarcal. El nivell és alt, però, tot i això, ens podem mantenir a la meitat de la taula classificatòria. Si tot va bé, i així ho esperem, la temporada que ve hi tornarem a ser.

Molt bona Festa Major 2026.

Equip abans de començar el partit

Més de 50 anys d'història i encara amb ganes de donar gas! Seguim gaudint del motociclisme, del circuit dels Cortals i de les bones estones compartides amb els companys. El Moto club Sant Hilari es manté com una entitat viva, dinàmica, oberta a tothom, disposada a seguir aportant el nostre temps i il·lusions perquè els pilots, els aficionats i també les futures generacions puguin experimentar les mateixes emocions que aquells pioners.

En aquest sentit, no era fàcil abans i tampoc ho és ara, el mantenir qualsevol activitat o iniciativa relacionada amb el món del motor, és per això que ens fa molt feliços destacar aquests esdeveniments amb perspectiva de futur:

- Guillem Martí agafa el relleu com a nou president del Moto club
- Biel Vilalta, pilot del Moto club, campió de Catalunya MX-65 2025
- Guillem Farrés porta l'escut del Moto club Sant Hilari al Mundial de Motocross MX2

Molt bona Festa Major a tothom!

I, sobretot, salut i gas al ferro!

Biel Vilalta, 2025.

Ramon Valls al circuit dels Cortals. 1980

El ritme del cor no s'atura

L'esperit dels Ratpenats de Sant Hilari segueix batejant amb la mateixa força que el primer dia. El que va començar com una aventura entre amics a les Guillerries s'ha convertit en una història compartida on cada pedalada té un propòsit clar: el compromís amb el nostre poble i la solidaritat. Aquest 2026, la nostra passió ens ha portat a travessar fronteres amb la 2a Cicloturista Ratpenats, vivint quatre jornades èpiques per les carreteres franceses. Coronar gegants com el Tourmalet, l'Aspin, el Peyresourde o el Cap de Long ha estat un repte físic, però la satisfacció més gran continua sent el camí que fem al costat d'AFANOC. Dins les nostres possibilitats, continuem pedalant per donar suport als infants amb càncer i les seves famílies, convençuts que cada esforç compta en aquesta cursa per la vida.

L'agenda d'enguany ve carregada d'emocions a casa nostra. Com ja és tradició, el dimarts de la Setmana de l'Esport ens vam posar a prova amb la Cronoesescalada Popular, un moment de suor i germanor que no pot faltar. Però la gran cita serà el pròxim 10 d'octubre amb les segones dues hores de resistència, que enguany fan un salt qualitatiu en formar part de la prestigiosa Copa Osoning com a tercera prova puntuable. Us convidem a formar part d'aquesta llegenda sobre rodes, on l'amistat i la solidaritat són sempre la nostra meta. Ens veiem als camins per continuar sumant vida i pedals.

Salut i pedals!

Moment de la sortida de les 2 Hores de Resistència i podi dels vencedors d'aquesta edició

Un any més Indrets ha estat tot un èxit. Els petits hem gaudit de 4 dies de campaments, i els mitjans i grans d'unes rutes de 6 dies per les Guillerries. Aprofitem aquest espai per fer una reflexió: a Indrets cada dia tenim una estona de joc lliure a la natura, una eina educativa molt potent per al desenvolupament dels infants. En un entorn controlat i segur, poden explorar, decidir i equivocar-se amb tranquil·litat, sempre amb la supervisió d'un adult present però no intrusiu.

Quan juguen lliurement, aprenen a resoldre problemes, conèixer els seus límits i adaptar-se a situacions noves. A més, el contacte amb la natura afavoreix el benestar emocional i redueix l'estrès.

Oferir espais de joc no dirigit no és deixar-los sols, sinó confiar en el seu procés de creixement. És donar-los eines per esdevenir adults més segurs, responsables i preparats per afrontar els reptes del futur.

Us desitgem molt bona festa major!

Explicant el funcionament

Pujant al cim més alt de les Guillerries

Amb tota la força i la fermesa que ens caracteritza, tenim els motors en ple funcionament organitzant activitats per totes les sòcies i obert a tothom que vulgui compartir la muntanya amb nosaltres. Tant és així que durant tot l'any ens trobareu fent vies al nostre rocòdrom i a roca, pujant a cims i omplint el calendari d'activitats com la cronoescalada-marxa popular de La Pujada a les Formigues, la Crematorrons o la Cursa d'en Jaumet.

Un any més, hem col·laborat en l'organització de la Trail Guillerries, una cursa en què posem molta energia per portar-la al màxim nivell de les curses de muntanya, perquè continuï sent tot un referent dins del món dels trails. Ens sentim plenament orgullosos de veure com any rere any va creixent el nombre de participants i de voluntaris.

Des dels Jardins de Can Rovira, on tenim el local i el rocòdrom, continuem gestionant els carnets federatius de la FEEC i FEDME, per a tots els que volen practicar els esports de muntanya. També volem recordar que, per fomentar activitats segures, tot soci té dret a material de muntanya de forma gratuïta i descomptes a diferents llocs del poble.

Tant si sou dels que us perdeu per la ciutat com dels que busqueu un racó de muntanya perquè no us hi puguin trobar, no deixeu l'oportunitat de conèixer el món amb els peus!

Salut i muntanya!!

BONA FESTA MAJOR!

Provant el rocòdrom després de desmuntar i netejar totes les peces

Aquest darrer any estem contents de la pluja caiguda, ja que ha contribuït a millorar parcialment la situació hídrica després d'un llarg període de sequera. Tot i això, a causa de la sequera dels darrers anys, la riera de Mas Quinta presenta encara una població de truita molt reduïda i, en conseqüència, la riera d'Osor també se n'ha vist afectada.

A més, a la riera d'Osor les truites no es reproduïxen de manera natural a causa de la qualitat de l'aigua, fet que impedeix la recuperació de la població piscícola. També cal destacar el perjudici que provoquen la sorra i els sediments que acaben als rius i rieres.

Per poder gaudir de la pesca, hem demanat poder fer repoblacions amb truita. Tanmateix, el Departament de Pesca Continental de la Generalitat només les autoritza en zones intensives i, per aquest motiu, ens han denegat la possibilitat de repoblar aquests trams de riera.

Com cada any, la Gorga ha organitzat el Campionat de Pesca Modalitat al Coup. Els concursos es fan a Girona per la falta d'un espai més proper adequat per a aquesta modalitat.

Els tres primers classificats del campionat local van ser:

- 1 - Josep Masó
- 2 - Manel Orellana
- 3 - Salvador Vinyals

L'equip de la Gorga va quedar en vuitena posició al Campionat de Catalunya de Pesca al Coup celebrat a Riba-roja.

Malgrat les dificultats actuals relacionades amb l'estat dels rius i la manca de repoblacions, seguirem treballant i lluitant per la recuperació, la conservació i la salut dels nostres rius i rieres, així com per mantenir viva l'afició a la pesca esportiva.

PER UN RIU VIU!!!

Campió 2025

Un any més vàrem celebrar, el dia 3 de maig, el concurs ocellaire a l'Espai Aqua.

Aquest any vam tenir poca afluència de gent, ja que, a causa de la previsió del temps, no era adequat fer-ho al carrer. Donem les gràcies a l'Albert Permanyer per cedir-nos l'Espai Aqua i als socis per l'ajuda i perquè tot anés bé.

Un any més l'hem pogut celebrar, ja que cada cop costa més perquè l'administració ens posa més entrebancs.

Esperem poder celebrar durant molt de temps la nostra afició centenària, tant al nostre poble com fora d'aquí.

Molt bona Festa Major!!!

Benvolguts i benvolgudes.

Guillacats som una entitat animalista formada per voluntaris i voluntàries que des del 2016 treballem per la protecció i el benestar dels gats de carrer.

Durant aquests anys hem esterilitzat més de 500 gats. Aquesta feina és molt important perquè ajuda a evitar que la població creixi sense control i millora la vida dels animals de les colònies. Ho fem a través del mètode CER (Captura, Esterilització i Retorn), que consisteix a capturar els gats, esterilitzar-los i tornar-los al mateix lloc, de manera ètica i responsable.

Tot i això, encara ens trobem situacions tristes, com l'abandonament de gatets molt petits que encara necessiten la seva mare. Aquestes situacions posen en perill la seva salut i ens recorden la importància de ser responsables amb els animals. També cal tenir present que la normativa actual indica que els gats han d'estar identificats amb microxip, vacunats i esterilitzats.

Volem remarcar que la cura dels animals no és només responsabilitat de les entitats, sinó de tothom. Si no es controla la reproducció, la població de gats creix molt ràpidament i acaba sent un problema greu.

Des de Guillacats continuem existint gràcies al voluntariat, les donacions i la col·laboració de la gent, per millorar la vida dels gats i fomentar una tinença responsable.

Si voleu ajudar o formar part del projecte, sereu molt benvolguts. Ens trobareu a Instagram @guillacats.

Bona Festa Major a tothom!

Gats encantadors esperant una família que els doni una nova llar

Arriba un any més la Festa Major, un dels moments més esperats per retrobar-nos, compartir somriures i celebrar la identitat i l'orgull del nostre poble. Des de l'Agrupació de Defensa Forestal (ADF) Guillerics Montseny ens sumem de tot cor a aquesta festa col·lectiva i aprofitem l'avinentesa per adreçar-nos a tots els veïns i veïnes de Sant Hilari Sacalm.

La nostra raó de ser és, i serà sempre, la protecció i la cura del tresor més gran que ens envolta: els nostres boscos i el nostre entorn natural. Les tasques de prevenció i extinció d'incendis forestals requereixen un compromís constant, formació i, de manera molt especial, unes eines i equipaments que estiguin a l'altura dels reptes climàtics actuals.

Per aquest motiu, volem compartir amb tots vosaltres una gran notícia per a la seguretat del nostre municipi: aquest any hem pogut adquirir un nou vehicle operatiu plenament equipat. Aquesta adquisició millorarà de forma substancial la nostra capacitat de resposta ràpida, tot facilitant l'accés als punts més complexos de la nostra geografia i optimitzant les rutes de vigilància preventiva durant els mesos de risc més alt.

La incorporació d'aquest vehicle ha estat possible gràcies a la col·laboració: s'ha finançat mitjançant la inversió de recursos propis de l'entitat —fruit de l'esforç i la gestió de l'agrupació— i ha comptat amb la imprescindible i estreta col·laboració de l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm. Volem expressar el nostre més sincer agraïment al consistori pel seu suport incondicional i per creure fermament en la tasca del voluntariat ambiental.

Disposar de millors recursos ens dona empenta, però el motor principal de l'ADF continua sent humà. Cada guàrdia, cada sortida i cada hora dedicada de manera altruista pels nostres voluntaris pren sentit quan mirem al voltant i veiem el paisatge verd que ens defineix. Recordeu que la prevenció és una feina de tots; gaudim de la festa amb civisme i respectem el nostre entorn.

Bona Festa Major 2026 a tothom! Visca Sant Hilari Sacalm!

Nou vehicle i remolc d'extinció de l'ADF Guillerics Montseny

Un any més, des del col·lectiu dels Bombers Voluntaris de Sant Hilari, aprofitem aquest anuari per fer-vos cinc cèntims del que fem durant l'any.

Al llarg d'aquest mesos hem assistit a diversos cursos de formació sobre incendis de vegetació i rescat aquàtic, així com simulacres i pràctiques conjuntes amb altres parcs de bombers i ADF.

Pel que fa a serveis, hem actuat a nombrosos focs xemeneia, accidents de trànsit i hem fet assistències tècniques derivades de les pluges. També hem participat en visites a elements de risc propers, com la residència de gent gran del nostre poble, on vam fer un simulacre d'incendi.

Actualment tenim dos nous bombers voluntaris realitzant el curs de formació bàsica a l'escola de bombers i properament ja podran desenvolupar parcialment tasques de bomber, a l'espera de finalitzar el curs durant l'últim semestre d'aquest any i poder ser plenament operatius.

Aquest any també hi ha hagut relleu al capdavant del parc amb l'entrada d'en Jordi Bayés com a cap de parc i l'Albert Romaní com a sotscap.

Amb tot això només ens queda demanar-vos precaució a la carretera, tenir en compte els consells de prevenció d'incendis a la llar i en cas de veure fum al bosc trucar al 112.

Bona Festa Major a tothom!!

BANC DE SANG
I TEIXITS

Tot el que hi ha darrere d'una donació de sang

Des de la nostra entitat, volem apropar a la ciutadania no només la importància de donar sang, sinó també tot el treball que hi ha al darrere de cada campanya de donació.

Organitzar una jornada de donació implica una preparació acurada. En coordinació amb el Banc de Sang i Teixits, es defineixen les dates i es revisa l'espai per garantir que sigui adequat, accessible i confortable. Amb antelació, es reserva el lloc i es comprova que disposi de tot el material necessari, com taules, cadires i bona senyalització.

Un altre aspecte clau és la difusió: es creen cartells, missatges per xarxes socials i es contacta amb l'Ajuntament i les entitats locals per fer arribar la convocatòria al màxim de persones possible. Paral·lelament, s'organitzen els torns de voluntariat, imprescindibles per acollir els donants, orientar-los i contribuir a crear un ambient proper i agraït.

Tot aquest esforç conjunt fa possible que, el dia de la donació, tot funcioni amb fluïdesa i que els donants se sentin còmodes i ben atesos.

Volem agrair la implicació de totes les persones que ho fan possible i animar tothom a participar-hi. Donar sang és un petit gest que salva vides, i entre tots fem que cada campanya sigui un èxit.

Us desitgem que tingueu una molt bona Festa Major!

Monument dedicat als donants de sang - octubre 2017

Càritas és una porta oberta al nostre poble: un espai d'acollida, escolta i acompanyament per a totes aquelles persones que travessen moments de dificultat. Vivim un temps complex, marcat per una crisi social, econòmica i també de l'habitatge que afecta cada vegada més famílies, mentre una part més petita de la societat viu amb comoditat. Davant d'aquest contrast, volem ser signe d'esperança i compromís compartit.

Aquesta Festa Major és una bona ocasió per donar-nos a conèixer i explicar què fem. La nostra acció es concreta en diferents àmbits: l'acollida personalitzada, on cada persona és escoltada amb respecte; el servei d'aliments, per garantir el més essencial; el rober, que dona una segona vida a la roba; i el projecte de Persones Grans, que acompanya i combat la solitud no volguda, atenent persones tant a la residència com als domicilis i desenvolupant el taller de memòria.

Treballem en xarxa amb diverses entitats del poble. Per exemple, l'Institut Escola Sant Hilari, el Casal de Can Blat, la Residència, ASSERCAT, el CAP o l'Ajuntament. Creiem en la força de sumar i de fer comunitat.

Alhora, fem una aposta clara per les Targetes Moneider, una manera més adequada, discreta i humana d'ajudar, que afavoreix l'autonomia de cada persona.

Càritas és una comunitat oberta, amb mirada acollidora i esperançada. Estem oberts a nous projectes i a noves formes de col·laboració.

També volem fer una crida al voluntariat. Tothom pot aportar-hi alguna cosa.

Aquesta Festa Major i sempre, acostem-nos a Càritas! Que l'esperit solidari inundi aquests dies!

Fundació Oncolliga Girona
Lliga catalana d'ajuda
al malalt de càncer

La Festa Major és un bon moment per recordar algunes coses que ens semblen importants. Una és agrair la vostra col·laboració durant mes de maig per la col·lecta solidària que vam fer en la venda de testos de flors el diumenge dia 3. Una aportació doble. D'una banda, flors per a la mare i, de l'altra, ajuda per als malalts de càncer.

Us volem recordar que l'Oncolliga us pot oferir tota mena de material sanitari com cadires de rodes, caminadors, llits articulats i altres estris sanitaris. També tenim a la disposició dels malalts i familiars un servei de psicologia, així com d'estètica i perruqueria. A més, en cas de necessitar-ho, des de la Fundació Oncolliga us podem oferir pisos per als familiars i els malalts.

A les voluntàries d'Oncolliga de Sant Hilari Sacalm també ens agrada col·laborar en les diferents activitats que es fan al nostre poble. Així doncs, al maig vam ser a la Trail Guilleries i al setembre serem a la Marxa Popular Solidària.

Per qualsevol cosa no dubteu a posar-vos en contacte amb nosaltres a través del mòbil: 686 818 571.

Des de la delegació de Sant Hilari Sacalm us volem agrair la vostra col·laboració en les activitats i aportacions.

Us desitgem molt bona Festa Major!

Salut i gràcies!

Venda de flors pel Dia de la mare. Tres de maig de 2026

Humanitzar també és fer costat

Quan parlem de càncer, no parlem només d'una malaltia. Parlem de persones, de famílies, d'emocions i de moments vitals que canvien de cop. Per això, des de l'Associació Contra el Càncer treballem cada dia per posar la persona al centre i perquè ningú hagi de viure aquest procés sol.

Humanitzar és escoltar, acompanyar i ser-hi abans, durant i després del diagnòstic. És oferir suport psicològic, orientació social i atenció integral gratuïta tant als pacients com al seu entorn.

A Sant Hilari, aquesta humanització també pren forma gràcies a totes les persones que hi col·laboren: voluntariat, socis, comerços, entitats i veïns i veïnes que any rere any ens ajuden a continuar avançant. Cada gest compta. Cada aportació ajuda a impulsar la recerca, però també a crear una xarxa humana de suport i esperança.

La lluita contra el càncer és col·lectiva, i iniciatives com la col·lecta anual o les activitats solidàries del municipi són una manera de dir ben fort que ningú està sol davant la malaltia.

Gràcies, hilarienques i hilariencs, per continuar caminant al nostre costat.

Bones festes i visca Sant Hilari!

Dia de la col·lecta de l'Associació Contra el Càncer a Sant Hilari Sacalm

La Coral de Can Blat en acabar el concert de Sant Jordi

A Can Blat continuem vivint una etapa plena d'energia, participació i il·lusió. Aquest any hem tornat a emocionar-nos amb l'homenatge a la vellesa del 24 de juny, una celebració molt estimada que, any rere any, es consolida com un dels moments més especials i sentits del nostre poble. Va ser una jornada plena de records, reconeixement i estima cap a les persones grans, autèntiques protagonistes del dia.

El casal també ha recuperat una gran vitalitat gràcies a l'ampliació de l'horari del bar, les noves activitats dirigides i les tardes a Can Blat, que cada vegada apleguen més persones amb xerrades, trobades i propostes per compartir, aprendre i gaudir. Avui, Can Blat és un espai més viu, actiu i obert, un punt de trobada per fer poble i crear vincles entre generacions.

També celebrem la presentació del programa Viu-Gran360, una iniciativa pensada per cuidar, acompanyar i oferir més recursos a les persones grans del poble, que aviat comptarà amb una Oficina d'Atenció a les Persones Grans al segon pis de Can Blat.

Us desitgem una molt bona Festa Major i us animem a continuar fent créixer aquest espai, perquè Can Blat és i ha de continuar sent casa de tothom, independentment de l'edat.

La Coral de Can Blat

La Coral de Can Blat continua avançant amb il·lusió i empena, mantenint ben viu un projecte que ja forma part del batec cultural del nostre poble. Aquest curs ha estat especialment significatiu, després de celebrar, el passat mes d'octubre, el nostre desè aniversari. Ho vam fer amb una emotiva trobada de corals al Casal de Can Blat, compartint escenari amb diverses corals de persones grans de la comarca de la Selva, en una jornada plena de música, retrobaments i complicitats.

El camí ha continuat, entre altres activitats, amb els tradicionals concerts de Nadal i de Sant Jordi, moments molt especials per a nosaltres. En aquestes cites, volem destacar especialment el vincle que ens uneix amb Càritas Parroquial, amb qui compartim no només escenari, sinó també valors de solidaritat i compromís amb les persones.

Al llarg de l'any també hem tingut l'oportunitat de participar en diverses trobades de corals arreu de la comarca, com a Caldes o a Osor, reforçant així els llaços amb el món coral i portant el nom de Sant Hilari allà on anem.

No podem oblidar aquelles companyes que han format part d'aquest camí i que, per diferents motius, ja no poden cantar amb nosaltres, així com les que ens han deixat. El seu record continua present en cada assaig i en cada cançó.

Des de la Coral de Can Blat us animem a sumar-vos-hi. Necessitem noves veus, aire fresc que ens ajudi a créixer i a continuar gaudint d'aquest art compartit. Us hi esperem, per fer pinya i continuar cantant plegades. Que gaudim d'una alegre Festa Major!

Un any més, Òmnium Selva Interior continua oferint activitats i noves propostes a Sant Hilari. Tornem a fer un repàs de tot el que s'ha fet des de setembre del 2025 fins avui.

Com és tradició, el 10 de setembre vam participar de la Marxa dels Vigatans, l'11 de setembre vam participar en l'ofrena floral al monument del General Moragues i el 20, per primer cop, vam celebrar el Sopar Estellés.

Hem continuat amb el nostre compromís amb el català mitjançant el projecte Vincles, que ajuda les persones novinyades a practicar el català en entorns informals.

Al desembre vàrem tornar a muntar l'arbre dels desitjos a la Biblioteca Soledat Ridaura i Feixas, on va romandre totes les vacances de Nadal, amb èxit entre el públic infantil.

Per sisè any consecutiu hem col·laborat, tant en el finançament com en el jurat, a la Beca de Recerca d'investigació històrica per realitzar un article de recerca sobre la vila. Enguany l'ha guanyat l'Aina Palarea Marimón, amb l'article "L'hospital Medieval de Sant Hilari Sacalm".

Per Sant Jordi vam organitzar l'Estenem Poesia i vam sortejar una panera cultural.

Finalment, vam participar en la recollida de la Flama del Canigó. Enguany començava a Maçanet de la Selva i la vam fer arribar al poble fins al punt de trobada a la Plaça Doctor Gravalosa.

Enguany l'alumnat de Sant Hilari ha tornat a participar un cop més en el Sambori.

VISCA LA CULTURA I VISCA LA FESTA MAJOR DE SANT HILARI!!!

Ofrena 11 de setembre del 2025

El Consell de la República és la institució depositària de la legalitat sorgida del referèndum de l'1 d'octubre per fer realitat la República Catalana. El Consell de la República va ser presentat a Barcelona (Saló de Sant Jordi del Palau de la Generalitat de Catalunya, el 30/10/2018) per Carles Puigdemont, Quim Torra, Pere Aragonès i Toni Comín. En l'acte van ser-hi presents els membres del Govern de Catalunya, diputats i representants d'organitzacions civils. El Consell es va presentar al Teatre Nacional Flamenc a Brussel·les (8/12/2018) i va realitzar un acte multitudinari amb l'assistència de milers de persones desplaçades d'arreu al Parc d'Exposicions de Perpinyà (el 29/2/2020).

El Consell ha renovat del tot el seu govern, essent-ne president en Jordi Domingo. Els vicepresidents executius són Imma Tubella, Montserrat Rossell i Josep Ferrer. Els altres membres són: Eudald Carbonell, Joan Passolas, Marga Payola, Àlex Fenoll, Montserrat Castellà, Antoni Infante, Oriol de Fàbregas-Boixar, Marina Vergés i Carme Sansa.

Actualment, les més de 100.000 persones inscrites al Consell de la República es mantenen actives i organitzades treballant per proclamar la República Catalana.

A Sant Hilari Sacalm tenim el Consell Local de la República, entitat local activa en la promoció de la independència, organitzant xerrades, actes culturals i col·laboracions per a la cooperació ciutadana i la sobirania. Així hem tingut l'oportunitat de dialogar amb l'Aleix Sarri (Ànima de República), en David Ros (El cost de ser espanyols), en Ramon Usall (Esport, república i llibertat), etc.

Ens trobareu a <https://consellrepublica.cat> o al correu santhilarisacalm@consellslocals.cat

Xarxa X: @CLdR_StHilariS

Arriba de nou la Festa Major de Sant Hilari, un dels moments més especials de l'any. Uns dies que ens conviden a fer una petita aturada enmig del ritme quotidià, a deixar de banda les pressions i a retrobar-nos amb allò que realment dona sentit a la vida en comunitat: les persones.

Des del Partit Independent de les Guilleries volem desitjar a tots els veïns i veïnes una molt bona Festa Major. Que siguin dies per compartir amb la família, els amics i amigues, per retrobar-nos a carrers i places, per gaudir de les activitats, de les tradicions i de l'ambient que fa de Sant Hilari un poble viu, acollidor i orgullós de la seva identitat.

La Festa Major és també una oportunitat donar valor a allò que ens uneix: el sentiment de pertinença, la convivència i la voluntat de continuar construint, entre tots, un municipi millor. Un poble que avança gràcies a l'esforç col·lectiu i al compromís de moltes persones que, des de diferents àmbits, treballen cada dia pel seu futur.

Des del PIG, un any més, hem continuat treballant amb coherència, responsabilitat i valentia per contribuir a la millora del nostre municipi. La valentia i responsabilitat de prendre decisions pensant en el bé comú, amb mirada llarga i amb la voluntat de construir un Sant Hilari cada vegada més fort, dinàmic i preparat per afrontar els reptes de futur.

Gaudiu intensament d'aquests dies, compartiu-los amb les persones que estimeu i feu vostra la Festa Major.

Molt bona Festa Major a tothom!

Defensem la cultura popular com a pilar fonamental i volem un poble actiu durant tot l'any, no només aquests dies. Aquest moment de celebració és també una oportunitat per reafirmar el compromís amb els carrers vius, el comerç local i la cura dels espais públics, elements essencials per a la qualitat de vida. Que la Festa Major ens recordi qui som: un poble amb orgull!

Ara tanquem una etapa i n'obrim una de nova, amb l'objectiu de continuar treballant per un futur millor per Sant Hilari. Entrem en un context de renovació on cal generositat i una mirada més àmplia, per aquest motiu ens sumem al projecte d'Impulsem Sant Hilari. Juntament amb persones provinents d'altres àmbits associatius i polítics del poble. Tot i això, volem deixar molt clar que el projecte d'Esquerra Sant Hilari no desapareix en cap cas: continua ben viu, actiu i amb voluntat ferma de seguir treballant pel nostre poble.

Amb la mirada posada en les eleccions municipals del 2027, encarem aquesta nova etapa amb il·lusió i la convicció que el treball fet fins ara és el punt de partida d'un futur millor.

Per això, aprofitem per agrair la feina i el compromís dels 5 regidors que han estat treballant durant aquesta legislatura: en Xevi, l'Emma, la Glòria, l'Albert i en David, pel seu esforç i dedicació al servei del municipi.

Gràcies per la confiança, nosaltres continuem treballant amb responsabilitat i esperança per Sant Hilari.

Només ens queda dir... Que comenci la festa!

Bona Festa Major a tothom!

Esquerra Sant Hilari present a la Diada 2025

Junts per Sant Hilari volem desitjar a tots els veïns i veïnes una molt bona Festa Major. Són dies per retrobar-nos, per compartir moments i per gaudir del nostre poble, de la convivència i de les tradicions que ens identifiquen i ens uneixen com a comunitat.

Al llarg d'aquest any, Junts hem continuat treballant amb responsabilitat i compromís per oferir una alternativa al rumb erràtic i sense projecte clar de l'actual equip de govern del PIG. Ha estat un període marcat per decisions que han generat desconcert i malestar al municipi i una pressió fiscal molt elevada, que afecta directament famílies i negocis.

També hem constatat com el govern ha acabat incorporant propostes que Junts ja havia defensat en el seu programa electoral. En són exemples clars el projecte "Can Serras 360", ara anomenat "Viu Gran 360", que manté l'objectiu de donar suport a la gent gran i fomentar la seva autonomia, o la creació del cos de policia local.

Malgrat això, continuen sense resoldre's problemes importants. Les noves tarifes de l'aigua són inassumibles, i n'hem demanat la nul·litat perquè no podem permetre pagar l'aigua més cara de Catalunya. També persisteixen mancances en la neteja, en el manteniment de carrers i voreres, en el mobiliari urbà i en la gestió de la poda.

A menys d'un any de les eleccions, continuarem treballant per un Sant Hilari més ordenat, amb serveis de qualitat, fiscalitat justa i projectes de futur clars, viables i pensats per a tothom.

Molt bona Festa Major!

La Festa Major de Sant Hilari Sacalm és molt més que una celebració: és un dels grans motius d'orgull i identitat hilarienca i un moment en què els carrers s'omplen de vida i de cultura popular. És en aquests dies quan el poble es mostra radiant i quan veiem més clar el que volem per Sant Hilari.

També és un moment especial per retrobar-nos amb persones que, tot i que ja no viuen a Sant Hilari, continuen portant el poble molt endins i mantenen les arrels.

El nou projecte va néixer amb la voluntat de sumar, escoltar i fer avançar el poble des de la proximitat i la transparència. Som un grup de persones amb un únic objectiu: fer que Sant Hilari Sacalm sigui un poble millor, més viu i amb més oportunitats.

Volem que la cultura, i especialment la cultura popular, sigui l'eix central de la identitat hilarienca. Per això, volem posar en valor la Festa Major com a espai que ens uneix, ens representa i ens enorgulleix.

Afrontem aquests mesos amb il·lusió, ganes d'escoltar i de treballar plegats, com hem fet des de l'inici. Per això creiem que tenim una oportunitat d'or per avançar i fer que tot això que defensem sigui possible. Perquè creiem que Sant Hilari mereix un canvi.

Hilariencs i hilarienques, us desitgem una molt bona Festa Major, plena de vida i de cultura i, sobretot, d'ORGULL HILARIENC!

Acte institucional de la Ruta de les Dones amb motiu del 8 de març

Hilariencs i hilarienques, ja som de ple en la festa major!

Aquests dies són per viure el poble, gaudir de l'ambient i compartir estones amb família i amics.

Des d'Aliança Catalana volem recuperar un poble viu, amb turisme familiar, comerç de proximitat i economia local, on els recursos dels hilariencs reverteixin en el benestar de tothom.

Defensem una convivència basada en el respecte, la democràcia i el lliure pensament. Un poble obert, on tothom sigui ben rebut sempre que es comparteixi i respecti la nostra cultura, tradicions i valors.

Gaudiu molt de la festa major, de la gent i de cada moment! Molt bona festa major i, sobretot, seny i ordre!

Per contactar amb nosaltres: laselva@aliançacatalana.cat

Amb l'arribada de la Festa Major, Sant Hilari torna a omplir-se de colors, música i vida. És un temps especial que ens convida a sortir als carrers, a compartir somriures i a reforçar els vincles que fan del nostre poble un lloc acollidor i ple de caliu humà.

Des de l'Associació de Dones La Violeta, volem sumar-nos amb entusiasme a aquesta celebració tan estimada. La Festa Major és una expressió viva de la nostra identitat col·lectiva, un espai on conviuen la tradició i la renovació, i on cada persona té un paper important.

Al llarg de l'any treballem per promoure la igualtat, el suport mutu i la participació activa de les dones en tots els àmbits de la vida social i cultural. Durant aquests dies de festa, reafirmem aquest compromís, aportant la nostra mirada i energia perquè la celebració sigui encara més inclusiva, diversa i enriquidora per a tothom.

Volem que la Festa Major sigui també un espai de respecte, convivència i alegria compartida. Que cadascun dels actes esdevingui una oportunitat per retrobar-nos, per crear nous records i per continuar teixint comunitat.

Us animem a participar, a gaudir de cada moment i a fer vostra aquesta festa que és de totes i tots. Que no faltin els riures, la música ni les ganes de celebrar plegats.

Molt bona Festa Major!

Venda de flors i plantes per La Marató

RESUM METEOROLÒGIC SANT HILARI SACALM ANY 2025

Marc Fauchs i Regidoria de Medi Ambient

Fotos: Jordi Matas

Un període de recuperació hídrica després de la sequera dels anys anteriors

Els primers mesos del 2025 van estar marcats per diverses entrades atlàntiques que van portar precipitacions abundants a bona part de Catalunya i van contribuir a la recuperació dels embassaments. El mes de març va ser especialment excepcional a Sant Hilari amb una precipitació mensual de 452 mm (litres/m²) i unes temperatures relativament fresques per a l'època.

La primavera va continuar sent humida amb les habituals tempestes de tarda pròpies de les zones de muntanya interior i temperatures properes a la mitjana climàtica. A finals de maig ja s'havien acumulat 785 mm de precipitació, més de la meitat de tota la pluja registrada durant l'any 2025.

L'estiu va ser calorós, tot i que l'altitud de Sant Hilari va esmorteir les temperatures respecte a la plana gironina i el litoral. Malgrat això, es van viure diversos episodis de calor intensa. La temperatura màxima de l'any es va registrar el 16 d'agost, amb 35,1 °C, l'únic dia en què es van superar els 35 °C. Quant a dies amb temperatures superiors als 30 °C, n'hi va haver 11 al juny, 7 al juliol i 10 a l'agost, és a dir, un total de 28 dies, gairebé un mes sencer amb calor intensa.

La tardor també va ser força plujosa. Un dels episodis més destacats es va produir el 6 de novembre, quan es van acumular 59,9 mm de pluja, amb una intensitat màxima d'11,1 litres per metre quadrat en només cinc minuts.

L'any es va tancar amb un nou episodi de llevant durant el mes de desembre, que va afectar especialment el nord-est de Catalunya. El balanç anual va ser clarament superior als anys anteriors. Cal remuntar-se al 2018 per trobar una pluviometria comparable a la registrada durant el 2025.

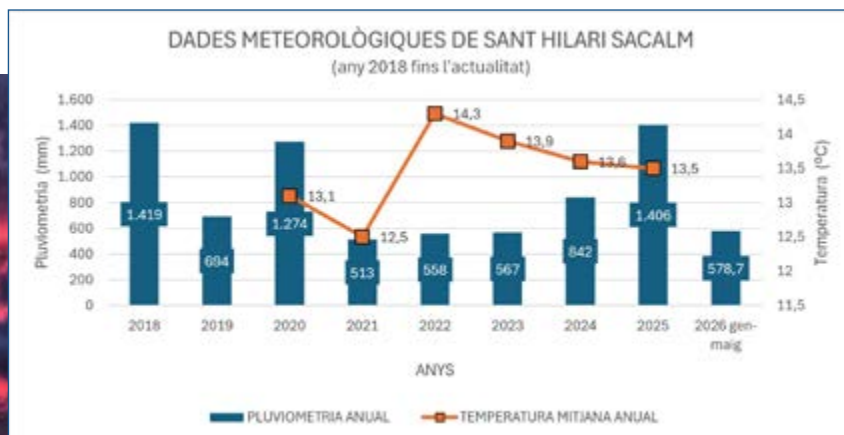
L'inici del 2026 ha mantingut aquesta bona tendència. Destaquen especialment els mesos de gener i març, amb 235,4 mm i 231,4 mm de precipitació, respectivament. Aquestes pluges han afavorit un esclat de la vegetació i han fet especialment visible la primavera als boscos de les Guillerries.

En canvi, la calor intensa s'ha avançat respecte a l'any passat. A finals de maig les temperatures ja van començar a enfilar-se i el 28 de maig es van superar per primera vegada els 30 °C, amb una màxima de 31,3 °C.

Esperem que aquesta bona dinàmica hídrica tingui continuïtat durant els pròxims mesos i que l'estiu no sigui tan extremadament càlid com els darrers anys.

Molt bona Festa Major!!!

Destacat: Un mes de març amb una pluviometria excepcional amb 452 litres per metre quadrat

TELÈFONS

ajuntament

Ajuntament (oficines)	972 86 81 01	ajuntament@santhilari.cat
Biblioteca	972 86 80 08	biblioteca@santhilari.cat
Casa Cultura	972 86 86 56	casadecultura@santhilari.cat
Arxiu Municipal	972 8680 08	arxiu@santhilari.cat
Deixalleria Municipal	972 86 88 51	mediambient@santhilari.cat
Agent Ambiental	639 15 24 43	agentambientalshs@gmail.com
Material Voluminós i Poda	93 765 31 51	
Espai Jove	621 29 14 59	tecnicjoventut@santhilari.cat
Centre Esportiu Municipal	972 86 97 62	info@cemsanthilari.cat
Oficina de Turisme "Can Rovira"	972 86 96 86	oficinaturisme@santhilari.cat
Promoció econòmica	872 20 55 14	promocioeconomica@santhilari.cat
Ràdio Sant Hilari	972 87 23 00	radiosanthilari@gmail.com
Residència Gent Gran	972 87 28 00	rggshs@sumaracciosocial.cat
Tanatori	972 86 81 01	

serveis

Aula de Música Municipal		amsanthilari@emvic.cat
Casal de Gent Gran "Can Blat"	972 86 87 32	associaciocanblat@gmail.com
Escola Guillerries	972 86 87 29	b7003434@xtec.cat
Correus	972 86 94 00	santhilari_sacalm.girona@correos.com
Escola Bressol Municipal La Baldufa	972 87 28 88	labaldufa@santhilari.cat
Institut Escola Sant Hilari		b7011081@xtec.cat
> Infantil-Primària	972 86 94 83	
> Secundària-Batxillerat	972 86 93 58	
Parròquia de Sant Hilari	687 12 89 66	parroquia.sthilari@gmail.com

sanitat

Àrea Bàsica de Salut -CAP-	972 87 22 77	
Farmàcia Broto	972 86 80 98	joseprbroto@cofgi.org
Farmàcia Muntalt	972 86 90 49	fxaviermuntalt@cofgi.org

seguretat

Emergències	112	
Polícia Local	972 86 81 23 699 49 20 60	policialocal@santhilari.cat
Mossos- Santa Coloma - Violència Domèstica	112 / 972 18 16 75 900 900 120 016	900900120@gencat.cat

Col·laboradors

Agències de Viatges

Rossell Vacances	972 86 80 79	rossellvacances@gmail.com
------------------	--------------	---------------------------

Arquitectes, Arquitectes Tècnics i Enginyers

C2 ARQ SLP (gestió integral de projectes)	625 448 904	c2arq@c2arq.cat
GSTIO arquitectura & immobiliària (Gerard Tordera)	619 906 578	info@gstio.cat
Isabel Font Mercader (arquitecta)	972 87 20 41	fontmercader@hotmail.com
Mª Carme Saurina Porta (dissenyadora d'interiors)	610 562 233	estudienblau@gmail.com

Assessories i Assegurances

Agència Suy	972 86 88 33	agenciasuy@gmail.com
Gestoria A.C.A. J. González	972 87 21 75	assessoria.aca@gmail.com
Mapfre - G. Assegurador	972 86 90 50	nripoll@mapfre.com
Vilabella Assessoria i Gestió, S.L.U.	972 86 81 82	info@vilabella.net

Bars

Bar Chapete	972 86 99 94	615 515 586	
Bar Club		682 449 806	
Bar Juani	972 86 83 69	647 112 167	
Bar Florida	972 86 97 24		
Bar Moragues	673 288 405		
Pub La Cabanya		647 562 520	
Bar Toc		631 287 025	nabeeljuut95@gmail.com
Bar Montseny		642 825 030	xavisburguers@gmail.com

Benzineres

Estació de Servei Sant Hilari BP	972 87 20 30
----------------------------------	--------------

Carnisseries i Cansaladeries

Can Barnet	972 86 87 47	722 669 371	canbarnet@gmail.com
Carns i embotits Masó	972 86 82 41		
Carnisseria i xarcuteria can Cisquet	972 86 82 67		carnisseria.cancisquet@hotmail.com
Joan Valls Bosch - Can Cabré	972 86 82 11	625 408 616	vallsboschjoan@gmail.com

Centres de Bellesa

Àngels Suy (Estètica i salut)	972 87 23 56	619 183 371	suyestetica@yahoo.es
Centre d'estètica Ester Elías	699 018 468	649 591 237	estetica.elias.04@gmail.com
Filu centre estètica	972 86 84 70	699 968 480	filu.estetica@gmail.com

Clínica Dental

Clínica Dental Dr. Joan Mª de Ribot i Porta	972 86 98 14		
Clínica Dental Sant Hilari		675 462 460	santhilaridental@gmail.com

Clínica Veterinària i Perruqueria Canina

L'Eriçó Blau	972 86 87 53	630 177 405	cveterinari blau@gmail.com
--------------	--------------	-------------	----------------------------

Comercials

Comercial Màiquez S.L.	972 86 91 28		info@comercialmaiquez.com
------------------------	--------------	--	---------------------------

Comestibles

Bonpreu	972 12 92 58		
Supermercat Charter Consum	972 86 92 87		rstores.sl@gmail.com
Supermercat Condis	972 86 85 61		c0295@condis.es
El rebost de l'Omkar (fruiteria i verdures servei a domicili)		631 882 715	
Aliments Es Pla		632 148 713	singhharisanjit@gmail.com
Fruites i queviures Anassile		698 607 848	

Confiteries

Pâtisserie Duran	972 86 81 14		annaduranfuguet@gmail.com
Pâtisserie Malet Torrent	972 86 93 08		info@malet.cat
Pâtisserie Masó	972 86 94 85	678 334 738	josepmariamaso@hotmail.es

Construccions Metàl·liques

Art Català	972 86 95 18		artcatala@grn.cat
Taller Nou Sant Hilari S.L.	972 86 91 88	697 582 793 617 549 114	tallernou@gmail.com

Constructors d'Obres i Serveis Immobiliaris

Albert Baena Prat		617 291 173	abpaeteria@gmail.com
Construccions Casas (Albert Casas)	872 02 49 73	660 001 671	construccionscasas@gmail.com
Construccions Josep Carrillo		690 870 989	carrillo.jose.1969@gmail.com
Construccions i reformes Dani Juvanteny		649 591 546	
Obres i reformes Vilamala		650 117 315	
Obres Montseny, S.L.U.		699 141 748	
Obres Salvador Bosch		688 919 980	vadobosch1970@gmail.com
Obres Jordi Marcó Saiz	972 86 95 52	650 326 973	obresjmarco@gmail.com
Claus en mà		649 330 626	contacta@clausenma.com

Serveis immobiliaris

Finques Valls	972 16 27 19		valls@finques-valls.com
GSTIO arquitectura & inmobiliaria (Gerard Tordera)		619 906 578	info@gstio.cat
Vilabella Assessoria i Gestió, S.L.U.	972 86 81 82		info@vilabella.net

Distribucions de Begudes

Distribucions Josep Molas		625 335 510	jmolas67@gmail.com
---------------------------	--	-------------	--------------------

Drogueries

Clarel

Electricitat Industrial

Coval Servi	872 29 01 12	621 410 600	info@covalservi.com
-------------	--------------	-------------	---------------------

Electrodomèstics

Botigues Rossell - Confort electrodomèstics	972 86 96 95	603 011 986	joseprossell@confort-electro.com
Can Vilamala	972 86 93 14	690 870 991	canvilamala@canvilamala.com
Singh Telecom Sacalm - mòbils i electrònica	972 86 99 59	634 002 200	singhtelecom1@hotmail.com

Ensenyaments

SH Concept Formació		672 371 690	formacio@shcformacio.com
OneWay - Mercè Pallarols		695 178 543	merce.pallarols@gmail.com
Divertus cooperativa		615 894 014	francesc@divertuscooperativa.org

Estancs

Estanc Duran	972 86 80 05		amimofontane@gmail.com
--------------	--------------	--	------------------------

Excavacions

Excavacions i Àrids Joan Rovira		616 446 688	info@excavacionsjrovira.com
Excavacions i llenyes Pagès, S.L.	972 87 21 94	606 936 940	excavaciopages@gmail.com

Farmàcies

J. R. Broto Soucheiron	972 86 80 98	680 585 554	joseprbroto@cofgi.org
Xavier Muntalt Brugués	972 86 90 49		fxaviermuntalt@cofgi.org

Ferreteries

Camó-Ridorsa, Can Jombo - Optimus Ferreteria	972 86 83 08		canjombo@qfplus.com
--	--------------	--	---------------------

Ferros Forjats i Carrosseries

Art Català		972 86 95 18	info@artcatala.es
Bonjoch, S.L.	972 87 39 00		bonjoch@bonjoch.net
Serralleria d'alumini Sacalm		605 800 148	alu.sacalm@gmail.com
Serralleria Solà, S.L.	972 87 21 57	648 122 443	serralleria.sola@gmail.com
Serralleria Toni Juvanteny		635 629 575	tjserralleria@gmail.com

Fisioteràpia

Sacalm Salut, centre de Fisioteràpia i Rehabilitació	649 546 081	677 408 602	sacalm salut@gmail.com
Centre de fisioteràpia Teresa de Ribot Porta	972 86 92 08		

Fleques

Fleca Artesania Danés	972 86 87 97	628 469 656	art.danessl@gmail.com
Forn de pa Solà	972 87 21 07		
La Dama d'Ayma	972 86 94 12		
El Crostó de Sant Hilari Sacalm	972 86 94 56	655 455 040	elcrostodesanthilari@gmail.com

Floristeries

Plantes Masó Sant Hilari		680 959 343	masodissenyfloral@gmail.com
--------------------------	--	-------------	-----------------------------

Flors, Plantes, Jardineria i Cultius Forestals

Cultius La Pedra Llarga	972 86 95 71	646 711 567	lapedrallarga@gmail.com
Cultius Miralpeix SL	972 86 89 26		cultius@miralpeix.com
Vivers Guillerries, S.L.		626 204 790	viversguillerriesshs@gmail.com
Cultius Pla de la Casa	972 87 20 52	628 090 165	c.pladelacasa@gmail.com
Vivers Pla de Joanet		689 703 744	viverspla@outlook.com
Tot Jardí		611 871 960	totjardi.serveis@gmail.com

Fusteries i Mobles

Avet Blau	972 86 97 23	Fax: 972 86 97 22	mobleslavetblau@hotmail.com
FIAM - Aymerich	972 86 81 72		fiamaymerich@gmail.com
Fusteria Viladelbosch		639 411 107	fviladelbosch@hotmail.com
JMJ Fusteria i Decoració	972 86 97 70	675 655 575	info@jmjfusteriaidecoracio.com
Miquel Rovira S.L.		630 679 444	joanrovirabayes@gmail.com
Ramon Llopis	972 86 87 14	696 575 299	fusteriaramonllopis@gmail.com
Fusteria Muntalt - Joan Juvanteny	972 87 22 80	630 622 917	fusteriamuntalt.joanjros@gmail.com
Artesania i Laser Teixeira	972 87 23 03	695 580 699	teixeira@artesaniateixeira.com
		610 209 458	

Fustes

Cornellà, S.L.U. (serradora)		608 432 369	serradoracornella@live.com
------------------------------	--	-------------	----------------------------

Gràfiques i Publicacions

Gràfiques Montseny	972 86 84 06		info@montseny-impressors.com
--------------------	--------------	--	------------------------------

Hotels, Hostals, Fondes, Cases Rurals i Restaurants**Agent Turístic**

Àrea Forestal recreativa i de picnic "Camins de Bosc"		619 586 205	caminsdeboscs@gmail.com
---	--	-------------	-------------------------

Hotels, Hostals i Fondes

Vilar Rural de Sant Hilari	972 87 28 20		infosanthilari@vilarsrurals.com
Hotel Balneari Font Vella	972 86 83 05		info@balnearifontvella.cat

Restaurants

Bar Restaurant Aquari "Can Pinotxo"	972 86 93 69	649 192 438	restaurantaquari@hotmail.com
Bar Restaurant Ca La Marta	972 86 89 18		restaurantcalamarta@gmail.com
Els Cortals	972 86 87 95	696 886 164	www.elscortals.cat
L'Isard	972 86 96 09	637 989 613	
La Roda	972 86 81 06		larodasthilari@gmail.com
Fonda Rita	972 86 80 09	696 786 801	fondarita@gmail.com
Restaurant la Pedra Llarga		608 695 387	
Restaurant Saps Què	872 208 136	621 290 363	sapsquerestaurant@gmail.com
La Barraca d'en Torre	972 16 26 65		labarracadentorre@gmail.com

Joieries i Rellogeries

La Guilleta Joies	972 86 95 15	615 363 726	mercenogueras68@gmail.com
-------------------	--------------	-------------	---------------------------

Lampistes i Manyans

Xemeneies Noufoc	972 86 95 24	638 846 752	info@noufoc.cat
Instal·lacions Carreras	972 86 81 43	607 547 878	tecnic@icarreras.cat
Instal·lacions J.Pallarols, S.L.	972 86 81 64		info@jpallarols.com
Lampisteria Can Vilamala	972 86 93 14	690 870 991	canvilamala@canvilamala.com
Lampisteria Insteny - Xavi Juvanteny	972 86 81 04		info@insteny.com

Llenya			
Excavacions i llenyes Pagès, S.L.	972 87 21 94	606 936 940	excavaciopages@gmail.com
Manantials en Explotació			
Font del Subirà	972 86 82 40		ceam@fontsubira.com
Font Vella	972 86 82 50		
Fontdor	972 86 90 26		
Manteniments Industrials			
Mecanitzats Macavi, S.L.	972 87 39 92		oficina.macavi@gmail.com
Mecanitzats Cersa, S.L.	972 86 95 48		oficina@cersasl.com
Mecànics i Compra-Venda de Cotxes			
Autoreparacions Viladelbosch	972 86 94 70		viladelbosch@gmail.com
Garatge Guillerries - Citröen	972 86 88 73		info@guillerries.com
Garatge Trima, S.L. Seat (Grup Volkswagen) <i>Servei de grua</i>	972 86 83 28		taller@garatgetrima.com
Motos Malet, S.L.	972 86 90 38	600 375 891	motosmalet@hotmail.com
Motos Villegas (<i>venda i reparació de motos, bicicletes i maquinària agrícola</i>)	972 87 22 12	665 527 433	motosvillegas@hotmail.com
Planxisteria i pintura Toni Masó	972 86 94 23	625 071 037	planxisteriatonimaso@gmail.com
Tallers Casas-Güell	972 86 80 95		jcasas1801@gmail.com
Garatge Nil	972 86 95 06		garatgenil@gmail.com
Moda, Merceries i Confecció			
Confeccions Montse	972 86 94 72		montse.confeccions@gmail.com
Drapps - moda i calçat	972 86 93 71		drapps15@hotmail.com
Teresa Ripoll	972 86 82 08		info@teresaripoll.com
Little Dreamers (Raquel Gómez)		609 082 658	www.littledreamers.es
Medicina, Medicina Alternativa			
Joan Torres, medicina i dietètica	972 86 89 42	636 577 334	guitartlourdes@hotmail.com
Centre de teràpies naturals Jordi Vila VitalNatur		669 175 929	info@jordivilavitalnatur.com
Òptiques			
Òptica Xica	972 86 89 60		opticaxica@gmail.com
Peixateries			
Peixateria Llorà (especialitat peix de costa)	972 86 83 21		peixosllora@gmail.com
Perruqueries			
BeArtist	972 86 82 94		bea_hj_@hotmail.com
Clips	972 87 28 53	680 289 256	carinanelia@gmail.com
Carme Garriga	972 86 80 20		cgllopis@hotmail.com
Carme Ramon (home i dona)	972 86 89 51		carmeramonbasela@gmail.com
La Pelu		697 363 884	
IS Fusió (perruqueria i estètica)	972 86 82 65	605 426 439	isfusiosi@gmail.com
		676 363 714	
ML Perruqueria i estètica unisex	972 86 94 58	659 300 377	mlucena1987@gmail.com
Imatge SHS (home i dona)	972 86 97 82		imatge2003@hotmail.com
Perruqueria Josmay (depilacions)	972 86 93 48	610 420 335	josmay.27@hotmail.com
Monsil perruqueria (home i dona)	972 86 89 97	658 257 750	perruqueriamonsil@gmail.com
Rovira Perruquers	972 86 85 08	674 336 163	roviramaso@gmail.com
Sara Frigola Perruqueria	872 007 527		
Pintors - decoradors - restauradors			
Pintem per Art, S.L.		636 771 814	pintemperartsl@gmail.com
Jam pintor		635 685 440	jamcolor74@gmail.com
Joan Güell Solà	670 555 099		joanguell@hotmail.es
Psicologia			
Estímul (logopèdia, pedagogia, psicologia)		676 428 145	nuriafabregasc@gmail.com
Torneries			
Artesania Artidecoració, S.L.	972 86 82 14	617 539 455	joaquimsaurinaporta@gmail.com
Artesania Danés, S.L.	972 86 87 97		art.danessl@gmail.com
M.D.C., S.A.	972 87 22 26		mdc@mdc.es
Packaging Solà, S.L.U. (Albert Puig)	972 86 88 55		info@solasl.com

Transportistes

Teisa- Hispano S.A	972 20 48 68		comercial@teisa-bus.com
Transports J. Valls	972 87 20 52	628 090 165	ancose68@gmail.com
Transports Jordi Elías		636 015 722	transjelias@hotmail.com
Transports Josep Canaleta i fills		699 978 314	
Moragas	972 86 86 07		moragas@moragas.com
Transports Bayés & Buhils, SL		609 955 462	transportsbayesbuhils@gmail.com

Trofeus, Publicitat i Regals d'Empresa

Trofeus Wanscat. Grup Wanscat	972 87 22 23	610 414 076	info@wanscat.cat
-------------------------------	--------------	-------------	------------------

Varis

Aporta	972 87 23 51		
Autocamper Guillerries (lloguer autocaravanes)		682 345 440	autocamperguillerries@gmail.com
Fedor, S.A.	972 86 82 00	629 865 501	fedorsa@fedorsa.com
Hidroserveis Guillerries, S.L. (Bombes d'aigua i instal·lacions)		659 430 864	hidroserveis@gmail.com
Magatzems Sant Hilari	972 86 80 11		
Material Construcció Guillerries, GRUP GAMMA	972 87 21 05		guillerriesgamma@gmail.com
Bugaderia autoservei i tintoria Destaca		607 701 113	asarbo@gmail.com
Autoescola Vial2	872 091 171	677 841 610	vial2shs@hotmail.com

Vins i Begudes

Celler d'en Jordi		659 446 469	cellerdenjordi@gmail.com
Magatzem Collsabena	972 86 86 05		rafi.collsabena@hotmail.com

Gràcies

i molt bona Festa Major!

**Bonpreu
Esclat**

**GUILLERRIES
GAMMA**
GROUP

ceràmiques - banyes - cuines - materials de construcció - pintures
☎ 972 87 81 06 🌐 web.guillerriesgamma.com 📱 @guillerriesgamma

www.guillerriesgamma.com

VIVERS PLA
DE JOANET

Vilar Rural
de Sant Hilari Sacalm
SERHS

monsit
perruqueria

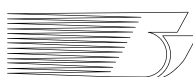

C/Font del Pento, 25 - 17403 Sant Hilari Sacalm (Girona) Tel: 972 872 226

vial2
ESCOLA DE CONDUCCIÓ

DIVERTUS
Centre col·laborador del SOC
Millorem el teu futur professional !!

**Serralleria
Solà, S. L.**

Camí del Fondo, 4 - 17403 SANT HILARI SACALM (Girona)
serralleria.sola@gmail.com

Transports i Logística

Bayés & Buhils, s.l

TEL.609 955 462

C/ Juan Serras,43

17403 Sant Hilari Sacalm - Girona

- De les fotografies antigues, se n'indica la procedència.
- L'Ajuntament ha convidat a participar totes les diferents entitats del poble i s'han publicat tots els escrits que han arribat.
- L'Ajuntament no comparteix, necessàriament, l'opinió dels autors.
- No és permesa la reproducció total o parcial dels escrits i de les fotografies sense permís dels autors.

FESTA MAJOR de SANT HILARI SACALM

27, 28, 29 i 30 d'agost de 2026

**FESTA
MAJOR
SANT
HILARI
SACALM**
27, 28, 29 i 30 d'agost de 2026

Ajuntament
de Sant Hilari Sacalm